

سردار دکتر جلالی مطرح کرد

صیانت از «افکار عمومی» به عنوان یک دارایی استراتژیک

کدام بایدار

ماهنامه عمومی سازمان پدافند غیرعامل کشور
دوره جدید، شماره نهم، دی و بهمن ماه ۱۳۹۷

در این شماره می خوانید:

درگیر جنگ شناختی هستیم/سرلشکر باقری
افکار عمومی یک سرمایه راهبردی/دکتر محبی
تصویرسازی غلط از کشور یک تهدید است/دکتر مسعودی
ماموریت پدافند غیرعامل در حوزه اقتصادی/دکتر خوش‌چهره
پدافند شیمیایی در قلب تهران/دکتر حق
...

انقلاب مستمر

انقلاب اسلامی نخستین انقلاب
بزرگ قرنهای اخیر است که
توانسته خط مستقیم و جهتگیری
خود را در یکچنین مدت طولانی
حفظ کند؛ این سابقه ندارد.

عبدالله

AT/VV/19
مجلس القضاة

بی توجه به پدافند غیر عامل باشیم قطعا ضربه خواهیم خورد!

امام خامنه‌ای (مدظله العالی):

اگر بناست این بی توجهی به پدافند غیر عامل ادامه پیدا کند قطعا ضربه خواهیم خورد. این یک طرف قضیه است، طرف دیگر قضیه شما (مسئولین پدافند غیر عامل) هستید؛ شما باید کار را با جدیت و اقتضائاتش دنبال کنید. یکی از این اقتضائات این است که کار را کاملا علمی، دقیق و همه جانبه ببینید و صلاحیت‌های لازم را برای آن کسب کنید. دوستان مسئولین پدافند غیر عامل را معرفی کردند: اگر فرض کنیم که شما نتوانید پدافند غیر عامل را انجام بدهید و دشمن بتواند آنجا با شیوه‌های جدید مثل فضای مجازی و امثال اینها نفوذ کند شما ببینید چه اتفاقی می افتد و همه بخش‌های دیگر هم همین جور.

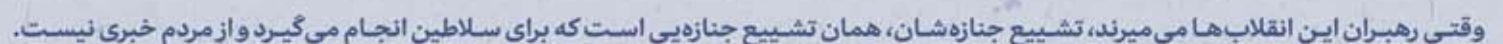

هم وطن هوش؛ ستم چنگ تهاجم دارد!

از سر جنگ، دگر باره به جنگ آمده است در نیامش به نهان سنگ تزامم دارد نیتش صدمه به بازو و سر و فکر و رو نو کند راه کج سلطه به اشکال نهان که به تحریم و نفوذ از سر پیکان عناد خبر کذب و شیوع هیجانی مذبوم دشمن امروز بسی «عهد قوی بسته»، گسست نکته اینجاست دگر نام تعامل، جنگ است عشوه و ساغر و مویش دل ما را نبرد چین در چین تقابل به صف درخم چین هموطن هوش که بیراهه ره ما نبرد در عمل بستن و باور که جز آن بیراه است از سر علم، مجدانه به تحقیق و دقیق سستی و بی خبری گاه نشاید جبران سپهری زاده

هموطن هوش، ستم راه به تنگ آمده است هموطن هوش؛ ستم چنگ تهاجم دارد قصد او ضربه زدن از همه جا و همه سو نو کند مکر خود از صنعت و دانش به زمان که به ترفند نظامی و به فرهنگ و فساد «سایه» و سلطه به اذهان و فضایی مسموم دشمنی روز بسی وعده به شب گشته شکست این هویداست دگر فصل تغافل، ننگ است آگه آگه که نفوذش زر ما را نبرد پیچ در پیچ کلاف شرر دشمن بین هموطن هوش که بیگانه غم ما نخورد چاره ی کار ز رهبر بشنفتن راه است رهبرت گفت، پدافند ز هر جنبه و با درک عمیق پس تو مسئول بهوش از شکن زلف گران

که توانسته خط مستقیم خود را در این مدت طولانی حفظ کند. ۸۳/۱۱/۱۹

ماهنامه خبری تحلیلی سازمان پدافند غیرعامل کشور

دوره جدید، شماره نهم، دی و بهمن ماه ۱۳۹۷
مدیر مسئول: سردار دکتر غلامرضا جلالی
سر دبیر: دکتر محسن محبی
دبیر تحریریه و مجری پروژه: محمد اسکندری
اعضای هیئت تحریریه: دکتر حمیدرضا حسینی دانا،
دکتر سامان ولی نوری، دکتر یعقوب نعمتی،
حسین جمشیدیان، محمد رضا متانت
مهناز رضایی، فاطمه صیدی و...
طراح و صفحه بندی: علیرضا تدریسی
عکاس: پوریا شاه منصوری
ترجمه و پژوهش: سمانه قلی زاده
ناظر پروژه: دکتر محمد حسین اسماعیلی
امور اداری و پشتیبانی: حسین عسکری
ارتباط با ما: Sianatepaydar@gmail.com
@sianatepaydar

فهرست

صیانت از افکار عمومی به عنوان یک دارایی حیاتی
سردار دکتر جلالی

افکار عمومی یک سرمایه راهبردی است
دکتر محبی

درگیر جنگ شناختی هستیم
سرلشکر باقری

تصویر سازی غلط از کشور یک تهدید است
دکتر مسعودی

عمل به الزامات پدافند غیرعامل
حجت الاسلام آزادی خواه

جولان رمزارزها در میدان سایه ها
دکتر نعمتی

ماموریت پدافند غیرعامل در حوزه اقتصادی
دکتر خوش چهره

جنگ های اقلیمی در قرن ۲۱
علی زاده

پدافند شیمیایی در قلب تهران
دکتر حق

تیتزیک ۸

یادداشت سریر ۶

خبر ویژه ۱۰

مصاحبه ۲۰

مصاحبه ۲۱

گزارش ویژه ۲۴

مصاحبه ۳۲

ترجمه ۴۰

مصاحبه ۴۶

صیانت از افکار عمومی به مثابه یک «دارایی راهبردی»

دکتر محسن محبی
معاون توسعه فرهنگی و اطلاع رسانی سازمان پدافند غیرعامل کشور

پدافند غیرعامل حسب ماموریت‌ها و رسالت‌های قانونی مسئول رصد، پایش و مهار تهدیدات نوینی است که زیرساخت‌ها و دارایی‌های حیاتی کشور را به مخاطره می‌اندازد. تبصره ۱ از بند ب ماده ۱۰ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل «سازماندهی، طرح‌ریزی، هدایت و راهبری عملیات پدافندی مقابله با تهدیدات نوین دشمن» را از وظایف عملیاتی این سازمان برشمرده است.

اخیراً نیز در دیدار مسئولان سازمان پدافند غیرعامل کشور با مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) معظم‌له تأکید ویژه‌ای بر مواجهه با تهدیدات نوشونده داشتند. ایشان در این خصوص می‌فرمایند: «در مقابل شیوه‌های پیچیده تهاجم دشمنان، پدافند غیرعامل نیز باید کاملاً هوشیار و جدی باشد و به صورت علمی، دقیق، به‌روز و همه‌جانبه عمل و با هرگونه نفوذمقابل‌کنند»

براین اساس و با ارزیابی و پایش مهمترین تهدیداتی که امروز متوجه زیرساخت‌ها و دارایی‌های حیاتی کشور است باید گفت «جنگ ترکیبی رسانه‌محور» یکی از مهمترین مخاطراتی است که کیان کشور را تهدید می‌کند. اما باید دانست که میدان و محیط حیات این مخاطره مردم، ذهن مردم و به عبارت دقیق‌تر «افکار عمومی» است.

افکار عمومی در اصطلاح به نظر، روش و ارزیابی مشترک گروهی اجتماعی در رابطه با یک موضوع مورد توجه و علاقه همگان گفته می‌شود که در لحظه مشخص بین تعدادی از افراد یک قشر یا طبقه یا سراسر اجتماع به‌طور نسبی عمومیت پیدا کرده است.

به تعبیری افکار عمومی در مقابل افکار خصوصی قرار دارد. افکار عمومی نوعی پنداشت و تصور جمعی است که افراد جامعه از آن پیروی می‌کنند و حتی گاهی نظرات شخصی خود را به دلیل غلبه افکار عمومی کتمان می‌سازد.

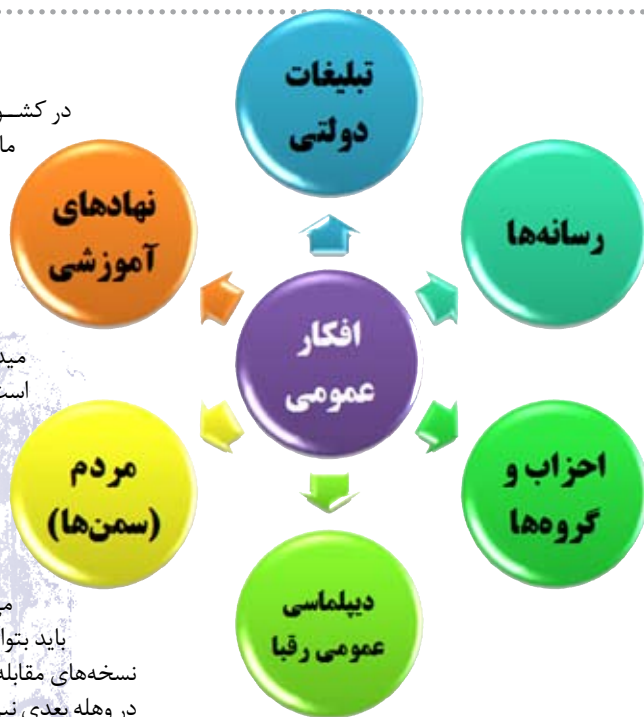
افکار عمومی رابطه مستقیم و مشخصی با قدرت و مصداق کامل آن یعنی دولت دارد. مقبولیت و مشروعیت دولت‌ها منوط به پذیرش افکار عمومی است و هرگاه افکار عمومی این مشروعیت و مقبولیت را نپذیرد دولت‌ها در اجرای حاکمیت خود در تمامی شئون دچار مشکل می‌شوند. از همین روست که جنگ‌های نوین نیز به سمت افکار عمومی رفته است چراکه رقبا و دشمنان می‌توانند با دخالت و دستکاری افکار عمومی موجبات تضعیف قدرت دولت حاکم در یک قلمروی سرزمینی شوند. موضوعی که امروزه تحت عنوان دیپلماسی عمومی از آن یاد می‌شود. به طور کلی چند مولفه مهم در تشکیل افکار عمومی نقش کلیدی و حیاتی دارند که می‌توان در نمودار ذیل آنها را خلاصه کرد

در کشور ما نیز این سطح‌بندی به طور واضح قابل تبیین و ترسیم است. از یک سو ما شاهد تلاش حاکمیت برای تبیین ارزش‌های ملی و دینی هستیم، از سوی دیگر دشمنان در قالب جنگ نرم و عملیات‌های روانی با استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای درصدد القای دیدگاه‌های خود به مردم هستند و از سوی دیگر مردم به ویژه در شبکه‌های نوین اجتماعی در حال ساخت یک دیدگاه کلی از نظرات خودشان می‌باشند.

آنچه که به عنوان دستورالعمل‌های پدافند غیرعامل می‌توان در خصوص این میدان تهدید گفت در ابتدا رسیدن به یک اجماع درباره دارایی بودن «افکار عمومی» است. اگر در کشور اهمیت واقعی افکار عمومی مورد توجه قرار نگیرد آنگاه تهدیدات ناظر به آن نیز بی‌اهمیت جلوه می‌کند. ما بر این باوریم که افکار عمومی یکی از دارایی‌های بسیار راهبردی کشور است و باید از آن صیانت کرد. در وهله دوم باید به شناخت فرایند جنگ رسانه‌ای دشمن اقدام کرد. مروری بر برنامه‌های شبکه‌های ماهواره‌ای و بازتاب محتوای آنها در شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد آنها به گونه‌ای حرفه‌ای از اصول و قواعد جنگ‌های روانی بهره می‌گیرند که هدفی جز سیاه‌نمایی و القای یأس و ناامیدی در کشور ندارد. ما باید بتوانیم در یک قرارگاه رسانه‌ای تهدیدات این حوزه را روزبه‌روز شناسایی کرده و نسخه‌های مقابله‌ای ارائه کنیم.

در وهله بعدی نیز باید یک بازنگری جدی در نحوه ارتباط میان مردم و رسانه‌های حاکمیتی برقرار شود. برخلاف عده‌ای که معتقدند مردم اطمینانی به این رسانه‌ها ندارند آمارهای میدانی گویای این نکته است که عموم مردم در سراسر کشور همچنان رسانه‌های نظام را به عنوان اصلی‌ترین مرجع اطلاع‌رسانی قلمداد می‌کنند. با این حال ما باید سلاقی متفاوت را در نظر بگیریم و بتوانیم به نیازهای رسانه‌ای مخاطبان جدید به ویژه جوانان و نوجوانان پاسخ دهیم. متأسفانه گاهی در کشور اقدامات فرهنگی و هنری به عنوان یک هزینه اضافه مطرح می‌شود در حالی هر یک ریال سرمایه‌گذاری در این عرصه بازدهی کلانی برای کشور در آینده دارد که قابل وصف نیست. از سوی دیگر در بخش مردمی نیز باید فضای مناسب برای اعلام نظرات مردم و همچنین کاربست آنها وجود داشته باشد. شبکه‌های اجتماعی نسل نوینی از رسانه‌های تعاملی هستند. این انتظار وجود دارد که در شبکه‌های اجتماعی بومی امکان این تعامل بین مردم و حاکمیت ارتقا یابد. برای مثال چه خوب بود اگر هر کدام از مسئولان یک صفحه ویژه در این پیام‌رسان‌ها داشتند و عموم مردم می‌توانستند نظرات خود را در این صفحه‌ها بارگذاری کنند و در نهایت خود مسئولان با پایش و ارزیابی این نظرات در خصوص اقدامات آتی برنامه‌ریزی می‌کردند.

آنچه که در پایان باید اشاره کرد آن است که انقلاب اسلامی ایران در ۴۰ سالگی خود با برخی تهدیدات نوین روبه‌رو است. ما از تهدید نظامی، امنیتی و سیاسی عبور کرده‌ایم و دشمن حتی خواب اینگونه جسارت‌ها را نیز نمی‌بیند اما در حوزه‌های نرم دچار یک جنگ واقعی هستیم. ما بر این باوریم که با شناخت دقیق و جامع از این حوزه می‌توانیم تهدیدها را به فرصت تبدیل کنیم و عرصه جنگ رسانه‌ای را نیز به توانی برای بهبود رابطه بین مردم و حاکمیت بدل سازیم. در این میان باید در گام نخست تهدیدها را شناسایی کنیم و سپس برای مهار آنها دستورالعمل میدانی داشته باشیم.

شاید در گذشته دولت‌ها با توجه به انحصار در تبلیغات و رسانه قابلیت کنترل افکار عمومی را داشتند اما به امروز ما سه سطح کلی در تکوین و کنترل افکار عمومی داریم:

سطح دولتی

سطح مردمی

سطح رقبا/دشمنان

به نوعی افکار عمومی منبعث از این سه سطح است که کلیدی‌ترین آن نیز بخش مردمی است. هدف و مخاطب توان رسانه‌ای/تبلیغاتی دولت‌ها و رقبا نیز ذهنیت و رفتار مردم است.

■ با ارزیابی و پایش مهمترین تهدیداتی که امروز متوجه زیرساخت‌ها و دارایی‌های حیاتی کشور است باید گفت

«جنگ ترکیبی رسانه‌محور» یکی از مهمترین مخاطراتی است که کیان کشور را تهدید می‌کند اما باید دانست که میدان و محیط حیات این مخاطره مردم، ذهن مردم و به عبارت دقیق‌تر «افکار عمومی» است

■ ما باید بتوانیم در یک قرارگاه رسانه‌ای تهدیدات ناظر به افکار عمومی را روزبه‌روز شناسایی کرده و نسخه‌های مقابله‌ای ارائه کنیم

سردار جلالی در همایش روابط عمومی و پایداری ملی:

افکار عمومی یک دارایی استراتژیک است

شبکه‌ها، اجتماع غیربوم امنیت ملی را به مخاطره می‌اندازند

توجه کنیم بلکه در حوزه دفاعی می‌تواند به عنوان یک ابزار بسیار جدی و مستحکم به کار گرفته شود. دشمنان با رسانه به کشورها حمله و تهاجم می‌کنند و می‌توان با رسانه از کشور دفاع نمود و باید به راهکارها و راهبردهای آن پرداخته شود.

رسانه مهمترین عنصر و ابزار کنترل افکار عمومی در جهان

دکتر جلالی رسانه‌هایی مانند فاکس نیوز را یکی از ابزارهای آمریکا در جنگ دانست و گفت: با نگاه به دلایل و شرایط آغاز جنگ افغانستان به خوبی می‌بینیم که رسانه‌ها به عنوان ابزاری در اختیار سیاست آمریکا برای تهاجم به افغانستان به کار گرفته شد، این مسئله در آغاز جنگ عراق هم به خوبی دیده شد.

وی ادامه داد: میزان قدرت و نفوذ رسانه در کشورهای مختلف متفاوت است اما همچنان از مهمترین عناصر و ابزار کنترل افکار عمومی در جهان است.

سردار جلالی جمهوری اسلامی ایران را بهترین نمونه حکومت مردم‌سالار در جهان دانست و گفت: به اعتراف خود غربی‌ها مانند افرادی چون رابرت گیتس وزیر دفاع سابق آمریکا انتخابات در ایران واقعی‌ترین انتخابات جهان است.

«سردار دکتر غلامرضا جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور در همایش روابط عمومی و پایداری ملی اظهار داشت: به دلیل ضعف تکنولوژی، رسانه‌ها افکار عمومی را در گذشته کنترل و مدیریت حادقلی می‌کردند ولی امروز شاهد هستیم که کوچک‌ترین مسائل خبری با سرعت بسیاری در جهان منتشر می‌شود.

وی افزود: رشد تکنولوژی در سال‌های اخیر موجب شده که ابزارهای انتقال اطلاعات و رسانه‌ها رشد بسیاری داشته و به راحتی از مرزهای جغرافیایی عبور کرده و کنترل دولت‌ها و حکومت‌های محلی بر افکار عمومی بسیار کم شده و می‌توان این پدیده را یک انقلاب نوین در حوزه رسانه دانست.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور با اشاره به جنگ ۳۳ روزه میان لبنان و رژیم صهیونیستی اظهار داشت: در جنگ ۳۳ روزه تاثیر رسانه و افکار عمومی را به خوبی مشاهده کردیم به حدی که خانم رایس گفت بسیج افکار عمومی که توسط رسانه‌های محور مقاومت علیه ما ایجاد شد شاید از بمب هسته‌ای قوی‌تر و موثرتر بود.

رسانه یک ابزار بسیار جدی و مستحکم در حوزه دفاعی

وی ادامه داد: تحریک و به‌کارگیری افکار عمومی می‌تواند تولید جنگ کند، اگر به اصول دکترین نظامی ارتش آمریکا در آغاز جنگ نگاه کنیم می‌بینیم که الزام و اجماع افکار عمومی یکی از اصول مهم آنها در آغاز جنگ است. آنها برای آغاز جنگ سه الزام در باره افکار عمومی دارند، اول اینکه افکار عمومی داخلی خود را برای آغاز جنگ آماده کنند و حمایت آنها را جلب کنند، دوم اینکه افکار عمومی کشور هدف را به شکلی آماده کنند که آنها را مهاجم ندانند و فکر کنند که آمریکا برای نجات آنها آمده است و سوم اینکه افکار عمومی جریانی را با این موضوع هماهنگ نماید.

سردار جلالی جلب نظر افکار عمومی جهان را یکی دیگر از الزامات آمریکا برای تهاجم به کشورهای مختلف دانست و گفت: در این شرایط به خوبی می‌بینیم افکار عمومی از یک ابزار اجتماعی و فرهنگی تبدیل به یک ابزار و الزام جنگی شده است، که هر کشوری می‌خواهد جنگ را آغاز کند در ابتدا باید با استفاده از رسانه، افکار عمومی را برای آغاز جنگ با خود همراه کند.

وی ادامه داد: افکار عمومی در کنار این که می‌تواند آغازکننده جنگ باشد می‌تواند پایان‌دهنده آن نیز باشد. به همین دلیل نمی‌توانیم صرفاً به رسانه به عنوان یک ابزار برای سرگرمی و یا مسائل فرهنگی اجتماعی

■ در جنگ ۳۳ روزه تاثیر رسانه و افکار عمومی را به خوبی مشاهده کردیم به حدی که خانم رایس گفت بسیج افکار عمومی که توسط رسانه‌های محور مقاومت علیه ما ایجاد شد شاید از بمب هسته‌ای قوی‌تر و موثرتر بود

■ افکار عمومی از یک ابزار اجتماعی و فرهنگی تبدیل به یک ابزار و الزام جنگی شده است

■ مولفه‌های امنیت ملی ما می‌تواند از افکار عمومی تاثیر بپذیرد به همین دلیل افکار عمومی برای ما بسیار مهم است

سردار جلالی گفت: مولفه‌های امنیت ملی ما می‌تواند از افکار عمومی تاثیر بپذیرد به همین دلیل افکار عمومی برای ما بسیار مهم است.

افکار عمومی به مثابه یک دارایی حیاتی کشور

وی افکار عمومی را برای کشور ما حیاتی و در مقیاس امنیت ملی دانست و تصریح کرد: همه کشورها از افکار عمومی خود حفاظت و حراست می‌کنند و آن را به مثابه یک دارایی حیاتی کشور می‌دانند.

دکتر جلالی گفت: آمریکایی‌ها با ساخت فیلم ۳۰۰ می‌خواستند افکار عمومی کشور خود و جهان را درباره ایران منفی کنند تا بتوانند اجماعی را علیه ایران ایجاد کنند. اینها نشان می‌دهد افکار عمومی می‌تواند به عنوان یک سلاح علیه کشورها بکار گرفته و سایبر و شبکه‌های اجتماعی می‌توانند به عنوان ابزاری برای تاثیر بر افکار عمومی استفاده شوند.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور گفت: در کشور ما که همه افراد گوشی هوشمند همراه دارند و از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند و در واقع گوشی‌های هوشمند و شبکه‌های اجتماعی خود یک رسانه مدرن است که باید با دقت فرصت‌ها و تهدیدات آن دیده شود.

وی ادامه داد: به دلیل تاثیرات اینترنت و شبکه‌های اجتماعی بر مردم مختلف بسیاری از کشورها من جمله اتحادیه اروپایی نیز می‌خواهد قلمرو سایبری اروپایی برای خود تعریف کند.

۲۴ دی ماه ۱۳۹۷

همایش علمی تخصصی

روابط عمومی و پایداری ملی

فرصت‌ها و تهدیدات فناوری‌های نوین در روابط عمومی
فرصت‌ها و چالش‌های هوشمندسازی در روابط عمومی
پدافند سایبری در سامانه‌های هوشمند
تهدیدات بیوسایبری، تهدیدات نوین جهانی
کلکیت و میانی پدافند غیرعامل

نقش روابط عمومی در ایجاد رسانه پایدار
نقش روابط عمومی در ارتقای پایداری ملی
نقش روابط عمومی در امن سازی و پایداری سازمان
افزایش مقاومت و تاب‌آوری زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی در بحرانیات
روابط عمومی و اطلاع‌رسانی در شرایط بحران و تهدید

مرکز همایش‌های خلیج فارس
www.padafand.net ۸۸۱۴۶۱۲۱
hpmobin.ir

تاثیر افکار عمومی بر مولفه‌های امنیت ملی

وی افزود: آمریکایی‌ها می‌گویند جمهوری اسلامی مردم‌محور است پس افکار عمومی و ذهن و فکر مردم می‌تواند بر حکومت تاثیر بگذارد به همین دلیل باید بر افکار مردم تاثیر گذاشت و مدل‌های جدیدی از اثرگذاری بر حکومت را ایجاد کنند. این موضوع اهمیت افکار عمومی در ایران را نشان می‌دهد.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور حفاظت از زیرساخت‌های اساسی کشور را یکی از اصول پدافند غیرعامل دانست و گفت: دارایی‌ها به چهار دسته تقسیم می‌شوند؛ فیزیکی مانند ساختمان، فرودگاه؛ دارایی‌های انسانی مانند جمعیت، نخبگان، رهبران و مسئولین؛ دارایی‌های سایبری مانند پول که امروز از پول معمول به سمت پول سایبری رفته است و دارایی‌های معنوی یا فیزیکی مانند اقتدار سیاسی و پرستیژ که بخشی از قدرت دولت‌هاست. وی افکار عمومی را به عنوان یکی از دارایی ملی و از جنس معنوی کشورها که می‌تواند استقلال و حاکمیت کشور را حفظ کند دانست و گفت: اگر نگاه مردم از یک حکومت و حاکمیت برگردد می‌تواند آن را تغییر دهد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، گفت: امروز دشمن از روش‌های جدیدی تحت عنوان «جنگ شناختی» و «توسعه عملیات روانی» به دنبال پیشبرد اهداف شوم و پلید خود بوده و بکارگیری این شیوه در اشغال عراق توسط آمریکایی‌ها به وضوح مشاهده شد.

سرلشکر محمدحسین باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در گردهمایی مسئولین و مدیران عالی فرهنگی-اجتماعی نیروهای مسلح، اظهار داشت: در قرون اخیر استکبار جهانی با تلاش بسیار گسترده، مدیریت شده و هدفمند و با بهره‌گیری از تمام توانایی و ظرفیت‌ها مسیری را برای غلبه بر جهان در پیش گرفته بود که طی آن به اهداف و منافع خود دست یابد. وی با بیان اینکه ابرقدرت‌های غرب و شرق اگر

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح:

درگیر یک «جنگ شناختی» هستیم

سناریو ایجاد یاس در جامعه باید خنثی شود

و به برکت خون شهدا و ایستادگی و مجاهدت‌های رزمندگان، ملت ایران نسبت به عدم وقوع درگیری نظامی دشمنان اطمینان بیشتری دارند؛ هر چند در چنین شرایطی نیز نیروهای مسلح کشورمان براساس آموزه‌ها و تجارب تاریخی، لحظه‌ای از ارتقای آمادگی‌های دفاعی برای مقابله با تهدیدها و تعرضات احتمالی دشمنان دریغ نکرده‌اند.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح با بیان اینکه دشمن با توسعه تهدیدات امنیتی، فرهنگی و تهدیدات نرم تلاش می‌کند تا با ایجاد فاصله بین مردم و نظام، از ایمان و اعتقاد ملت ایران نسبت به آرمان‌های انقلاب اسلامی بکاهد، گفت: امروز دشمن از روش‌های جدیدی تحت عنوان «جنگ شناختی» و «توسعه عملیات روانی» به دنبال پیشبرد اهداف شوم و پلید خود بوده و بکارگیری این شیوه در اشغال عراق توسط آمریکایی‌ها به وضوح مشاهده شد.

سرلشکر باقری افزود: در جنگ ۳ هفته‌ای آمریکایی‌ها و سایر متجاوزین با عراق در سال ۱۳۸۳، در هفته اول عراقی‌ها به خوبی مقاومت کردند و متجاوزین نتوانستند جز به بیابان‌های غرب و جنوب بصره و رود فرات برسند، اما در هفته دوم با عملیات روانی، ایجاد رعب و وحشت و اجرای عملیات فریب، توانستند ارتش بعث عراق را از داخل تضعیف و تهی کنند و طی سه تا چهار روز وارد بغداد شدند؛ هر چند کار آمریکایی‌ها پایان نیافت و با مقاومت‌های صورت گرفته در نهایت مجبور به خروج از عراق شدند.

وی با بیان اینکه دشمن با انجام نفوذ و تأثیرگذاری بر ذهن مدیران و نیز ایجاد تغییر در برنامه‌ها و طرح‌های بخش‌های مختلف کشور در تلاش است تا مسیر و رویکرد انقلابی جامعه ما را تغییر دهد، گفت: آمریکایی‌ها برنامه‌ریزی‌هایی را علیه کشور ما دارند و عمدتاً بخش‌های فرهنگی و اجتماعی را هدف قرار داده‌اند، هر چند در برخی موضوعات غیر فرهنگی هم تلاش دارند تا نظام اسلامی ما را دچار خدشه و آسیب کنند.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، القای ناکارآمدی نظام اسلامی را از خطوط عملیات روانی دشمنان در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی برشمرد و اظهار داشت: آنها با پمپاژ خبری و برنامه‌سازی و بکارگیری راهبردهای مختلف تلاش می‌کنند تا جمهوری اسلامی را ناهماهنگ و مسئولان را نسبت به مشکلات معیشتی مردم بی‌توجه جلوه دهند که این نیز جزو خطوط تبلیغاتی دشمن است؛ امروز پمپاژ ناامیدی به شدت از جانب دشمن انجام می‌پذیرد.

چه به ظاهر با یکدیگر در تقابل بودند، اما در تقسیم منابع و منافع جهان همکاری داشتند، گفت: با پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظامی متأثر از اسلام ناب محمدی(ص) که زیاده‌خواهی ابرقدرت‌ها را برنمی‌تابید، نظام سلطه از انقلاب اسلامی دچار هراس و وحشت شد و با ایجاد جنگ تحمیلی و تطمیع صدام سعی در نابودی این نظام الهام‌بخش و استکبارستیز داشت.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح افزود: به رغم تلاش دشمنان برای زمین‌گیر کردن انقلاب اسلامی، خواست و اراده الهی بر این بود که ملت ایران سربلند و پیروز از جنگ خارج شده و با عزت و اقتدار به مسیر خود ادامه دهد.

سرلشکر باقری با یادآوری فراز و نشیب‌های سال‌های پس از دفاع مقدس و تأکید بر اینکه دشمن همواره علیه ما توطئه و برنامه‌ریزی داشته و بیکار ننشسته است، اظهار داشت: در این سال‌ها در مقاطعی با تهدیدات نظامی جدی مواجه بودیم، اما بازدارندگی دفاعی کارآمد ایران اسلامی و هراس دشمن از تلفات، خسارات و هزینه‌های سنگین سبب شد تا درگیری نظامی نداشته باشیم.

وی افزود: امروز به باری خداوند متعال با هدایت‌های مقام معظم رهبری، بصیرت مردم

محمد اسکندری

امروز شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌های موبایلی به عنوان نسل‌های نوین رسانه‌ای، نه تنها مرزهای رسانه‌های سنتی را در نوردیده‌اند بلکه در حال ایجاد یک «جهان جدید» هستند. جهان جدید مبتنی بر رسانه‌های اجتماعی، ماهیت مجازی دارد اما در بسیاری از بخش‌های واقعی زندگی بشری اثرگذار است. این رسانه‌ها با توجه به تاثیرگذاری شگرفشان بر ذهنیت، ادراک و رفتار انسان‌ها چه در بعد فردی و چه در بعد اجتماعی جهان انسانی را دگرگون ساخته‌اند.

هم اکنون ۴۰۲۱ میلیارد نفر از مردم جهان از اینترنت استفاده می‌کنند و این روند با نرخ رشد ۷ درصد در تداوم است. در سال ۲۰۱۸ تعداد کاربران رسانه‌های اجتماعی با نرخ رشد ۱۳ درصد به ۳،۱۹۶ میلیارد نفر رسیده است. کاربران گوشی‌های تلفن همراه با نرخ رشد سالانه ۴ درصد از مرز ۵ میلیارد نفر عبور کرده‌اند. نفوذ تلفن همراه در جهان به ۶۸ درصد رسیده است و فراتر میزان شهرنشینی در جهان است. شمال، غرب و جنوب اروپا و آمریکای شمالی بالاترین میزان نفوذ اینترنت را دارند بطوری که ۷۴ تا ۹۴ درصد جمعیت مناطق مذکور کاربر اینترنت هستند. کشورهای بسیاری در حال تکاپو هستند تا از این قافله عقب نمانند به عنوان نمونه بیشترین میزان رشد استفاده از رسانه‌هایی اجتماعی در سال ۲۰۱۷ مربوط به کشور عربستان بوده است. شبکه فیسبوک با بیش از ۲ میلیارد نفر کاربر متداول‌ترین شبکه اجتماعی با بالاترین میزان رشد است. در رده‌های بعدی رسانه‌های اجتماعی یوتیوب، واتساپ، فیسبوک مسنجر، وی چت، کیوکیو، اینستاگرام، تامبلر، کیوزون، سینا ویبو، توئیتر، اسکایپ، لینکدین، وایبر، اسنپ چت، لاین و پینترست قرار دارند.

به زعم ما همان‌طور که کشف آتش، ساخت سلاح سرد، ماشین چاپ و یا موتور بخار زندگی بشر را دچار تحول و دگرگونی کرد، رسانه‌های اجتماعی نیز یکی از نقاط عطف زندگی انسانی هستند. این عرصه پر از فرصت‌هایی است که شناخت و بهره‌گیری از آنها می‌تواند مسیر توسعه را کوتاه‌تر کند. با این حال همچون بسیاری دیگر از مخلوقات انسان، این فناوری نیز دارای دو بعد فرصت و تهدید در کنار هم است. بسیاری از دستگاه‌ها در کشور مسئولیت بهره‌گیری از فضاهای خدمت‌محور و فرصت‌محور این نوع فناوری‌ها هستند. سازمان پدافند غیرعامل کشور نیز حسب اسناد بالادستی مسئولیت شناسایی و مقابله با تهدیدهای فناوری‌های نوظهور را دارد.

ما معتقدیم رسانه‌های اجتماعی در کنار فرصت‌های بی‌بدیلی که در اختیار کشور قرار می‌دهند حسب برخی ملاحظات می‌توانند تبدیل به یک مخاطره جدی علیه یکی از مهمترین دارایی‌های حیاتی کشور یعنی «افکار عمومی» شوند. ضمن آنکه از منظر امنیتی و اطلاعاتی نیز این شبکه‌ها می‌توانند تبدیل به بستری برای شناخت دقیق وضعیت کشور از سوی دشمن گردند به نحوی که تاکنون هیچ دستگاه اطلاعاتی و جاسوسی دشمن به آن دست نیافته است. از سوی دیگر با تلفیق این رسانه‌ها با ابعاد اقتصادی، این احتمال وجود دارد که در آینده این رسانه‌ها بتوانند نظم و امنیت اقتصادی کشور را نیز دچار چالش و مخاطره کنند. به تعبیری این رسانه‌ها در حال تشکیل حکومت‌های خودمختار در دل حاکمیت نظام جمهوری اسلامی هستند و اگر چاره‌ای برای آنها اندیشیده نشود عملاً حاکمیت کشور در ابعاد مختلف مخدوش می‌گردد.

* اهم تهدیدات جدی شبکه‌های اجتماعی

- * امکان سلب حاکمیت سیاسی، امنیتی، اقتصادی و قضایی کشور بر شهروندان
- * امکان تشکیل Big Data ایرانیان در خارج از کشور برای سنجش دقیق اوضاع فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی
- * امکان استفاده گروه‌های تروریستی، معاند و ضد انقلاب از پوشش امنیتی شبکه‌های اجتماعی جهت راهبری عملیات‌های میدانی
- * امکان راهبری افکار عمومی و تغییر هویت و ارزش‌های جامعه اسلامی ایرانی
- * امکان ترویج مفاسد اخلاقی، الگوهای مصرف، ترویج سبک زندگی غربی
- * امکان اختلال در فرایند اطلاع‌رسانی عمومی و رسمی کشور با انتشار اخبار کذب، محرمانه و ...
- * امکان پیاده‌سازی عملیات‌های روانی، ترویج یاس و ناکارآمدی نظام در سطح عموم جامعه
- * امکان معرفی ارزش‌های دیجیتال داخلی و تسهیل پولشویی و حمایت مالی از جرایم سازمان‌یافته و تروریستی
- * امکان راهبری و مدیریت شورش‌های شهری و استانی همچون دی ۹۶
- * امکان تشدید درگیری‌های قومی، اختلافات استانی بر سر مسائلی همچون آب و ... با نفوذ خبری
- * امکان نقض توانایی حاکمیت برای در اختیار داشتن انحصار پخش صوت و تصویر

■ در جنگ ۳ هفته‌ای آمریکایی‌ها و سایر متجاوزین با عراق در سال ۱۳۸۳، در هفته اول عراقی‌ها به خوبی مقاومت کردند و متجاوزین نتوانستند جز به بیابان‌های غرب و جنوب بصره و رود فرات برسند، اما در هفته دوم با عملیات روانی، ایجاد رعب و وحشت و اجرای عملیات فریب، توانستند ارتش بعث عراق را از داخل تضعیف و تهی کنند و طی سه تا چهار روز وارد بغداد شدند

سرلشکر باقری همچنین ترغیب جوانان به مهاجرت از کشور، تبلیغ توسعه فساد و عمیق‌تر شدن شکاف طبقاتی، تبلیغ ضرورت کوتاه آمدن از آرمان‌های انقلاب اسلامی و سازش با استکبار جهانی و در نهایت ترساندن مردم از وقوع جنگ به دلیل ایستادگی نظام در برابر ابرقدرت‌ها را از دیگر رئوس خطوط رسانه‌ای دشمن برشمرد.

وی افزود: آمریکا در دوره فعلی حاکمیتی خود هزینه تمام این گونه اقدامات را در جهان به سمت صفر میل داد، اما بودجه این کار در وزارت خارجه آمریکا که حدود ۲۰۰ میلیون دلار بود، برای سال ۲۰۱۹ به ۴۵۰ میلیون دلار افزایش پیدا کرد و این یکی از بودجه‌هایی است که برای کار بر روی ایران اختصاص دارد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح با برشماری دستاوردهای ارزشمند انقلاب اسلامی و محور مقاومت در نبرد علیه تروریسم تکفیری در سال‌های اخیر، تصریح کرد: این توفیقات بسیار بزرگ امروز در منطقه به دست آمده است و سوریه و عراق از لوث وجود تروریست‌ها نجات پیدا کرده‌اند که اگر غفلت می‌کردیم امروز حاکمیت داعش در آنجا مستقر شده بود، اما به رغم تمامی تلاش‌های دشمنان امروز کشورهای ایجادکننده تروریست‌ها برای باز کردن سفارتخانه در سوریه و عراق به صف شده‌اند.

سرلشکر باقری خاطرنشان کرد: اگر آمریکایی‌ها ۷ هزار میلیارد دلار در سوریه و عراق هزینه کردند و هیچ دستاوردی به دست نیاوردند، میزان هزینه کرد ما، بسیار اندک و ناچیز بود و همت، جهاد، تلاش، فکر، مدیریت و هدایت این نتایج و دستاوردهای مهم و راهبردی را رقم زد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در پایان با تأکید بر ضرورت هوشمندی رسانه‌ها برابر عملیات روانی و رسانه‌های دشمن خاطرنشان کرد: به رغم تلاش‌های گسترده امپراتوری رسانه‌ای سلطه و صهیونیسم، انتظار است رسانه‌ها و سایت‌های داخلی با هوشیاری به وظایف خود عمل کرده و سناریوهای دشمنان در القای یأس و ناامیدی در جامعه و شکستن وحدت ملی را خنثی کنند.

تصویب سند راهبردی پدافند غیرعامل حوزه فضایی کشور

در سی امین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور، «سند راهبردی پدافند غیرعامل حوزه فضایی کشور» تصویب شد. سی امین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به ریاست سرلشکر پاسدار محمد باقری در محل ستادکل نیروهای مسلح برگزار گردید. در این جلسه که با حضور سردار ذوالفقاری معاون امنیتی و انتظامی وزارت کشور، دکتر رحیم ممینی مشاور رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور در امور دفاعی، سردار سرتیپ پاسدار قاسم تقی زاده جانشین وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سردار سرتیپ پاسدار علی عبدالهی معاون هماهنگ کننده ستادکل نیروهای مسلح و سردار سرتیپ پاسدار غلامرضا جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور برگزار گردید «سند راهبردی پدافند غیرعامل حوزه فضایی کشور» به تصویب رسید.

تصویب سیاست‌های پدافند غیرعامل در طرح‌های جامع حمل و نقل و ترافیک شهری

معاون عمران و توسعه امور شهری و روستایی وزارت کشور تاکید کرد: سیاست‌های پدافند غیرعامل در طرح‌های جامع حمل و نقل و ترافیک شهری در شورای عالی ترافیک کشور تصویب شد. مهدی جمالی‌نژاد با اعلام این خبر گفت: با توجه به سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در خصوص لحاظ مولفه‌های پدافند غیرعامل در تمامی برنامه‌ریزی‌ها و طراحی‌ها و با توجه به اهمیت طرح‌های جامع حمل و نقل و ترافیک در نظم‌دهی و سهولت بهره‌گیری از سامانه‌های حمل و نقلی موجود در شهرها و تردد هر چه بهتر شهروندان در معابر شریانی و عمومی شهرها و براساس درخواست رسمی سازمان پدافند غیرعامل مبنی بر لحاظ موضوعات پدافندی در این طرح‌ها، این موضوع در دستور کار شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور قرار گرفت. وی اضافه کرد: با توجه به اهمیت موضوع، نظرات دستگاه‌های ذیربط در این خصوص اخذ و ابعاد مختلف موضوع در جلسات متعدد کمیته فنی شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور مطرح و بررسی شد. معاون وزارت کشور افزود: در جلسه ۱۹ دی شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور مقرر شد در هر شهر با توجه به مخاطرات طبیعی و تهدیدات احتمالی موجود، تقاضاهای محتمل برآورد شده و در طرح‌های جامع حمل و نقل و ترافیک لحاظ شود. وی ادامه داد: بر این اساس پیش‌بینی تقاضاهای مبتنی بر تخلیه اضطراری شهرها در مواقع ضروری و اسکان موقت از جمله مهمترین برنامه‌هایی است که باید در طرح‌های جامع حمل و نقل و ترافیک مورد توجه قرار گیرد.

بازدید معاون انرژی سازمان پدافند غیرعامل از زیرساخت‌ها و تأسیسات آب استان اصفهان

سردار مطیعی معاون انرژی سازمان پدافند غیرعامل کشور در سفر به اصفهان طی بازدید فنی از زیرساخت‌ها، تأسیسات و منابع آب استان، نسبت به بررسی تهدیدات حوزه منابع آب فلات مرکزی ایران اقدام و تمهیدات لازم و الزامات پدافندی لازم به مسئولان مربوطه ارائه گردید. همچنین در این سفر در خصوص اجرای اصول و مبانی پدافند غیرعامل در زیرساخت‌های آب و فاضلاب استان تفاهم‌نامه‌ای میان سازمان پدافند غیرعامل کشور و شرکت‌های ذیربط منعقد گردید.

دیدار معاون بسیج و امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور با نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان شرقی

معاون بسیج و امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور به همراه مدیرکل پدافند غیرعامل استان آذربایجان شرقی با امام جمعه تبریز و نماینده ولی فقیه در

استان آذربایجان شرقی دیدار و گفتگو کردند. امام جمعه تبریز از تلاش و اقدامات اداره کل پدافند غیرعامل در فرهنگ سازی و آشنایی عموم مردم با موضوعات پدافند غیرعامل تشکر نموده و افزودند: امروزه شاهد جا افتادن و توجه به مباحث الزامات پدافند غیرعامل در ادارات و سطح جامعه هستیم. وی با اشاره به تهدیدات ناشی از خشک شدن دریاچه ارومیه اظهار نمودند: عدم توجه به موضوع خشک شدن دریاچه ارومیه می‌تواند زندگی ۱۴ میلیون نفر جمعیت استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و زنجان را تهدید نماید. ایشان بر ضرورت توجه و اقدام عاجل دولت و متولیان امر در خصوص احیای دریاچه ارومیه تاکید کردند. سردار حیدری نیز در این دیدار از تعامل و توجه دکتر آل‌هاشم با مسئولان پدافند غیرعامل استان تشکر نموده و با اشاره به رهنمودهای مقام معظم رهبری در خصوص توجه به پدافند غیرعامل در حوزه‌های نظامی و غیرنظامی، در دیدار اخیر با مسئولان سازمان پدافند غیرعامل کشور، این امر را نشانگر اهمیت پدافند غیرعامل در همه عرصه‌ها دانسته و از اشراف کامل امام جمعه تبریز به مباحث پدافندی قدردانی کردند.

برگزاری همایش پدافند شیمیایی در استان کرمان

همایش پدافند شیمیایی جهت دبیران پدافند غیرعامل دستگاه‌های اجرایی استان و فرمانداری‌ها با حضور سلاجقه مدیرکل پدافند غیرعامل، دکتر محمد باقری به‌عنوان استاد و دکتر بصیری سرپرست معاونت سیاسی امنیتی و اجتماعی برگزار گردید.

برگزاری جلسه کمیته پدافند غیرعامل در سمنان

جلسه کمیته پدافند غیرعامل اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان سمنان برگزار شد. مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری سمنان در جلسه کمیته پدافند غیرعامل اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان سمنان با اشاره به اهمیت و جایگاه اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان، حمل و نقل را زیربنا و زیرساخت توسعه استان برشمرد و خواستار اجرای الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل جهت پایداری و مصون‌سازی زیرساخت آن اداره کل شد.

بازسازی زیرساخت‌های شهر قزوین در حوزه پدافند غیرعامل

عضو شورای شهر قزوین بر بازسازی زیرساخت‌های شهر در حوزه پدافند غیرعامل تاکید کرد. احد چگینی رئیس کمیسیون املاک و مستغلات شورای شهر قزوین در جلسه علنی پارلمان محلی گفت: در حوزه پدافند غیرعامل باید به سمت بازسازی زیرساخت‌های شهر حرکت کنیم.

ارائه راهکارهای مقابله با تهدیدات در طرح جامع پدافند غیرعامل هرمزگان

مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری هرمزگان از ارائه راهکارهای اجرایی مصون سازی جهت مقابله با تهدیدات در طرح جامع پدافند غیرعامل هرمزگان خبر داد. محسن زینلی تختی در ششمین جلسه شورای پدافند غیرعامل استان هرمزگان به تشریح آخرین وضعیت طرح جامع پدافند غیرعامل استان هرمزگان پرداخت و اظهار داشت: هدف از تدوین طرح جامع پدافند غیرعامل انجام مطالعات پژوهشی از منظر پدافند غیرعامل برای شناخت صحیح ظرفیت ها، توانمندی ها، نقاط قوت و ضعف، تهدیدات و آسیب پذیری ها و مراکز ثقل استان ها و ارائه راهکارها و برنامه ریزی های کلی و اجرایی مصون سازی جهت مقابله با تهدیدات دشمن ساخت برای اداره استان می باشد.

نقد و بررسی طرح جامع پدافند غیرعامل در حوزه سایبری همدان

جلسه نقد و بررسی طرح جامع پدافند غیرعامل استان و شهر همدان با حضور معاون فنی و مهندسی سازمان پدافند غیرعامل کشور، ناظر پروژه، مجریان طرح جامع و سایر دستگاه های مرتبط و نماینده اداره کل ICT استان همدان برگزار شد. ابتدا معاون فنی و مهندسی سازمان پدافند غیرعامل کشور با تأکید بر ضرورت اجرای طرح جامع پدافند غیرعامل در سطح شهر و استان همدان تصریح کرد: هدف طرح جامع پدافند غیرعامل، مصون سازی زیرساخت ها است. در این نشست محمد نوروزی، نماینده اداره کل ارتباطات استان همدان به برخی مشکلات در روند اجرای طرح اشاره کرد و افزود: پیشرفت طرح با توجه زمان های در نظر گرفته شده بسیار کند است و نیاز به تصمیم گیری جدی در این خصوص می باشد.

ضرورت رعایت اصول پدافند غیرعامل در ساخت و سازهای تبریز

شهردار تبریز بر ضرورت رعایت اصول پدافند غیرعامل در ساخت و سازها و اجرای پروژه های عمرانی تبریز تأکید کرد. ایرج شهین باهر در جلسه هماهنگی طرح جامع پدافند غیرعامل کلانشهر تبریز گفت: بحث پدافند غیرعامل نزدیک ۴۰ سال است که در کشورهای توسعه یافته وجود دارد و به تبع آن در کشورمان نیز مورد توجه قرار گرفته و نیاز است تا بیش از پیش به اصول پدافند غیرعامل در تمام مباحث و پروژه های عمرانی توجه شود.

برگزاری مانور پدافند غیرعامل در ایلام

مانور پدافند غیرعامل با هدف آمادگی مقابله با بلايا در ایلام برگزار شد. معاون عملیات سپاه امیرالمومنین (ع) ایلام در حاشیه این مانور اظهار داشت: نیروها به دلیل آتش سوزی در مرحله اول محل کارگاه را تخلیه کردند، بعد از تخلیه نیروهای امدادی را وارد منطقه کردیم. جوهره مت بیان داشت: در مرحله بعد نشت مواد شیمیایی است که با تاسیسات ضد مواد شیمیایی توسط هلال احمر و بهداری سپاه وارد عمل و عملیات امداد و نجات را انجام دادیم.

اقدامات حوزه پدافند غیرعامل در ارزیابی عملکرد مدیران لرستان

مدیرکل پدافند غیرعامل لرستان گفت: اقدامات حوزه پدافند غیرعامل در ارزیابی عملکرد مدیران استان و شهرستان ها مورد توجه است. شورای پدافند غیرعامل شهدستان سلسله به ریاست عابدین گراوند معاون سیاسی فرمانداری سلسله و با حضور علی سیف مدیرکل پدافند غیرعامل لرستان در فرمانداری سلسله برگزار شد. عابدین گراوند معاون سیاسی فرماندار سلسله گفت: موضوع پدافند غیرعامل امروز جایگاه خود را در میان ادارات پیدا کرده است. علی سیف مدیرکل پدافند غیرعامل لرستان نیز در این جلسه گفت: مدیران باید حداقل چند رزمایش در سال داشته باشند؛ مصوبات شورای پدافند غیرعامل هم تراز با شورای تامین است و الزام اجرایی دارند.

مدیرکل استاندارد یزد: آماده پذیرش پیشنهادهای تدوین استاندارد پدافند غیرعامل هستیم

محمدحسین ماجدی اردکانی در دیدار با مدیرکل پدافند غیرعامل استان یزد، اظهار داشت: از آنجا که پدافند غیرعامل، تمام حوزه ها را شامل می شود و از دامنه کاری وسیعی برخوردار است، تمام دست اندکاران این حوزه می توانند بر اساس اولویت بندی های خود، موارد را به استاندارد استان یزد پیشنهاد کنند. ماجدی اردکانی ادامه داد: به نظر می رسد جای استانداردهای حوزه پدافند غیرعامل در استان و کشور خالی است و آنگونه که شایسته استان فرهنگی یزد است، این موضوع بسیار مهم هنوز جای خود را بین مردم و شهروندان باز نکرده است.

فرمانداری های مازندران دارای تشکلهای تخصصی پدافند غیرعامل می شوند

مدیرکل پدافند غیرعامل استان مازندران گفت: فرمانداری های استان دارای تشکلهای تخصصی پدافند غیرعامل می شوند. حسین منفردی در جلسه شورای اداری نکا پدافند غیرعامل را بستر مناسبی برای توسعه پایدار دانست و افزود: پدافند غیرعامل به دنبال مدیریت

کارآمد با صراحت و شفافیت است. وی اظهار داشت: این تشکل در قالب ۶ کارگروه تخصصی شکل گرفته و با ارائه آموزش های لازم که اعتبارات مشخصی برای آن در تلاش می شود تا پدافند غیرعامل در استان و شهرستان های نظر گرفته شده مختلف هدفمند شوند.

برگزاری دوره های آموزش تخصصی پدافند غیرعامل در خوزستان

اداره کل پدافند غیرعامل استانداری خوزستان در نظر دارد دوره آموزش تخصصی پدافند غیرعامل و کالبد شهری را ویژه شهرداران سراسر استان برگزار نماید. در همین راستا جلسه مشترکی میان سعید فیوضی مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری خوزستان و شهاب صدیقی مدیرکل امور شهری و شوراهای استانداری خوزستان برگزار شد. طی این جلسه توافقات لازمه میان این دو اداره کل در جهت برگزاری هرچه بهتر دوره به انجام رسید.

محمدرضا متانت

ایده دفاع اجتماعی یعنی کسب پیروزی‌ها، پس زدن امواج توطئه و خنثی کردن نقشه‌های شوم دشمنان توسط انسجام و همیاری جمعیت انسانی بدون جنگ، خشونت و استفاده از تسلیحات امری پذیرفته شده است. راهپیمایی امروزه به عنوان تجلی قدرت نرم در دنیا رواج دارد. مردم برای اصلاح رویه‌ها و محکوم کردن سیاست‌ها و یا حمایت از راهبردها و اهدافی خاص و در زمینه‌های مختلف به راهپیمایی روی می‌آورند. این امر در کشورهای مختلف وجود داشته و دارد. گاندی رهبر انقلاب هند در ۱۹۲۰ میلادی علیه استعمار انگلیس نافرمانی مدنی، اعتصاب و اعتراض غیرمسلحانه را به کار گرفت. وی از مردم خواست مشاغل اداری، سیاسی و نظامی را نپذیرند، کالای انگلیسی را نخرند و خود با لنگی دستیاف بسته بر کمر انقلاب را پیش می‌برد. گاندی به شرط عدم توسل به خشونت رهبری انقلاب هندوستان را بر عهده گرفت و سرانجام با همین روش و تحت تاثیر تضعیف انگلستان در جنگ جهانی به پیروزی رسید. انقلاب‌های نارنجی در اوکراین، قرقیزستان و ... فارغ از نتیجه آنها نیز شکل دیگری از به کارگیری قدرت نرم علیه هیئت حاکمه هستند. انقلاب نارنجی سال ۲۰۰۴ اوکراین که ویکتور یوشچنکو جلودار آن بود با تظاهرات بیست هزار نفری با پرچم‌های نارنجی رنگ در خیابان‌های کیف شروع شد و در نهایت به ابطال انتخابات و انصراف ویکتور یانوکوویچ و رئیس جمهور شدن یوشچنکو پایان یافت. منظور از ذکر این نمونه‌ها نه بیان مشابهت و قرابت آنها با راهپیمایی‌های غرور آفرین کشورمان بلکه شرح این است که راهپیمایی‌ها و تظاهرات‌ها نمودی از قدرت نرم هستند که گاه علیه دولت و حکومت و تشکیلات حاکم و گاه در دفاع همه جانبه از آنها شکل می‌گیرند. علاوه بر مسائل سیاسی، تظاهرات‌ها و گردهمایی‌ها می‌توانند بیان‌کننده حمایت از یک سیاست زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و یا رد کردن و محکوم نمودن آن باشند. اما تاریخ پر افتخار انقلاب اسلامی ما سرشار است از راهپیمایی‌ها و تظاهرات‌هایی که اثرگذار و تعیین‌کننده بوده‌اند. در این زمینه برایان مارتین استاد دانشگاه‌های استرالیا در کتابی با عنوان «دفاع اجتماعی، تغییر اجتماعی» که در سال ۱۹۹۳ نوشته است به خوبی تاثیر قدرت نرم و راهپیمایی‌ها را در پیروزی انقلاب اسلامی ایران شرح داده است. وی می‌گوید در سال ۱۹۷۸-۷۹ ایران هنوز تحت حاکمیت یک شاه سرکوب‌گر مجهز به یک پلیس مخفی ترسناک و ماشین

نظامی مخوف بود که فعالانه تحت حمایت ایالات متحده قرار داشت و از درآمد بالای نفت بهره می‌برد با این حال این رژیم به ظاهر رسوخ‌ناپذیر بدون سلاح و توسط مخالفان غیرمسلح تسخیر شد. مارتین عنوان می‌کند که هر بار مردم کشته می‌شدند اعتراضات شعله‌ورتر می‌شود و گروه‌های بیشتری به مخالفان می‌پیوستند و حتی مخالفان سکولار نیز به طیف‌های مذهبی پیوستند. این امر نشان می‌داد که شاه یک دیکتاتور بود که کمترین ارتباطی با بدنه اجتماعی مردم نداشت. به بیان برایان مارتین انقلاب ایرانیان مثالی خوب و نمونه‌ای برجسته برای نشان دادن دفاع غیرمسلحانه علیه رژیمی سرکوبگر است و درست به همین دلیل است که واکنش‌ها در غرب اغلب به آن منفی بود. به هر تقدیر اصولا انقلاب اسلامی ایران متکی به همین نوع قدرت نرم شکل گرفته و با همین ابزار به پیروزی رسیده است و بعد از انقلاب اسلامی نیز راهپیمایی‌های متعدد از جمله سالگرد ۲۲ بهمن، روز قدس، دفاع از انرژي هسته‌ای و ... قوام بخش انقلاب بوده‌اند. اما یکی از تعیین‌کننده‌ترین و شاید بتوان گفت دوران‌سازترین راهپیمایی‌هایی که در طول چهار دهه انقلاب اسلامی انجام شده بی‌تردید راهپیمایی شکوهمند ۹ دی ۱۳۸۸ بود که همچون رودی خروشان و سیلی بنیان‌کن تمام توطئه‌ها، نقشه‌ها و استراتژی‌های محاسباتی دشمن را با خود شست و برد و به یکباره ورق را به سود نظام و انقلاب برگرداند. ۹ دی چتری پدافندی بود که بر سر تمامیت نظام جمهوری اسلامی ایران و مبانی و آرمان‌های مقدس آن گشوده شد و آنها را از گزندهای دشمن مصون داشت.

حال باید ببینیم که این قدرت نرم از کجا سرچشمه می‌گیرد و در پاسخ اینگونه باید گفت که میزان شرکت مردم در کنش‌هایی مانند انتخابات‌ها، گردهمایی‌ها و راهپیمایی‌ها نشان‌دهنده سطح مشروعیت و مقبولیت آن نظام سیاسی است و این مشروعیت می‌تواند افکار عمومی جهان را متوجه کشور کرده و قدرت نظام را در مناسبات سیاسی بین‌المللی بالا ببرد. بر همین اساس ۹ دی دقیقا زمانی رقم خورد که پای مبانی و آرمان‌ها وسط کشیده شد و گر نه اعتراض مسالمت‌آمیز به موضوعی مانند انتخابات در نظامی مردم‌سالار پذیرفته شده است و نیازی به واکنش نسبت به آن نیست. در حقیقت ۹ دی پاسخی بود به طمع‌ورزی و حرص دشمنان که تلاش می‌کردند از نمود اعتراض به نتایج انتخابات کلاهی ببافند و اهداف کینه‌توزانه خود را دنبال کرده و کیان نظام را

نشانه بگیرند. ضمن اینکه آنها با دامن زدن به خشونت و تهییج افکار در واقع قدرت نرم نظام را نیز محک می‌زدند و از میزان مشروعیت اسلام و انقلاب در جامعه نیز تصویری روشن به دست می‌آوردند و بر مبنای آن می‌توانستند طرح‌های آتی خود را دنبال کنند اما راهپیمایی عظیم نهم‌دی ماه آنها را متوجه این نکته مهم کرد که در ظلمات کج‌اندیشی و سطحی‌نگری گرفتار شده‌اند. راهپیمایی بزرگ نهم‌دی‌ماه که پایان یک غائله بزرگ و آغاز یک پرده دیگر از اقتدار جمهوری اسلامی ایران است جلوه‌ای از پدافند مردم‌محور است و درس‌هایی فراوانی هم برای دشمن و هم برای مردم دارد. این واقعه به دشمن می‌فهماند که قدرت نرمی که در طول چهل سال انباشته شده و به ریشه‌های اصیل اسلامی پیوندی ناگسستنی دارد توان چیره شدن بر هر توطئه و فتنه‌ای را دارد و تا زمانی که جمهوری اسلامی چنین قدرتی عظیم را به عنوان پشتوانه خود دارد راهی برای نفوذ نمی‌ماند و به مردم خودی این درس بزرگ را داد که همیشه و همه حال دشمنی در کمین وجود دارد که ممکن است با صورت مسئله‌ای ساده به قضیه ورود کند اما پس پرده ذهنش نقشه‌های شوم و پیچیده دارد که به کمتر از ساقط کردن نظام و برچیدن بساط اسلام ناب رضایت نمی‌دهد. مردم ما هوشمندی خود را به کرات نشان داده‌اند و نهم‌دی ماه پاسخی هوشمندانه به غفلت عده‌ای بود که بعد از انتخابات مرتکب آن شده بودند. شکستن حرمت انقلاب، اسلام و عاشورا توسط دشمنان انقلاب پاسخی درخور و مقتضی همچون حماسه ۹ دی را می‌طلبد که به حق سزاوار عنوان حماسه است و به تعبیر رهبر فرزانه انقلاب رواست که برای آن سجده شکر بجا آوریم. مردم فهیم ایران نشان دادند ممکن است به برخی از سیاست‌های اقتصادی اجتماعی و فرهنگی کشور ایراد داشته باشند، ممکن است طرفدار یک تفکر سیاسی باشند و تمایلی به جبهه دیگر نداشته باشند، ممکن است برخی رویه‌ها را نپسندند و به آن معترض باشند اما بر سر اصول، مبانی و آرمان‌های انقلاب با کسی مماشات نکرده و نمی‌کنند و برای اصلاح آن رویه‌ها و برطرف کردن آن مشکلات نیز چشم انتظار دیگران و دست‌هایی از بیرون نیستند و نیک می‌دانند که دست‌هایی که از بیرون برای اصلاح امور سیاسی و بهبود اقتصادی کشور فراخوانده شوند پنجه‌های چدنی هستند که به محض ورود گلوی مردم را خواهند فشرد و بلافاصله نقشه‌های شوم خود را عملی خواهند کرد.

■ ایده دفاع اجتماعی کسب
پیروزی‌ها، پس‌زدن امواج توطئه
و خنثی‌کردن نقشه‌های شوم
دشمنان توسط انسجام و همیاری
جمعیت انسانی بدون جنگ،
خشونت و استفاده از تسلیحات
است

■ اصول انقلاب اسلامی ایران
متکی به قدرت نرم است و با ابزار
دفاع اجتماعی به پیروزی رسیده
است و بعد از انقلاب اسلامی نیز
راهپیمایی‌های متعدد از جمله
سالگرد ۲۲ بهمن، روز قدس، دفاع
از انرژی هسته‌ای، ۹ دی و ... قوام
بخش انقلاب بوده‌اند

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

دفاع اجتماعی از آرمان‌های یک انقلاب چهل ساله

سیدمرتضی احمدی - کارشناس تاریخ اسلام

تاریخ نشان می‌دهد که از بربریت تا تمدن جنگ و نزاع همواره همزاد و همپای نوع بشر بوده است به نحوی که طبق گفته مورخان در طول حیات چندین هزار ساله تمدن بشری تنها ۲۶۸ سال بدون جنگ و درگیری سپری شده است. در دوران ظهور اسلام در شبه جزیره حجاز نیز جنگ و درگیری رویکرد غالب بر منطقه بوده است اگرچه این ریگستان بی آب و علف جاذبه مناطق دیگری همچون عراق و شام را برای حمله و لشگرکشی دیگر قدرت‌ها نداشته است اما نزاع‌های قبیله‌ای و طایفه‌ای به شدت بر آن حکمفرما بوده است و از طرفی دیگر با ظهور آفتاب عالم تاب اسلام تمامی توجهات به جزیره العرب معطوف شد و علی‌رغم اینکه اسلام پیام‌آور مهر و عطف بود اما پذیرش آن به اندازه کافی برای دیگر دول خارجی و همچنین قریش و دیگر قبایل داخلی بقدری گران بود که علم جنگ را برافرازند و اینگونه بود که جنگ به جزیی جدایی‌ناپذیر از تاریخ صدر اسلام بخصوص بعد از تشکیل حکومت اسلامی در مدینه تبدیل شد. به نحوی که به گواه تاریخ ۲۷ یا ۲۸ غزوه و ۳۵ سریه و جمعا ۶۳ جنگ در فقط در زمان حیات پیامبر مکرم اسلام رخ داده است. در چنین فضایی بدون تردید علاوه بر دفاع عامل، پدافند غیرعامل جایگاهی مهم و تاثیرگذار در فتوحات مسلمانان داشته است. در مبانی دین اسلام بر اهمیت فرهنگ شهادت و جایگاه رفیع شهید و ممتاز بودن جهاد در راه خدا به کرات تاکید شده

است. واضح است که شهید بالاترین و والاترین مرتبه قرب الهی است و شهدا عند ربهم پرزقون هستند. در حدیثی از نبی مکرم اسلام نقل می‌شود که می‌فرمایند «فَوْقَ كُلِّ ذِي بَرٍّ حَتَّى يُقْتَلَ الرَّجُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَيْسَ فَوْقَهُ بَرٌّ» یعنی بالای هر نیکی، نیکی دیگری است تا آنگاه که مرد در راه خدا کشته شود و چون در راه خدا کشته شد، بالاتر از آن نیکی ای وجود ندارد و باز می‌فرمایند «لَوْ دِدْتُ أَنْيَ اغْزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْتَلَ ثُمَّ اغْزَا فَأَقْتَلَ ثُمَّ اغْزَا فَأَقْتَلَ» یعنی هر آینه دوست دارم که در راه خدا جنگم و کشته شوم، و باز جنگم و کشته شوم، و باز جنگم و کشته شوم. اما نکته بسیار زیبا این است که این درجه از اهمیت شهادت هیچگاه نافی دفاع کردن و به کار بردن استراتژی‌های دفاعی عامل و غیرعامل و تلاش برای زنده ماندن و کاهش تلفات انسانی و حتی منابع مالی نبوده است. بلکه پیامبر اسلام بسیار دقیق و کارشناسانه اوضاع را رصد می‌کردند و به دنبال به حداقل رسانیدن احتمال شکست بودند. استراتژی‌های بکار گرفته شده در چارچوب پدافند غیرعامل در صدر اسلام زیاد است قبل از هر چیزی می‌توان به هجرت به مکه و نیز هجرت مسلمانان به حبشه اشاره کرد. هجرت به حبشه علاوه بر نشر اسلام در آن سرزمین باعث می‌شد که جان و مال مسلمان که تحت فشار شدید شدید قریش بودند در امان بماند در جریان هجرت پیامبر(ص) به مدینه و شب لیل‌المبیت از استراتژی اختفاء و فریب استفاده می‌شود. در جریان جنگ بدر که

اولین رویارویی اسلام و کفر بود تسلط بر چاه‌ها و تامین امنیت منبع حیاتی آب در دستور کار قرار گرفت. در جریان جنگ احد پناه گرفتن در دامنه صعب‌العبور و سوق الجیشی کوه احد نمونه دیگری از به کارگیری اصول پدافند غیرعامل است. به طور کلی مکان‌یابی صحیح یکی از اصول پیاده شده توسط پیامبر(ص) و از رموز پیروزی‌ها بوده است. در جریان فتح مکه پیامبر به طرق مختلف سعی در فریب دشمن داشت که از جمله آنها روشن کردن آتش و دادن مشعل آتش به دست سربازان برای ایجاد ترس و وحشت در دل کفار بود و یا برای اینکه دشمن از تمام توان رزمی سپاه اسلام آگاه نشود قسمتی از سپاه خود را به سمت سرزمین تهامه در امتداد دریای سرخ فرستاد. در غزه خیبر برای جلوگیری از ملحق شدن قبیله قطفان به یهودیان که آنها را شکست‌ناپذیر می‌ساخت شایعه حمله به این قبیله از مسیری دیگر را مطرح ساختند که منجر به بازگشت نیروهای این قبیله برای دفاع از قلمرو خود شد. اما داستان غزه خندق در سال پنجم هجری در این بین جالب توجه‌تر و بسیار مبتنی بر راهبردهای دفاع غیرعامل است. جنگ خندق از غزوات مهم پیامبر(ص) است که خداوند در قرآن کریم در ۴ سوره و در ۲۲ آیه به بیان مسائل مختلف این جنگ پرداخته است. رسول‌الله زمانی که متوجه حضور نیروهای ده هزار نفری دشمن و استعدادهای آنها از جمله برخورداری از سپاه سواره و ۶۰۰ اسب گردید و با

■ در جنگ خندق رسول الله (ص) زمانی که متوجه حضور نیروهای ده هزار نفری دشمن و استعداد های آنها از جمله برخورداری از سپاه سواره و ۶۰۰ اسب گردید و با توجه به سپاه سه هزار نفری اسلام و دارا بودن تنها حدود سی تا سی و پنج راس اسب، پس از طرح این موضع در شورای نظامی تصمیم گرفتند که در شهر بمانند و از تمام امکانات و ظرفیت های درون شهری استفاده کنند. در همین راستا به پیشنهاد سلمان فارسی صحابی وفادار پیامبر (ص) دستور دادند یک سمت شهر خندقی به طول دو کیلومتر و بنابر برخی اقوال ۵ کیلومتر، عرض ۴ متر و عمق ۳ متر در قسمت آسیب پذیر شهر مدینه یعنی شمال آن بین ناحیه برج های شیخان تا کوه بنی عبید حفر کردند و بدین ترتیب جلو پیشروی لشکر احزاب را گرفته و با پیش آمدن ماجرای نبرد امیر المومنین علی (ع) و عمرو بن عبدود غائله به سود سپاه اسلام پایان یافت و جنگ احزاب به عنوان آخرین تلاش ها و آخرین تیر ترکش کفر ناکام ماند

موضوع را می توان مثال بارزی از پدافند اجتماعی مبتنی بر همدلی و مشارکت عنوان کرد. تدابیر به کار گرفته توسط پیامبر گرامی اسلام در جنگ های مختلف نشان می دهد که علی رغم اینکه ایشان به منبع وحی متصل بودند و از الطاف خفیه و امدادهای الهی بهره می بردند اما شیوه فرماندهی جنگ ها و بکارگیری اصول پدافند غیرعامل توسط ایشان کاملاً رنگ و بوی بشری و امروزی داشته است. به عبارتی ایشان علاوه بر استفاده از ادوات جنگی مرسوم آن روزگار از شیوه ها و تکنیک های دفاع غیرعامل نیز به بهترین و هوشمندانه ترین نحو بهره می جستند. این نوع نگرش و روش مدیریتی باعث شده است که تلفات جانی و مالی برای سپاه اسلام در اکثر جنگ ها بسیار کمتر از نیروهای کفار و مشرکان باشد و پیروزی های پی در پی نصیب سپاه اسلام گردد که در اینجا به ذکر نمونه هایی از جنگ بدر و احد و احزاب اشاره گردید. به نظر می رسد امروزه نیز می توان از بسیاری از جهات از تکنیک های مدیریتی جنگ در صدر اسلام بهره گرفت و برای کسانی که با هر غوغای دشمن سراپا وحشت می شوند روایت های نابی از فنون مبارزاتی صدر اسلام در قالب پدافند عامل و غیرعامل عنوان کرد تا بدانند که هیچگاه برتری عددی و لجستیکی به معنای پیروزی از پیش تعیین شده و حتمی نیست.

توجه به سپاه سه هزار نفری اسلام و دارا بودن تنها حدود سی تا سی و پنج راس اسب، پس از طرح این موضع در شورای نظامی تصمیم گرفتند که در شهر بمانند و از تمام امکانات و ظرفیت های درون شهری استفاده کنند. در همین راستا به پیشنهاد سلمان فارسی صحابی وفادار پیامبر (ص) دستور دادند یک سمت شهر خندقی به طول دو کیلومتر و بنابر برخی اقوال ۵ کیلومتر، عرض ۴ متر و عمق ۳ متر در قسمت آسیب پذیر شهر مدینه یعنی شمال آن بین ناحیه برج های شیخان تا کوه بنی عبید حفر کردند و کار حفر این کانال عظیم را در ده روز تمام کردند و بدین ترتیب جلو پیشروی لشکر احزاب را گرفته و با پیش آمدن ماجرای نبرد امیر المومنین علی (ع) و عمرو بن عبدود غائله به سود سپاه اسلام پایان یافت و جنگ احزاب به عنوان آخرین تلاش ها و آخرین تیر ترکش کفر ناکام ماند.

بعد دیگری که در این جنگ می توان مصداق پدافند غیرعامل دانست بعد اجتماعی آن است. پیامبر اسلام برای اینکه بین گروه ها، دسته ها و قبایل مختلف حاضر در سپاه اسلام هم انس و الفت و هم رقابت به وجود آورد کار حفر خندق را نه به یک گروه خاص بلکه به همه سپاه ۳ هزار نفری سپرد و مشارکت همه آنها را در این طرح خواستار شد. این باعث شد که همگان خود را در این پیروزی بزرگ شریک و سهیم بدانند که این

«صیانت پایدار» گزارش می دهد

درس های پدافند غیرعامل از صدر اسلام

سردار حیدری در شورا پدافند غیرعامل آذربایجان شرقی:

غفلت از «آسیب‌ها» برای کشور «تهدید» ایجاد می‌کند

ناشی از ریزگردها در استان خوزستان اظهار داشت: اگر مسائل پدافند غیرعامل رعایت نشود یک مسئله کوچک محلی تبدیل به مشکل حاد کشور می‌شود و حتی بعد بین‌المللی پیدا می‌کند.

سردار حیدری به ضرورت کوچک‌سازی، پراکنده‌سازی، ارزان‌سازی، عدم موازی‌کاری و عدم وابستگی متقابل در زیرساخت‌ها به ویژه زیرساخت‌های خدمات‌رسان اشاره کرده و بر احصای به موقع آسیب‌ها، پایدارسازی، افزایش تاب‌آوری و چند منظوره نمودن پروژه‌های زیرساختی، تامین برق اضطراری و نهایتاً خود اتکایی استان‌ها تاکید نمود. حیدری با اشاره به ضرورت و اهمیت طرح جامع پدافند غیرعامل استان‌ها و شهرهای کشور افزود: طرح جامع پدافند غیرعامل استان سندی است راهبردی با چشم‌انداز بلندمدت که پس از شناخت همه‌جانبه وضعیت موجود استان و همچنین سطوح تهدیدات و آسیب‌پذیری‌های متصور بر آن‌ها، راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های کلان توسعه‌ای استان را منطبق با اصول پدافند غیرعامل ترسیم کرده و در حکم نقشه راه برای استان محسوب می‌شود. وی گفت: راهبرد نهایی پدافند غیرعامل به معنای خوداتکایی استان‌ها است که این امر قطعاً یکی از راهکارهای توسعه استان محسوب می‌شود که در بحث ذخایر راهبردی، غذا و انرژی نیز صدق می‌کند و حتی نباید به استان‌های همجوار نیز وابستگی وجود داشته باشد.

در این جلسه مدیر کل پدافند غیرعامل استان آذربایجان شرقی نیز با اشاره به دگرگونی و گسترش مداوم عرصه‌های تهدید ناشی از پیشرفت علم و فناوری، بر لزوم آموزش و فرهنگ‌سازی عمومی پدافند غیرعامل در متن جامعه تاکید کرد و نقش دانشگاه‌ها، صداوسیما و آموزش و پرورش را در این ارتباط، خطیر و تعیین‌کننده عنوان کرد.

جلسه شورای پدافند غیرعامل استان آذربایجان شرقی

با حضور سردار حیدری معاون بسیج و امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور و با حضور فرمانداران، اعضای شورا و روسا و اعضای کارگروه‌های یازده‌گانه تخصصی پدافند غیرعامل در سالن اجتماعات استانداری آذربایجان شرقی به ریاست دکتر پورمحمدی استاندار آذربایجان شرقی برگزار شد.

در این جلسه استاندار آذربایجان شرقی ضمن تشکر از مجموعه اعضای شورای پدافند غیرعامل استان، کارگروه‌ها، قرارگاه‌ها، شهرستان‌ها و فعالان حوزه پدافند غیرعامل استان، گزارش اقدامات انجام یافته را نشان از وجود همت والا برای رسیدن به شرایط مطلوب عنوان کرد و بر تلاش مضاعف سازمان‌ها و مراکز علمی و آموزشی برای فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی پدافند غیرعامل به عموم مردم تاکید نمود.

رئیس شورای پدافند غیرعامل استان با تبیین اهمیت پدافند غیرعامل بر ضرورت فعال‌سازی و تشکیل کمیته پدافند غیرعامل در کلیه ادارات و اعضای شورای اداری استان، سطح‌بندی زیرساخت‌های مهم استان و رعایت الزامات پدافند غیرعامل در کلیه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی استان تاکید نمود.

معاون بسیج و امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور در این جلسه، ضمن تبیین اهمیت ژئوپلیتیک کشور با وجود سرمایه‌های عظیم اعم از منابع غنی فسیلی و منابع انسانی و موقعیت استراتژیک کشور، اظهار داشت: بایستی راهبرد پدافند غیرعامل در خصوص صیانت از سرمایه‌های انسانی، فیزیکی، سایبری و مقابله با جنگ‌های هیبریدی (ترکیبی) به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

وی تاکید کرد: نباید غفلت کنیم تا تهدیدها بر آسیب‌ها سوار شده و مشکلات جدی ایجاد کنند. حیدری در این خصوص با اشاره به موضوع قطع برق

آینده برای شما جوانان است

عزیزان!
بسیاری از آنچه را
ما دیده و آزموده ایم،
نسل شما هنوز نیاموده
است. ما دیده ایم و شما
خواهید دید. دهه های آینده
دهه های شما است و شما باید که
باید از انقلاب خود حراست کنید و آن را
هر چه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد
تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع
خورشید ولایت عظمی (ارواح ناه) است،
نزدیک کنید.

سید علی خامنه ای

۹۷/۱۱/۲۲
رهبرانقلاب

بخشی از بیانیه رهبرانقلاب
به مناسبت ۴۰ سالگی
پیروزی انقلاب اسلامی

گفت و گو از زهرا رضایی

عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی گفت: پدافند غیرعامل صرفه جویی بسیاری را در هزینه و بحث نیروی انسانی برای مقابله با ضربات دشمنان محقق کرده است و توانسته با کمترین هزینه بیشترین حمایت از کشور را محقق کند.

اصغر مسعودی، نماینده نیریز و استهبان و عضو کمیسیون فرهنگی مجلس در گفت و گو با خبرنگار ماهنامه «صیانت پایدار» از ضرورت توجه مسئولان کشور به پدافند غیرعامل گفته و بر اهمیت آن در شرایط کنونی تاکید دارد. مشروح این گفت و گو را در ادامه می خوانید:

سوال: اساسا پدافند غیرعامل چه اهمیتی در شرایط فعلی کشور دارد؟

پدافند غیرعامل یکی از مسائل ضروری و لازم هر جامعه است. این ضرورت به ویژه در شرایط کنونی که دشمنان قسم خورده ما به وسیله شیوه های مختلف برای براندازی نظام، باتمام وجود اقدام کرده و خوشبختانه

عضو کمیسیون فرهنگ مجلس در گفت و گو با «صیانت پایدار» عنوان کرد

تصویر سازی غلط دشمن از نظام یکی از تهدیدات جدی پیش روی کشور نتیجه پدافند غیرعامل صرفه جوی در هزینه هاست

شما چیست؟ آیا مسئولان در برابر این تهدید واکنش به موقع و درستی داشته اند؟!

مهمترین تهدید این است که مردم احساس کنند که نظام توانایی حل مشکلات را ندارد. در حال حاضر بسیاری از مردم، تصویر درستی از شرایط موجود کشور ندارد و مسائل برای آنها به درستی تبیین نشده است. از طرفی، برخی تربیون ها منصفانه قضاوت نمی کنند. این نگاه در مردم ممکن است ترویج پیدا کند که این نظام قادر به حل مشکلات نیست. از طرفی دیگر با وجود توصیه های مقام معظم رهبری و هشدارهای ایشان نسبت به رویکرد اقتصاد مقاومتی و عدم وابستگی به خارج، ما متأسفانه به این امر مهم بی توجه بوده ایم و همین می شود که تا بحث تحریم پیش می آید اقتصاد کشور دچار نوسان می شود. این در حالیست که ما توانستیم با تکیه بر ظرفیت های داخلی و توانایی و استعداد جوانان در بحث هسته ای و صنایع موشکی در جهان حرفی برای گفتن داشته باشیم. پس وقتی در این بخش توانسته ایم نتوانیم شویم چرا در سایر صنایع شرایط به اینگونه نیست. متأسفانه احساس می شود ما آنچنان که باید از ظرفیت های داخلی خود برای خودکفایی خودمان استفاده نکرده ایم. در واقع دشمنی که با شیوه های مختلف نتوانسته است موفق بشود و مردم را به یک شکلی از نظام جدا کند با وضعیت اقتصادی و القای ناکارآمدی نظام به مردم و تشدید اختلافات داخلی به دنبال ضربه زدن به نظام و ارزش های انقلاب است. ما با انسجام و توجه به توانمندی های داخلی مان و تقویت نگاه بسیجی، انقلابی و جهادی می توانیم کشور را از این وضعیت بحرانی نجات دهیم.

چگونه باید موضوع پدافند غیرعامل را در سطح کشور، چه در میان عموم مردم و چه مسئولان نهادینه سازی کنیم؟

مهمترین بحث، آموزش است. ما باید بدانیم که در هر شرایطی، نیروها و شرایط دفاعی کشور باید در بهترین وضعیت باشد. هر ملتی که نتواند از خود دفاع کند، ملت زنده و پاینده نیست. از سوی دیگر ما باید از ظرفیت کل کشور از دانش آموزان، نظام آموزش و پرورش گرفته تا نهادهای انقلابی و دولتی برای نهادینه کردن پدافند غیرعامل استفاده کنیم.

در بحث نظارت، اگر واقعا مقام مسئولی، با توجه به امکانات مناسبی که برای توسعه و توجه به پدافند غیرعامل دارد، در این زمینه کم کاری و غفلت می کند باید با وی برخورد کرد چون اقداماتش به ضرر مملکت است. امروز واقعا مردم نیاز دارند مسئولانی داشته باشند که هم پدافند غیرعامل را خوب بشناسد و هم بتواند با اتخاذ راهکارهای مناسب به توسعه کشور و دفاع از کسب و کار و اشتغال کشور کمک کند.

موفق نشده اند بیش از پیش خود را نشان می دهد. در واقع آنها می خواهند به نظام جمهوری اسلامی ایران ضربه بزنند و قطعا از شیوه های دیگر وارد خواهند شد و به فکر ضربه زدن به نظام هستند. ما نیز باید تحرکات آنها را رصد کنیم و به تناسب نقشه های آنها بتوانیم راهکار داشته باشیم، از همین روست که پدافند غیرعامل توانسته با کمترین هزینه بیشترین اقدامات حمایتی را نسبت به کشور محقق کند. این در حالیست که اگر مسئله جنگ مطرح شود میلیاردها دلار هزینه برای هر کشور خواهد داشت اما توجه به پدافند غیرعامل صرفه جویی بسیاری را در هزینه و بحث نیروی انسانی در مقابل ضربات دشمن در پی خواهد داشت. در واقع این کار می تواند توان مردم برای مقاومت در برابر تهاجم دشمن را بالا ببرد.

سوال: چرا برخی مسئولان نسبت به رعایت الزامات پدافند غیرعامل کم کاری می کنند؟

اگر پدافند غیرعامل به درستی برای مسئولان تبیین شود شاید کمتر مسئولی پیدا شود که خواستاری توجهی به این اقدامات شود لذا ضروریست که مسئولان و مردم بحث آموزش و اهمیت پدافند غیرعامل را برای مسئولان تبیین کنند، البته گاهی اوقات بعضی از این عوامل نیاز به ملزومات و زیرساختی هایی دارد که باید فراهم شوند.

سوال: مهمترین تهدید پیش روی کشور از نظر

سخنگوی کمیسیون فرهنگ مجلس در گفت و گو با «صیانت پایدار»:

مسئولان در عمل به الزامات پدافند غیر عامل کم کاری کرده اند

پدافند غیر عامل در حوزه های «جنگ شناختی» فعال شود

وی دلیل کم کاری برخی از مسئولان نسبت به رعایت الزامات پدافند غیر عامل را در عدم آشکار شدن اهمیت موضوع از نظر آنها دانسته و می گوید: زمانی که اهمیت موضوع برای مسئولان آشکار شود، دیگر کم کاری وجود ندارد.

آزادی خواه با بیان اینکه برخی از مسئولان عزمی در کار ندارند متذکر می شود که این عزم باید ایجاد شود. حالا ایجاد شدن عزم گاهی از تبیین شدن موضوع است گاهی حساس کردن مسئولان. اگر مسئولان در عرصه پدافند غیر عامل کم کاری می کند باید اهمیت این فرایند را برایشان تشریح کرد تا یک عزم ملی برای انجام درست کار شکل گیرد.

وی معتقد است مهمترین تهدید پیش روی کشور ما این است که ما عرصه پدافند غیر عامل تا به حال درست عمل نکرده ایم. اگر موفق عمل کرده بودیم این همه مورد حمله قرار نمی گرفتیم و این اتفاقات در کشور رخ نمی داد.

به گفته سخنگوی کمیسیون فرهنگی ما امروزه نیازمند تشکیل یک جبهه مقاوم در خط مقدم فرهنگی هستیم که پدافند غیر عامل می تواند خیلی خوب به تشکیل این ساختار کمک کند.

■ پدافند غیر عامل قوی و پر قدرت ما را در مقابل هجوم دشمن واکنشینه می کند

■ مهمترین تهدید پیش روی کشور این است که ما در عرصه پدافند غیر عامل تا به حال درست عمل نکرده ایم

■ اگر موفق عمل کرده بودیم این همه مورد حمله قرار نمی گرفتیم و این اتفاقات در کشور رخ نمی داد

سخنگوی کمیسیون فرهنگی مجلس معتقد است در شرایط کنونی، کم کاری در حوزه پدافند غیر عامل بزرگترین تهدید ماست چون اگر ما در این زمینه عملکرد درست و یکپارچه ای داشتیم، کشور تا این حد دستخوش بحران های گوناگون نمی شد.

حجت الاسلام والمسلمین احد آزادی خواه، نماینده مردم ملایر در مجلس و سخنگوی کمیسیون فرهنگی در گفت و گو با خبرنگار ماهنامه «صیانت پایدار» می گوید: جنگی که ما با آن درگیر هستیم، جنگ فرهنگی است و جبهه ما نیز جبهه فرهنگی است. موضوع پدافند غیر عامل می تواند جبهه فرهنگی انقلاب را قوام بخشی کند. ما در کنار نیروهای نظامی، انتظامی که وظیفه آفندی و پدافندی دارند باید به نقش پدافند غیر عامل نیز جایگاه ویژه ای ببخشیم.

وی توضیح می دهد: پدافند غیر عامل یعنی عملیات نرم و مراقبت های نرم از آموزه های انقلاب و داده پردازی های اعتقادی خودمان و حفاظت و صیانت از عقاید پاک اسلام.

در حال حاضر این ارزش ها اهمیتی دارند که تا الان وجود نداشته، چرا که حمله همه جانبه علیه عقاید و آرمان های ما شکل گرفته است.

سخنگوی کمیسیون فرهنگی مجلس با بیان اینکه از همین رو باید پدافند غیر عامل به ویژه در حوزه فرهنگ را جدی بگیریم می گوید: پدافند غیر عامل قوی و پر قدرت ما را در مقابل هجوم دشمن واکنشینه می کند.

عارف بهرامی

در جهان پرتخاصم امروز توان موشکی اهمیت فوق العاده‌ای پیدا کرده است. بسیاری از کشورها به خصوص در منطقه خاورمیانه در دو دهه گذشته سرمایه‌گذاری‌های بزرگی را در این زمینه انجام داده‌اند. هم‌اکنون ۳۱ کشور دارای موشک‌های بالستیک می‌باشند و از بین آنها تنها ۱۰ کشور موشک‌های با برد بالای ۱۰۰۰ کیلومتر را آزمایش کرده‌اند. در این خصوص یان ویلیامز مدیر مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی که اطلاعات مربوط به برنامه‌های موشکی کشورهای مختلف را بررسی و تحلیل کرده است می‌گوید «ما معتقدیم که وارد رنسانس موشکی شده‌ایم. تعداد روزافزون کشورهایی که دسترسی موثری به فناوری موشکی پیدا کرده‌اند در حال افزایش است و این امر تنش‌های بین‌المللی را افزایش خواهد داد. در این زمینه می‌توان به کره شمالی به عنوان یک خط اشاره کرد که برد موشک‌هایش از ۷۴۵ مایل در سال ۱۹۹۰ به بیش از ۸ هزار مایل در سال ۲۰۱۸ رسیده و قادر است به نیمی از جهان حمله کند. علاوه بر این خطر کشتار غیرنظامیان توسط موشک‌ها بخاطر دقت پایین آنها و همچنین خطر دسترسی گروه‌های تروریستی و شبه نظامیان به موشک‌های بالستیک وجود دارد». همچنین وزارت دفاع آمریکا در گزارش سال ۲۰۱۸ خود اینگونه بیان می‌کند که محیط امنیتی امروز بسیار پیچیده‌تر و فراتر از آن چیزی است که در حافظه تجربه شده ما قرار دارد چرا که دشمنان به طور فزاینده‌ای در توانایی‌های موشکی خود سرمایه‌گذاری می‌کنند و افزایش توان موشکی آنها به معنای اضافه کردن انواع جدید و بی‌سابقه‌ای از موشک‌ها به زرادخانه‌ها و بالارفتن قدرت تهاجمی آنها می‌باشد. روسیه و چین در حال توسعه موشک‌های پیشرفته کروز و دارای قابلیت‌های هیبریدی هستند که می‌توانند با سرعت‌های استثنایی مسیرهای غیرقابل پیش‌بینی را طی کنند. کره شمالی اگرچه در مسیر صلح قدم گذاشته است و به جاده اعتماد نزدیک شده است اما به طور بالقوه هنوز یک تهدید به شمار می‌رود و در این زمینه ایالات متحده باید هوشیار باشد این کشور طی دهه‌های گذشته منابع قابل توجهی را در برنامه موشک‌های هسته‌ای و بالستیک خود سرمایه‌گذاری کرده، آزمایش‌های موشکی متعددی را انجام داده است و در گذشته نیز بارها به صراحت آمریکا را تهدید کرده است. محیط زیست موشکی در حال ظهور تهدیدی جدی علیه استراتژی‌های و توانایی‌های نظامی ایالات متحده و چالشی بزرگ به شمار می‌رود. این گزارش ادامه می‌دهد

که ایران ایالات متحده را بزرگترین مانع برای تبدیل شدن به قدرت برتر و حاکم بر خاورمیانه بر سر راه خود می‌داند در این راستا ارتقاء توان موشکی به اولویت اصلی ایران تبدیل شده است و هر روز بر دامنه موشک‌ها، تعداد آنها، دقت آنها، سرعت آنها و قدرت تخریب آنها می‌افزاید به نحوی که امروز تبدیل به بزرگترین قدرت موشکی منطقه شده است و قادر به تهدید آمریکا است.

این گزارش‌ها تنها یکی از هزاران اظهار نظر و گزارشی است که دشمنان علی‌رغم میل باطنی به توان بالای موشکی ایران معترف می‌شوند و بیم و هراس خود را نشان می‌دهند اما اینجا برخلاف نظر آمریکا که ایران را یکی از قدرت‌های برتر منطقه در زمینه موشکی می‌داند باید گفت جمهوری اسلامی ایران در کنار کشورهایی مانند روسیه، چین، بریتانیا، فرانسه کره شمالی، آمریکا، هند و پاکستان در بین ده کشور برتر جهان از نظر فناوری موشکی قرار دارد و این فناوری کاملاً بومی و متکی به قدرت و دانش داخلی است. ایران یکی از پیشروهای صنعت موشکی در جهان است که به دلیل زیست در منطقه پرتلاطم خاورمیانه مجبور به بالابردن قدرت دفاعی و توان بازدارندگی خود است. تجربه تلخ استفاده دشمن از موشک‌های اسکادر در جریان جنگ هشت ساله و تخریب و ویرانی که برای بسیاری از شهرهای ما به عمل آوردند یکی از دلایلی است که مدیران و استراتژیست‌های نظامی کشور را به سمت تقویت و بومی‌سازی این فناوری در کشور سوق داد و پیشرفت‌های چشمگیر کشور در حوزه موشکی نشانی از درس گرفتن از آن تجارب تلخ است چرا که اگر ایران در آن زمان حتی تعداد محدودی موشک در اختیار داشت می‌توانست جلوی بسیاری از آن حملات را بگیرد. دشمن بعثی پس از هر شکست مستقیمی که در جبهه‌ها متحمل می‌شد انتقام را از غیرنظامیان می‌گرفت و جنگ شهرها را راه می‌انداخت و با بمباران و به خصوص ۱۷۰ بار موشک باران شهرها و مناطق مسکونی ویرانی‌های بسیاری را برای ما به بار می‌آورد در حالی که اگر موشک‌های برد کوتاه و متوسطی مانند فاتح، تندر، قیام، شهاب یک و ذوالفقار که امروزه به صورت انبوه در کشور تولید می‌شود، وجود داشت عراق آنگونه متهورانه و بی‌محابا حمله موشکی علیه کشور ما انجام نمی‌داد.

فناوری موشکی به مانند دیگر فناوری‌ها تا مدت‌ها در انحصار قدرت‌های بزرگ بوده و به طرق مختلف تلاش کرده‌اند که کشورهای دیگر را از دسترسی به آن منع کنند. آنها رژیم کنترل موشکی را که وظیفه کنترل تکثیر

سلاح‌های موشکی، حامل‌های سلاح هوایی بدون سرنشین کشتار جمعی و تجهیزات و فناوری‌های همراه آن را بر عهده دارد را در همین راستا در ۱۹۸۷ به راه انداختند. این رژیم در واقع واکنش آمریکا و متعهدانش به پیشرفت‌های موشکی در اروپای شرقی و آسیای جنوب غربی بود و از نگرانی آنها نشأت می‌گرفت اما جمهوری اسلامی ایران همانطور که بارها توسط مسئولان کشور اعلام شده است ضمن احترام به تمامی قوانین و مقررات بین‌المللی برای ارتقای توان دفاعی خود از کسی اجازه نمی‌گیرد. امروز صنعت موشکی ایران با موشک‌های دوربرد همانند شهاب ۳، سجیل، خرمشهر و عماد شناخته می‌شود که بین ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰ کیلومتر برد دارند و پاسبان پر قدرت حریم

توان موشکی کشور را دستمایه اعتراض و کارشکنی و اخلال در روند مذاکرات قرار می‌دادند و از برجام‌های دو و سه نیز صحبت به میان می‌آوردند. آنها اگر سال‌های قبل از پیشرفت‌های موشکی ایران تصویری مبهم داشتند امسال با دیدن دقت و سرعت و قدرت موشک‌های ایران در حمله به مواضع داعش به این نتیجه رسیدند که با خروج از توافقنامه بین‌المللی برجام مانعی بر سر راه این پیشرفت قرار دهند.

قدس سابقه استفاده از موشک‌هایی مانند اریحا علیه غیرنظامیان را داشته‌اند و بارها کلاهک‌های نامتعارف را حمل کرده‌اند. به نظر تحریم‌های جدید آمریکا و خروج یکجانبه از پیمان بین‌المللی برجام و تلاش‌های مضاعفی که این روزها برای فشار بر جمهوری اسلامی در پیش گرفته بیش و پیش از آنکه ناشی از چندو چون برجام و برد و باخت در آن باشد ناشی از بیم و ترس از توان مزاینده موشکی ایران است و در جریان مذاکرات نیز گاه و بیگاه

دفاعی کشور هستند. برخلاف فناوری موشکی برخی کشورها که با افزایش برد موشک تنظیم و دقت آنها کاهش می‌یابد دقت بالای موشک‌های جمهوری اسلامی طبق آزمایشات انجام گرفته و همچنین در جریان حملات موشکی امسال به مقرر ترور بست‌های تکفیری در سوریه و شرق فرات اثبات شد. نکته‌ای که باید به آن اشاره کرد اعتراض برخی کشورها به توان موشکی ایران است در حالیکه اگر ایران این فناوری را صرفاً برای دفاع از حریم خود به کار می‌گیرد کشورهایی مانند رژیم اشغالگر

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

بازدارندگی موشکی در جهان ناامنی

- هم‌اکنون ۳۱ کشور دارای موشک‌های بالستیک می‌باشند و از بین آنها تنها ۱۰ کشور موشک‌های با برد بالای ۱۰۰۰ کیلومتر را آزمایش کرده‌اند
- ایران یکی از پیشروهای صنعت موشکی در جهان است که به دلیل زیست در منطقه پرتلاطم خاورمیانه مجبور به بالابردن قدرت دفاعی و توان بازدارندگی خود است
- تجربه تلخ استفاده دشمن از موشک‌های اسکاد در جریان جنگ هشت ساله و ویرانی که برای بسیاری از شهرهای مایه عمل آوردند یکی از دلایلی است که مدیران و استراتژیست‌های نظامی کشور را به سمت تقویت و پوی‌سازی فناوری موشکی سوق داد چراکه اگر ایران در آن زمان حتی تعداد محدودی موشک در اختیار داشت می‌توانست جلوی بسیاری از آن حملات را بگیرد

ارزهای دیجیتال (Digital Currencies) یا ارز مجازی (Virtual Currency) یکی از نوآوری های اقتصادی در حوزه ی مبادلات مالی و پرداخت وجوه محسوب می گردد که موجب تسهیل تعاملات و ارتباطات اقتصادی و تقلیل هزینه های ناشی از حذف واسطههایی مانند بانک و مؤسسات مالی می شود. با وجود مزایای فوق این فضای جدید سرمایه گذاری، مخاطرات ویژه ای از قبیل عدم نظارت، نوسان قیمت و پیامدهای امنیتی برای کسب و کارها را موجب می شود که همین مسائل، نیاز فزاینده به بررسی مفاهیم قانونی و ملاحظات حقوقی مرتبط با این فناوری و ارز جدید را محسوس تر می کند. در ادامه این مقاله، برخی از مهمترین ابعاد حقوقی - قانونی مرتبط با سرمایه گذاری در ارز مجازی و جایگاه تقنینی آن را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

وضعیت و ماهیت حقوقی ارز دیجیتال:

یکی از مهمترین ملاحظات قانونی در حیطه ی ارز مجازی مربوط به ماهیت حقوقی این پدیده است. ماهیت انتزاعی ارز جدید موجب ایجاد نگرش های متفاوت و گاه متناقضی شده و بدین سبب محققان و پژوهش گران حقوقی در مورد وضعیت قانونی و ماهیت حقوقی پول مجازی هنوز به اجماع و اتفاق نظر دست نیافته اند. برخی از محققان، ارز دیجیتال را به عنوان وسیله پرداخت برای کالاها و خدمات و معادل پول رایج شناسایی کرده اند. مخالفان این رویکرد استدلال می کنند که ارز مجازی یک ابزار پولی و مالی نیست زیرا دولت آن را منتشر نکرده و ارزش آن را تضمین نمی کند. همچنین در اکثر حوزه های قضایی، پول مجازی به عنوان یک وسیله ی رسمی پرداخت شناخته نمی شود. به عنوان مثال، خدمات مالیاتی هلند (Tax service of the Netherlands) ارز مجازی یا رمزنگاری شده (Cryptocurrency) را به عنوان ابزار قانونی پرداخت در نظر نمی گیرد. بانک مرکزی دانمارک (Bank of Denmark) نیز در سال ۲۰۱۴ اعلام کرد که «بیتکوین» یک واحد پول نیست و لذا هیچ ارزش تجاری واقعی در مقایسه با طلا یا نقره ندارد. از سوی دیگر، برخی رویکردها ماهیت حقوقی ارز دیجیتال را به عنوان پول الکترونیک، واحد دارایی و یا یک ابزار مالی برای تحقق تعهد خرید یا فروش اوراق بهادار، ارز یا کالا در نظر گرفته اند. در سال ۲۰۱۳ وزارت دارایی آلمان (German Ministry of Finance)، پول رمزنگاری شده را به عنوان یک ابزار رسمی برای توافق به رسمیت شناخت. این درحالی است که قانون این کشور به وضوح ارز مجازی را از ابزارهای قانونی پرداخت در نظر نگرفته است. بنابراین چنین اختلاف نظرانی در تعیین ماهیت قانونی ارز مجازی میتواند پیامدهای گوناگونی داشته باشد. چرا که با پذیرش ماهیت تعهدات برای ارز مجازی همانند حقوق مالکیت می تواند هم یک وسیله پرداخت و هم یک کالا باشد و در غیر اینصورت شامل حقوق مسئولیت مدنی و تعهد پولی نیست. علاوه بر این «وضعیت غیرمتمرکز» یکی از نکات برجسته ی بسیاری از ارزهای دیجیتال است که یک عامل ریسک بالقوه برای سرمایه گذاری اشخاص به شمار می آید. به این معنی که مبادلات بدون حضور واسطه هایی مانند بانک و مؤسسات مالی صورت پذیرفته و توسط یک مقام یا نهاد مرکزی پشتیبانی نمی شود. همچنین اعتبارسنجی معاملات و تراکنش ها توسط خود کاربران انجام می شود. این ویژگی در دیگر زمینه های مسئولیت، نظارت، تنظیم سیستم پرداخت و ثبات مالی نیز تأثیرگذار است. همچنین توسعه اخیر ارزهای دیجیتال و تازگی طراحی آن ها موجب شده تا در بسیاری از جنبه های حقوقی با تعاریف و ساختارهای نظارتی و تقنینی موجود متناسب نباشد. در واقع، ماهیت بی حد و مرز و آنلاین ارزهای مجازی و عدم وجود یک صادرکننده قابل شناسایی، چالش های ویژه ای را برای تلاش در جهت تنظیم یا تصویب مقررات ایجاد می کند. فقدان مقررات به عنوان یک مانع برای رشد و اعتماد عمومی به ارزهای دیجیتال، خودداری از سرمایه گذاری در این تکنولوژی جدید به دلیل عدم اطمینان قانونی و عدم حمایت از کاربران، از دغدغه ها و پیامدهای این فناوری است که در بسیاری از کشورها، رویکردهای تنظیم مقررات، تمایل به تدوین مقررات احتیاطی در این حیطه دارند.

حقوق کاربران و تضمینهای حمایت از مصرف کنندنده:

یکی دیگر از مباحث مهم ارز دیجیتال مربوط به حقوق کاربران و پشتوانه های محافظت از مصرف کنندگان است. برخلاف پول الکترونیکی سنتی، واحد پول دیجیتال تحت مسئولیت یک فرد یا مؤسسه نبوده و توسط یک مرجع پشتیبانی

نمی شود. همچنین پول مجازی فاقد ارزش ذاتی بوده و اعتبار مالیتی خود را از ارزش انتزاعی و زنجیره ی مبادلات استحصال می کند. بر این اساس، دارندگان ارز دیجیتال ممکن است با خسارت ها و هزینه های بسیار بیشتر و ریسک نقدشوندگی نسبت به صاحبان پول سنتی مواجه شوند. علاوه بر این مخاطرات مربوط به نوسانات زیاد، ریسک مربوط به ناشناس بودن هویت پرداخت کننده و همچنین خطر تقلب در سرمایه گذاری و عدم شفافیت، حقوق کاربران را در این فضای اقتصادی به شدت تضعیف می نماید. بدون پشتیبانی یک مرجع رسمی و متمرکز، مصرف کنندنده با استفاده از یک واحد پول مجازی در معرض خطر بیشتری قرار گرفته و در صورت ورشکستگی حمایت نمی شود. برخی محققان مانند «دیوید کوهن» (David Cohen) معتقدند برای مصرف کنندگان، ناشناس بودن و معاملات غیرقابل برگشت، آن ها را در معرض تقلب یا سرقت قرار می دهد. لذا سرمایه گذاران در واحد پول مجازی، امروزه فاقد حمایت های استاندارد شده برای امنیت خرید یک کالا می باشند. بنابراین ایجاد زیانهای مالی در ارتباط با خرید، فروش یا تجارت ارزهای دیجیتال در مقایسه با معاملات سنتی بیشتر مشهود است که ضعف مسئولیت پذیری و پاسخگویی در این فضای نوین مبادلات مالی را روزافزون میسازد.

آسیب پذیری در برابر فعالیتهای غیرقانونی:

ارزهای دیجیتال و پول مجازی به طور بالقوه موجب گسترش معاملات سریعتر و راحتتر می شود، اما در سالهای اخیر نگرانی های عمده ای در مورد استفاده از این سیستم نوین پرداخت در قبال فعالیت های غیرقانونی و نیز تطابق با استانداردهای جهانی تبادلات شفاف مالی ایجاد شده است. در سال ۲۰۱۴ نیروی اقدام مالی (FATF) یک گزارش جامع در مورد مسائل مربوط به پول دیجیتال منتشر کرد و اذعان داشت که تبدیل ارز مجازی به پول واقعی یا سایر پول های مجازی بطور بالقوه در برابر پولشویی و تأمین مالی تروریسم آسیب پذیر هستند. بنابراین امکان استفاده از ارزهای مجازی در امر قاچاق، تسهیل فعالیت های تروریستی، فرار مالیاتی، گسترش معاملات صوری به منظور تحصیل سود و تزاید معاملات غیرمجاز تحت سیستم پیچیده ی پولهای مجازی به عنوان چالش های مهم این تکنولوژی در نظر گرفته می شود. لذا یک باور گسترده وجود دارد که ارزهای مجازی به سازمان های جنایی، ابزار جدیدی برای ارتکاب تقلب، پولشویی، کلاهبرداری و دیگر جرایم مالی را عرضه می کند. همچنین سرمایه گذارانی که در این فضای جدید، قربانی جرایم مالی و اینترنتی می شوند، به احتمال زیاد دارای حقوق قانونی مشابه به عنوان قربانیان سنتی کلاهبرداری محسوب نمی گردند. برای مثال، هنگامی که یک مبادله ی ارز هک شده و داراییهای مشتریان به سرقت میرود، اغلب اقدامات استاندارد برای بازپایی پول های گمشده وجود ندارد. با وجود آنکه مبادلات ارز مجازی همواره در حال بهبود تدابیر امنیتی خود است، سرمایه گذاران تاکنون نتوانسته اند مخاطرات قانونی مرتبط با مالکیت پول مجازی را به طور کامل حذف کرده و به توسعه ی یک سیستم پرداخت شفافتر و مطمئنتر نائل شوند. در سال ۲۰۰۷ دادستان فدرال ایالات متحده، شرکت (E-gold) را به پولشویی و سایر جرایم متهم کرده و انجام مبادله و انتقالها ممنوع شد. همچنین در ژانویه سال ۲۰۱۴، دادگاه فدرال ایالات متحده در منهتن، مدیر اجرایی صرافی «BitInstant» یک شرکت مهم مبادله ی بیت کوین را به انجام معاملات مشکوک و پولشویی ارز دیجیتال از طریق «Silk Road» و ایجاد بازار آنلاین مواد مخدر محکوم کرد. در ماه فوریه برای حفاظت از ورشکستگی، روند معاملات توقیف و اذعان شد یک بلیون دلار پول مجازی به سرقت رفته است. در ژاپن نیز شرکت «Mt. Gox» که یکی از بزرگترین بورس مبادلات بیت کوین در جهان به شمار می آمد، توسط دادگاه توکیو و در ماه آوریل سال ۲۰۱۴ مجبور به انحلال شد.

صلاحیت قضایی و مستندات پیگیری حقوقی:

یکی دیگر از ملاحظات حقوقی ارزهای دیجیتال مربوط به مباحث صلاحیت قضایی (Jurisdiction) و استنادپذیری اذله است. با توجه به آنکه ارز مجازی در نظامهای حقوقی، جایگاه قانونی واحد و جامعی ندارد، برای تعیین صلاحیت قضایی دو رویکرد باید در نظر گرفته شود: الف- بر اساس منشأ صدور و ب- بر مبنای موقعیت کاربر. اگر حوزه قضایی بر پایهی محل انتشار ارزهای مجازی باشد، این احتمال به وجود می آید که توسط توسعه دهندگان کشورهای مختلف تولید شده و لذا تعیین صلاحیت مراجع قضایی جهت پیگیری حقوقی با مشکل مواجه خواهد شد. همچنین با توجه به آنکه معاملات و تراکنش ها با ائتلاف بر اعتماد به

قبیل ثبت نام، صدور مجوز، ایاحه ی تقنینی و مسائل مالیاتی را در نظر بگیرند. **جمع بندی:** ارز مجازی فرصتهای جدیدی برای افزایش درآمد، تسریع تراکنشها، کاهش هزینه های پردازش پرداخت و تسهیل مبادلات مالی فراهم میکند. اما این فضای جدید اقتصادی مسائل حقوقی پیچیده ای از قبیل وضعیت قانونی تراکنشها، مسئولیت پذیری، شفافیت و مستندسازی مدارک را نیز به دنبال داشته است. لذا کاربران می بایست با ساختار سیستم های ارز مجازی، ضمانت های حمایت از مصرف کننده، عدم قطعیت قانونی، مباحث مالکیت معنوی، قواعد خدمات مالی و سایر قوانین کلیدی و پیامدهای آن آگاه شده و با حزم و احتیاط به سرمایه گذاری در این فن آوری جدید مبادرت ورزند.

سیستم پیچیده ای ارز دیجیتال صورت میپذیرد، در صورت بروز هر گونه نقض و تخلف، قربانی ممکن است نتواند مدارک قانونی قابل قبول و محکمه پذیر برای بازیابی آسیبها و جبران خسارات خویش ارائه کند. بنابراین به علت فقدان مستندات قانونی، مالباخته گان ممکن است در پرونده های مطروحه در دادگاه مورد حمایت بایسته قرار نگیرند. بدین ترتیب با عنایت با آنکه ارز رمزنگاری شده و مجازی مبتنی بر فن آوری اطلاعات است، مناقشات احتمالی شامل حاکمیت بر فن آوری اطلاعات به عنوان مثال شهود مکالمات و مجوزهای دیجیتال، تسری قوانین بانکداری، ملاحظات مربوط به قراردادهای، حقوق مالکیت از جمله حقوق معنوی و قانون حمایت از مصرف کننده مطرح می گردد. لذا هنگام استفاده از این روش نوین حساب و پرداخت، کاربران و صاحبان کسب و کار باید ملاحظات قانونی از

نگاه به ابعاد حقوقی - رایه گزاری در ارزها و مجازی

جولان رمز ارزها در میدان سایه ها

■ ارزی مجازی فرصت های جدیدی برای افزایش درآمد، تسریع تراکنش ها، کاهش هزینه های پردازش پرداخت و تسهیل مبادلات مالی فراهم می کند اما این فضای جدید اقتصادی مسائل حقوقی پیچیده ای از قبیل وضعیت قانونی تراکنش ها، مسئولیت پذیری، شفافیت و مستندسازی مدارک را نیز به دنبال داشته است

هم افزایی پدافند غیرعامل و دانشگاه آزاد اسلامی در موضوعات راهبردی

سردار جلالی: نیازمند ایجاد قلمرو سرزمینی در حوزه سایبری هستیم

مراسم بزرگداشت روز پژوهش و رونمایی از برنامه‌های علمی واحد تهران شمال دانشگاه آزاد اسلامی با حضور سردار جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور، دکتر رضا آقامیری رئیس دانشگاه آزاد استان تهران، تنی چند از معاونین سازمان پدافند غیرعامل و ریاست و جمعی از مسئولان و مدیران و محققین و پژوهشگران واحد تهران شمال برگزار گردید.

۵ مأموریت مهم دانشگاه آزاد تهران شمال در طرح پایش

در ابتدای این مراسم، دکتر خالدی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال با اشاره به برنامه نظام موضوعات واحد تهران شمال گفت: برنامه پایش از ابتکارات دکتر طهرانچی بوده و براساس آن تمام پژوهشگران دانشگاه آزاد اسلامی در یک شبکه یکپارچه به یکدیگر متصل باشند. وی ادامه داد: واحدهای دانشگاهی دیگر نیز با ورود به سامانه پایش خواهند توانست از ظرفیت‌های واحد تهران شمال در راستای پدافند غیرعامل بهره‌مند شوند.

تکنولوژی‌های نوین در راستای طرح پایش بومی سازی می‌شود

در ادامه این مراسم دکتر مهدی امینیان عضو هیات علمی دانشکده برق و کامپیوتر گفت: با توجه به طرح موثری که در دبیرخانه علمی دانشگاه آزاد ابداع شد، نظام موضوعات ما هدفمند می‌شود.

وی افزود: یکی از زیربناهای اصلی مباحث مربوط به سایبر و IT است که تهدیدات متفاوتی را در ابعاد مختلف تحت تأثیر قرار می‌دهد که ارتش سایبری و جنگ‌های سایبری ماهیت تهدیدات را از حالت سخت به نرم فناوری تبدیل کرده است.

امینیان ادامه داد: آسیب‌پذیری در زیرساخت‌های سایبری با تمرکز بر این موضوعات کاهش می‌یابد که در این راستا می‌توان بحران را بهتر مدیریت کرد.

سردار غلامرضا جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل در مراسم بزرگداشت روز پژوهش که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال برگزار شد طی سخنانی اظهار داشت: پدافند غیرعامل مجموعه اقداماتی است که با به‌کارگیری آن می‌توان موجب کاهش آسیب‌پذیری، ایجاد تاب‌آوری، تداوم کارکردهای زیرساخت‌ها در مقابل تهدیدات دشمن شد.

وی ادامه داد: تهدیدات می‌تواند به دو دسته انسان‌ساخت و طبیعی تقسیم شود. تهدیدات طبیعی منشأ طبیعی داشته مانند سیل، زلزله و ماهیت آنها در طول زمان تغییر نمی‌کند در این تهدیدات خصومت و دشمنی وجود

ندارد و دانش بشری به دلیل ثابت بودن این بلایا می‌تواند برای کاهش اثرات آن راهکارهایی را پیش‌بینی کند به عنوان مثال با رعایت اصول مهندسی می‌توان از آسیب‌های زلزله و سیل تا حدودی کنترل کرده و پیامدهای آن را کاهش داد.

سردار جلالی دسته دوم تهدیدات را تهدیدات انسان ساخت دانست و گفت: در تهدیدات انسان ساخت منشأ آن تفکر، اندیشه و خصومت وجود دارد به همین دلیل از دکترین و استراتژی خاصی برخوردار هستند، دانش و تکنولوژی تهدیدات انسان را ایجاد می‌کنند و تفکر و استراتژی بر نوع تهدید تأثیر گذار است.

وی افزود: در پدافند غیرعامل تلاش داریم تا تأثیر و پیامدهای تهدیدات انسان‌ساز را بر زیرساخت‌ها و منابع انسانی کشور کاهش دهیم به همین دلیل باید به مولفه‌های انسانی یعنی استراتژی‌های دشمن و به دانش و تکنولوژی مورد استفاده دشمنان توجه داشت. تهدیدات انسان ساخت، پویا و متغیر هستند، یعنی همواره در حال تغییر و پیشرفت هستند و با استفاده از تکنولوژی‌های جدید تهدیدات نیز تغییر کرده ویژگی‌های جدیدی را پیدا می‌کند.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور گفت: تهدیدات انسان‌ساز با رشد تکنولوژی تغییر می‌کند به همین دلیل تهدیداتی که در چند سال گذشته شاید متوجه کشور نبودند، امروز می‌تواند کشور را تهدید کند به عنوان مثال شاید چند سال پیش تهدیدات سایبری چندان متوجه کشور نبود اما امروز سایبر و فضای سایبر عرصه جدیدی برای مقابله با دشمنان شده است.

وی هوشمندسازی اشیا را یکی دیگر از عرصه‌های نوین تهدید دانست و گفت: اینترنت اشیا وقتی در زیرساخت‌ها به کار گرفته می‌شود اگرچه قابلیت‌های ویژه‌ای به زیرساخت‌ها می‌دهد اما می‌تواند با نفوذ، دسترسی به شبکه و سامانه‌ها مورد استفاده دشمنان قرار گیرد.

سردار جلالی گفت: تغییر فناوری‌ها و تداخل آنها با یکدیگر، تهدیدات را گسترش و تغییر داده است، به عنوان مثال خانه‌های هوشمند اگر چه کارکردهای بسیار مثبتی را با خود به همراه آورده است اما در کنار آن فضای تهدیدآمیز ایجاد کرده‌اند که دیگران می‌توانند با نفوذ به شبکه کنترل اما برای ما مشکلاتی را ایجاد کند. برای مقابله با تهدیدات باید در ابتدا فناوری را بشناسیم و تهدیدات موجود در آن را شناسایی و زیرساخت‌ها را برای مقابله با آن تهدیدات آماده کنیم. وی ادامه داد: فناوری‌های نوین بر لبه علم جهان حرکت می‌کند بنابراین برای مقابله با تهدیدات و ایمن‌سازی زیرساخت‌های باید بر لبه علم جهان حرکت کرد. پدافند غیرعامل بدون همکاری با مراکز علمی و دانشگاهی نمی‌تواند به وظیفه خود عمل کند.

سنتی شود.

وی در ادامه به چالش کشورهای اروپایی با شبکه‌های اجتماعی که دیتاهای آن در داخل اروپا نیست اشاره کرد و گفت: دلیل چالش اروپا با این شبکه‌های اجتماعی این است که این شبکه‌ها می‌توانند بر جامعه تأثیر بگذارند به همین دلیل به دنبال اینترنت ملی هستند. چین نیز به همین دلیل اینترنت ملی ایجاد کرده تا بتوانند از حاکمیت ملی و اطلاعات مردم در برابر تهدیدات احتمال آمریکا دفاع کند.

سردار جلالی گفت: در کشور نیازمند ایجاد قلمرو سرزمینی در حوزه سایبر هستیم، چینی‌ها این مسیر را پیش از ما طی کرده‌اند و اروپایی‌ها نیز به دنبال ایجاد اینترنت ملی هستند پس کشور ما نیز باید به دنبال ایجاد اینترنت ملی باشد.

وی در پایان به تهدیدات حوزه سایبر برای امنیت ملی کشور اشاره کرد و گفت: شبکه‌های اجتماعی می‌توانند معماری حکومت کنند و امنیت ملی کشورها را تهدید و به نوعی استقلال کشور را دچار چالش کنند. دشمنان با استفاده از شبکه‌های اجتماعی به دنبال ایجاد ناآرامی و تهدید امنیت ملی کشور هستند.

در این همایش همچنین از لوگوی برنامه علمی و نظام موضوعات برنامه پایش دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال توسط دکتر غلامرضا جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور و دکتر سید محمود رضا آقامیری رئیس دانشگاه آزاد استان تهران رونمایی شد.

همچنین در خاتمه این همایش، تفاهم‌نامه همکاری بین دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال و سازمان پدافند غیرعامل در ذیل برنامه علمی پدافند غیرعامل و علوم همگرای واحد تهران شمال امضا شد.

سردار جلالی گفت: دشمنان در فضای سایبر با پیشرفته‌ترین سلاح‌های سایبری برگرفته از پیشرفته‌ترین علوم جهان به ما حمله می‌کنند، پس باید با پیشرفته‌ترین علوم به مقابله با آن پرداخت، البته مسئله قابل توجه این است دشمنان دانش مقابله با تهدیدات سایبری و نوین را به ما نمی‌دهند و ما خود باید به این دانش و توان دفاعی دست بیابیم و این امر مهم تنها با اتکا بر دانش و توان داخلی و همکاری با مراکز دانش‌بنیان و دانشگاه‌ها به دست می‌آید.

وی در ادامه با اشاره به تهدیداتی که در حوزه‌های مختلف متوجه کشور است، اظهار داشت: امروزه با پیشرفت تکنولوژی و رشد علم تهدیدات گسترده‌ای متوجه کشور است که برای مقابله با آن باید علم و دانش مورد نیاز را در اختیار داشت به همین دلیل دانشگاه‌ها می‌توانند به عنوان مراکز علمی وظیفه رصد و شناسایی تهدیدات را به خوبی برعهده بگیرند. دانشگاه‌ها می‌توانند ویژگی‌های فناوری‌های جدید را شناسایی و عیب‌یابی کرده و راهکارهای مقابله با تهدیدات آن را پیش‌بینی کنند.

سردار جلالی به حوادث سال گذشته شهر اهواز اشاره کرد و گفت: وقتی حادثه سال گذشته اهواز را بررسی کردیم متوجه شدیم که به سیستم بودن شبکه‌های زیرساختی و وابستگی متقابل آنها به یکدیگر توجه چندانی نشده و همین دلیل با آسیب دیدن یک زیرساخت، زیرساخت‌های دیگر نیز دچار مشکل شد و کارکرد خود را از دست داد.

وی ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید در دانشگاه‌های کشور برای حل مشکلات را امری ضروری دانست و گفت: امروز بسیاری از تهدیدات در حوزه میان رشته‌ای و ترکیبی است، به همین دلیل برای مقابله با تهدیدات باید رشته‌های جدیدی در دانشگاه کشور مانند مدیریت شهر هوشمند تأسیس شود. سردار جلالی گفت: اگر تاب‌آوری مطلوب در فضای سایبر را به وسیله علوم جدید و متخصصین تحصیل کرده در رشته‌های جدید در دانشگاه نداشته باشیم حضورمان در سایبر درواقع حضور در تور دشمن است.

وی ایجاد مراکزی برای رصد تهدیدات نوین را در دانشگاه‌ها امری ضروری دانست و گفت: متأسفانه در شبکه‌های اجتماعی مسائل دینی، اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی، سیاسی و ... با یک نگاه بسیار سطحی مطرح می‌شود اما یک نگاه علمی و یک مرکز تخصصی برای پاسخگویی به شبهات ایجاد شده در این فضا وجود ندارد.

سردار جلالی یکی از ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی را نبود تسلط و کاهش نفوذ دولت‌ها در این فضا دانست و گفت: دیتاهای شبکه‌های اجتماعی در خارج کشور قرار دارد و دولت‌ها هیچ اشراف و کنترلی بر آنها ندارند، این شبکه‌های اجتماعی به دنبال ایجاد قدرتی در داخل دولت‌ها هستند و به اعتقاد بسیاری، گسترش فضای سایبر می‌تواند منجر به زوال حکومت‌های

پدافند سایبری و دفاع از زیر ساخت زیر ساخت‌ها

■ در دنیای امروز، به دلیل رشد و توسعه فراوان فناوری اطلاعات، بسیاری از زیرساخت‌ها، به گونه‌ای فعالیت می‌کنند که به دنیای فناوری اطلاعات، وابسته شده‌اند و فضای سایبری، لازمه ادامه عملکرد آنها شده است از طرفی، علاوه بر وابسته شدن این تجهیزات به فضای سایبری، زیرساخت‌ها نیز با یکدیگر ارتباط دارند و عملکرد شبکه‌ای و پرهم‌کنش دارند

اطلاع کافی دارند. به عنوان مثال، همه از این موضوع اطلاع دارند که برق، زیرساختی حیاتی است و وجود آن برای ادامه زندگی، بسیار حیاتی است. زمانی را در نظر بگیرید که برق یا نباشد یا دچار اختلال باشد. در چنین حالتی، بسیاری از خدمات چه در سطح مردم و چه در سطح حاکمیت‌ها، دچار اختلال می‌شوند. همچنین می‌توان در این زمینه، از زیرساخت گاز نام برد. نکته جالب در کشور ما این است که حتی نیروگاه‌های برق ما نیز با سوخت گاز کار می‌کنند و این بدان معناست که اگر جریان گاز قطع بشود، نیروگاه‌های برق ما نیز نمی‌توانند به فعالیت عادی خود ادامه بدهند و با چالش مواجه می‌شوند.

زیرساخت‌هایی نظیر حمل و نقل، سلامت، ارتباطات، پولی و مالی و بانکی، همه و همه جزو موارد حساس و ضروری محسوب می‌شوند که باید به صورت ممتد، به فعالیت بپردازند تا جامعه دچار چالش و مشکل نشود. در گذشته، تجهیزات و سامانه‌هایی که در این زیرساخت‌ها فعالیت می‌کردند از یکدیگر مجزا بودند و بدون مشکل فعالیت می‌کردند.

اما در دنیای امروز، به دلیل رشد و توسعه فراوان فناوری اطلاعات، بسیاری از زیرساخت‌ها، به گونه‌ای فعالیت می‌کنند که به دنیای فناوری اطلاعات، وابسته شده‌اند و فضای سایبری، لازمه ادامه عملکرد آنها شده است. از طرفی، علاوه بر وابسته شدن این تجهیزات به فضای سایبری، زیرساخت‌ها نیز با یکدیگر ارتباط دارند و عملکرد شبکه‌ای و پرهم‌کنش دارند.

زیرساخت‌ها، یا سایبری هستند یا وابسته به فضای سایبری هستند. به عنوان مثال، زیرساخت ارتباطی کشور، کاملاً سایبری است و در صورت نبود فضای سایبری، این زیرساخت عملاً وجود ندارد. زیرساخت پولی و بانکی کشور نیز به همین صورت در آمده است و کاملاً سایبری شده است.

مهندس محمدرضا فرجی پور
جانشین قرارگاه پدافند سایبری کشور

مبحث تاب‌آوری سایبری زیرساخت‌های حساس و حیاتی در برابر حملات سایبری، به عنوان یکی از ارکان اساسی امنیت ملی کشور در مواجهه با رویدادهای احتمالی مطرح است و بررسی این موضوع، قطعاً نیاز کشور در آینده نزدیک خواهد بود. همچنین، وجود تعاریف مختلف در زمینه تاب‌آوری سایبری، سبب می‌شود تا نتوان ملاک و چارچوب خاصی برای این موضوع مشخص کرد و همین مسئله، نهادهای مسئول را در رسیدن به هدف، با دشواری و چالش مواجه می‌نماید.

عده‌ای از کارشناسان، تاب‌آوری را در ایستادگی مطلق در برابر حملات سایبری قلمداد می‌کنند و عده‌ای دیگر، معتقدند علاوه بر این موضوع، زیرساختی که مورد تهاجم قرار گرفته است، باید بتواند در سریع‌ترین زمان ممکن، خسارات به بار آمده را جبران کرده و به حالت عملیاتی خود برگردد.

در ابتدا باید گفت که بحث اساسی ما در این زمینه، زیرساخت‌های اساسی کشورها و خصوصاً کشور خودمان است که البته در داخل کشور ما، به زیرساخت‌های حیاتی و حساس معروف است. در کشورهای دیگر، زیرساخت‌های حیاتی، به زیرساخت‌هایی اطلاق می‌شود که جنبه اساسی و مبنایی دارند.

به عنوان مثال، در آمریکا ۱۶ زیرساخت وجود دارد که عنوان حیاتی، حساس یا همان اساسی را دارند. در ادبیات دنیا، عبارات و تعابیر مختلفی در این زمینه وجود دارد که نیاز است ابتدا مقدمه‌ای در این زمینه بیان کنم و پس از آن، به توضیح بخش‌های دیگر بپردازم. در هر کشوری، تعدادی از زیرساخت‌ها وجود دارند که نیازی نیست همه مردم بدانند این زیرساخت‌ها، حیاتی هستند و خود مردم از آن،

و به این میزان، وابستگی بین آن‌ها وجود نداشت؛ اما الآن شرایط تغییر کرده و زیرساخت‌ها، به یکدیگر وابستگی بالایی پیدا کرده‌اند. همان‌طور که پیش‌تر هم عرض کردم، به‌عنوان مثال، زیرساخت برق به گاز وابستگی دارد و در سوی مقابل، گاز نیز به برق وابستگی دارد؛ بنابراین این وابستگی، دوسویه است. البته این شرایط، فقط در مورد برق و گاز نیست و بسیاری از زیرساخت‌های کشور، چنین شرایط مشابهی را تجربه می‌کنند.

اگر ماتریسی از زیرساخت‌های کشور را ترسیم نماییم، متوجه خواهیم شد که این مسئله، در بسیاری از زیرساخت‌های دیگر نیز رواج دارد. به‌عنوان مثال، حتی زیرساخت گاز، به حمل‌ونقل نیز وابسته است. یا می‌توان گفت که اکثر تجهیزات و زیرساخت‌ها، به زیرساخت ارتباطاتی وابسته هستند.

این وابستگی متقابل، سبب شده است تا حوادث این زیرساخت‌ها نیز به یکدیگر گره بخورند و چنانچه حادثه‌ای در یکی از آن‌ها اتفاق بیفتد، به‌صورت دومینویی و آشنایی، سایرین نیز متحمل خسارت شوند.

شاید بتوان به‌عنوان مثال خوبی در این زمینه، به موضوع حادثه‌ای اشاره کرد که در اهواز به وقوع پیوست و برق این شهر، با مشکل مواجه شد. اگر به خاطر داشته باشید، وجود مقادیر زیاد و بالای گردوغبار در هوای اهواز و رطوبت در این شهر، لایه‌ای روی کابل‌ها و دکل‌های فشارقوی را در این شهر گرفت و سبب شد که انتقال برق، با چالش و مشکل مواجه شود. همچنین، این موضوع سبب شد سایر زیرساخت‌ها نیز در این شهر، به دلیل قطع برق با مشکل مواجه شوند و اختلال پیدا کنند. اهواز، نمونه خوبی در زمینه عدم تاب‌آوری یک سامانه و زیرساخت در برابر حوادث است و نشان داد که این مسئله، می‌تواند چه چالش‌هایی برای کشور و دولت به وجود بیاورد.

نمونه مشابهی از این رخداد را در کشور هلند شاهد هستیم که به دلیل عدم تاب‌آوری زیرساخت برق، این کشور با چه دشواری‌هایی روبرو شده است. این کشور به خاطر برودت بالای هوایی که دارد، شرایط متفاوتی نیز در زیرساخت‌های خود تجربه می‌کند. در ۴ ژانویه سال ۲۰۱۶، یک لایه ۵ سانتی‌متری یخ که اصطلاحاً به یخ سیاه معروف است، روی خطوط انتقال نیروی برق این کشور ایجاد شد و این موضوع سبب شد که چند روز، زیرساخت‌های حیاتی این کشور، با مشکلات متعدد روبرو شود. این رویداد، سبب شد تا بسیاری از بخش‌ها، نظیر بخش سلامت، آموزش، حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی و بسیاری از موارد دیگر، با مشکلات مواجه شوند. حتی این بحران طبیعی، به‌قدری شدید بود که سبب شد تا نیروی‌های عملیاتی نظامی این کشور نیز دچار مشکل شوند و نتوانند عملیاتی بمانند.

بررسی موردی این مشکلات، می‌تواند نشان دهد که عدم تاب‌آوری زیرساخت‌ها در برابر حوادث، چه چالش‌هایی را می‌تواند پیش روی کشور قرار دهد. چنین شرایطی تنها به علت بروز برف یا یخبندان بوده و می‌توان تصور کرد اگر یک حادثه سایبری یا حمله به زیرساخت‌ها اتفاق بیفتد، چه فجایی در پی آن، روی خواهد داد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که باید به‌صورت هم‌زمان، هم روی تاب‌آوری کار کرد و هم به موضوع دفاع از زیرساخت‌ها و مقاوم کردن آن‌ها در برابر چالش‌ها پرداخت.

در ادبیات دنیا، تعابیر مختلفی از تاب‌آوری وجود دارد. یکی از معانی پرکاربرد آن، این است که وقتی یک سیستمی، در معرض تهدید و حمله قرار می‌گیرد، بتواند این تهدید را به‌سرعت مدیریت کرده و خود را از شر تهدید به وجود آمده، خلاص کند. هرچقدر سرعت یک زیرساخت در بازگشت به شرایط عادی بیشتر و بالاتر باشد، این به معنی تاب آور بودن آن زیرساخت است.

با بسط دادن چنین شرایطی به کل کشور، به‌عنوان مثال، می‌توان به شبکه برق یا خطوط انتقال گاز و تاب‌آوری آن در برابر تهدیدات اشاره کرد. به‌طور قطع، حادثه برای هر زیرساختی ممکن است پیش بیاید. حال ممکن است این حادثه، طبیعی باشد یا همانند یک حمله سایبری، مصنوعی و تولید دست بشر باشد. این‌که ما چه ظرفیتی داشته باشیم تا بتوانیم حادثه را مدیریت کنیم و در نهایت سرعت به حالت اول عملیاتی بازگردیم، همان موضوع تاب‌آوری است.

از سوی دیگر، برخی زیرساخت‌ها هستند که وابسته به فضای سایبری هستند و فضای آن، کاملاً سایبری نیست. می‌توان در این زمینه، زیرساخت برق کشور را مثال زد که بخشی از آن سایبری است و در بخش‌های دیگر، به‌صورت مستقل عمل می‌نماید. در حال حاضر، تجهیزات تولید، توزیع و انتقال برق در کشور وجود دارد، اما کنترل این‌ها در بخش‌هایی به‌وسیله فضای سایبری است و این به معنای آن نیست که بخش برق، یک بخش تماماً سایبری است. از طرفی، باید به این موضوع نیز اشاره کرد که همان بخش برق نیز، بخش مهم و کاربردی است و باید برای تأمین امنیت آن، برنامه‌ریزی کرد.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که زیرساخت‌های ما، یا تماماً سایبری هستند یا وابسته به سایر و حالت سومی نیز در این زمینه وجود ندارد که زیرساختی، به‌صورت کامل، مستقل از فضای سایبری باشد. هم‌اکنون تقریباً همه چیز در دولت‌ها و کشورهای مختلف، به فضای سایبری وابسته شده است و این روند، روزبه‌روز حالت افزایشی خواهد داشت.

هر تهدیدی که بخواهد متوجه این دو حالت شود، خواه تهدید طبیعی باشد مثل سیل یا زلزله و چه تهدید مصنوعی باشد مثل حملات و ایجاد و اختلال و غیره، می‌تواند امنیت ملی، امنیت عمومی، اقتصادی یا حتی سلامت یک جامعه را به خطر بیندازد. در کشورهای مختلف، دستگاه‌های مسئول، با هماهنگی با سایر دستگاه‌ها، اقداماتی را در جهت تأمین امنیت زیرساخت‌های آسیب‌پذیر و در معرض تهدید انجام می‌دهند تا بتوانند تاب‌آوری آن‌ها را در برابر خطرات تضمین کنند.

در کشور ما نیز سازمان پدافند غیرعامل کشور، وظیفه دارد در زمینه امن سازی و افزایش تاب‌آوری این زیرساخت‌ها اقدام نماید. البته این اقدامات سازمان پدافند، با هماهنگی با دستگاه‌های کشوری، نظیر مرکز ملی فضای مجازی، مرکز راهبردی افتای ریاست جمهوری، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و خود دستگاه‌هایی که متولی زیرساخت‌های حیاتی هستند انجام می‌شود. این مجموعه‌ها، وظیفه دارند با بهره‌گیری از کار هماهنگ و البته علمی، دقیق، همه‌جانبه و محققانه، طبق فرمایش مقام معظم رهبری، اقداماتی را انجام بدهند که امنیت زیرساخت‌های حیاتی حفظ بشود و بتوانند در برابر خطرات و حملات، خود را حفظ نمایند.

از طرفی، پیشرفت‌هایی هم در ده سال اخیر در حوزه فناوری‌های ICT به وجود آمده است که وضعیت تهدیدات را تشدید کرد. از این دست فناوری‌ها، می‌توان به فناوری حس گر‌ها، اینترنت اشیا و امثالهم اشاره کرد. این فناوری‌ها، سبب شده است تا زیرساخت‌های حیاتی از این فناوری‌ها، برای موضوعاتی نظیر مدیریت بهتر، درک و پیش‌بینی تهدیدات و حوادث از ابزار آلات و تجهیزاتی نظیر همان حس گر‌هایی استفاده کنند که سبب توسعه تهدیدات شده‌اند. این تجهیزات، هم امکانات را اضافه می‌کنند و هم تهدیدات جدیدی را به وجود می‌آورند.

یک نکته‌ای هم در ادبیات دنیا وجود دارد که در مورد زیرساخت‌های حیاتی به کار می‌رود. تا مدتی پیش، از واژه CIP یا Critical infrastructure protection، به معنای حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی استفاده می‌شد و اسناد بسیاری نیز در این حوزه منتشر شده که عمدتاً این اسناد، ریشه و پایه آمریکایی دارند. البته این موضوع در اروپا هم وجود دارد. بعد از مدتی این نتیجه حاصل شد که CIP به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای آماده‌سازی زیرساخت‌ها در برابر حوادث باشد و این موضوع، سبب شد تا CIR یا Critical infrastructure resilience به معنای تاب‌آوری زیرساخت‌های حیاتی مطرح شود.

باید به این نکته نیز اشاره شود که هیچ‌کدام از این دو مورد، نافی یکدیگر نیست. به بیان دیگر ما هم به تاب‌آوری نیاز داریم و هم به محافظت از زیرساخت‌های حیاتی و باید هر دو را با هم داشته باشیم. در ادبیات دنیا هم این دو موضوع را در کنار یکدیگر می‌آورند.

نکته بعدی که از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و باید به آن اشاره کرد، وابستگی متقابل زیرساخت‌ها به یکدیگر است. شاید تا بیست یا سی سال گذشته، زیرساخت‌ها به این صورت نبودند

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

دفاع از ارزش پول ملی قوام بخش اقتصاد ایران

■ یک بررسی در سپتامبر ۲۰۱۸ نشان می‌دهد که از ۱۳۳ ارز ملی بیش از ۸۰ درصد آنها با کاهش ارزش مواجه شده‌اند و ۱۱ مورد ثابت مانده‌اند و ۱۳ مورد نسبت به دلار افزایش ارزش داشته‌اند. بیشترین کاهش مربوط به ونزوئلا با منفی ۹۹ درصد، آرژانتین با منفی ۵۳ درصد، ترکیه با منفی ۳۸ درصد و پرتغال با منفی ۲۰ درصد بوده است.

■ با افزایش نرخ ارز در ایران از یک سو به دلیل وابستگی کشور به واردات، تورم افزایش می‌یابد و از سوی دیگر نرخ ارز افزایش می‌یابد و عملاً چرخه باطلی شکل می‌گیرد که هم نرخ ارز و هم تورم افزایش می‌یابد.

یکی از داغترین و در عین حال مناقشه برانگیزترین بحث‌های سال جاری در محافل سیاسی، اقتصادی و حتی عمومی در کشور ما موضوع افزایش نرخ ارز و کاهش قدرت پول ملی کشور بود. این موضوع از آنجا حائز اهمیت است که تمام شاخص‌های اقتصادی را در کشور تغییر داد و یک تورم افسارگسیخته را با خود به دنبال آورد که همچنان ادامه دارد. اما واقعیت چیست؟ علت کاهش ارزش پول ملی عامل خارجی بود یا داخلی؟ سهوی بود یا عمدی؟ سهل‌انگاران بود یا مدیریت شده؟

پول ملی یکی از مولفه‌های مهم اقتصادی هر کشوری است که ارزش آن بیان‌کننده بسیاری از واقعیت‌های موجود در اقتصاد آن کشور است. ارزش نسبی ارزهای جهان نسبت به همدیگر مدام در حال تغییر است. آنها به مانند جسمی که بر روی غلطکی قرار دارد، مدام به بالا یا پایین می‌خزند. بدون شک کاهش ارزش پول ملی یکی از بحث برانگیزترین اقدامات اقتصادی ملل فقیر است. در رابطه با جایگاه ارزها اگر چه دلار محور و مدار محسوب می‌شود اما سال ۲۰۱۷ سال بدی برای دلار بود و تقریباً ۱۲ درصد ارزش خود را در برابر یورو از دست داد و برندگان اصلی این سال یورو و پوند انگلیس بود که بعد از برگزیت مجدداً احیا می‌شد. یک بررسی در سپتامبر ۲۰۱۸ نشان می‌دهد که از ۱۴۳ ارز ملی بیش از ۸۰ درصد آنها با کاهش ارزش مواجه شده‌اند و ۱۱ مورد ثابت مانده‌اند و ۱۳ مورد نسبت به دلار افزایش ارزش داشته‌اند. بیشترین کاهش مربوط به ونزوئلا با منفی ۹۹ درصد، آرژانتین با منفی ۵۳ درصد، ترکیه با منفی ۳۸ درصد، و برزیل با منفی ۲۰ درصد بوده است. در سال ۲۰۱۹ ارزشمندترین پول‌های جهان عبارتند از دینار کویت، دینار بحرین، ریال عمان، دینار اردن، پوند انگلستان، دلار جزایر سلیمان، یورو اروپا، فرانک سوئیس، دلار آمریکا و دلار کانادا خواهند بود. ارزش پول ملی هر کشور در حقیقت بیانگر قدرت برابری آن با پول کشورهای دیگر و نرخ ارز نیز بیانگر ارزش یک پول نسبت به پول‌های دیگر است که عرضه و تقاضای آن، تجارت و پرداخت‌های بین‌الملل را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ به عبارت دیگر ارزش پول ملی کشورها نشان‌دهنده عملکرد واقعی شاخص‌های اقتصادی آن کشور و نیز قدرت واقعی آن اقتصاد است. وقتی صحبت از کاهش ارزش پول ملی به میان می‌آید جا برای اظهار نظرهای غیر کارشناسانه نیز باز می‌شود اما موضوع به سادگی برداشت عامه نیست.

در این جا با دو مقوله کاملاً متفاوت روبه‌رو هستیم که یکی تضعیف ارزش پول ملی و دیگری افت ارزش پول ملی است و بنا بر همین دوگانگی است که برخی کاهش ارزش پول ملی کشور در سال جاری را عامدانه قلمداد می‌کنند. باید عنوان کرد که افت ارزش پول ملی بدون مداخله مقامات پولی و در اثر مداخله عوامل بازار در نظام نرخ ارز شناور اتفاق می‌افتد؛ اما تضعیف ارزش پول ملی یک سیاست پولی بوده که با مداخله مقامات پولی در یک نظام نرخ ارز شناور مدیریت شده انجام می‌شود. در حقیقت اینجا مداخله و تصمیم‌گیری تفاوت‌ها را رقم می‌زند.

در حالت برنامه‌ریزی شده، تضعیف ارزش پول ملی برای حمایت از صادرات انجام می‌گیرد. سیاست کاهش ارزش خارجی پول ملی که از طریق افزایش نرخ برابری اعمال می‌گردد، می‌تواند جهت تحقق اهداف کلی تعادل و تثبیت اقتصادی موثر واقع شود. استفاده از این ابزار سیاست ارزی از طریق تأثیرات مختلفی که بر اجزاء تشکیل‌دهنده عرضه و تقاضای کل دارد، تحت شرایطی موجب کاهش تقاضای کل و از طرف دیگر افزایش ارزش کل می‌گردد و این به نوبه خود شرایط لازم را برای تعادل و تثبیت اقتصادی فراهم می‌آورد. به بیان ساده‌تر تأثیر اولیه کاهش ارزش پول، افزایش قیمت واردات و صادرات بر حسب پول داخلی است بنابراین ارزش عواید صادراتی به قیمت‌های داخلی افزایش می‌یابد و انگیزه برای

صادرات افزایش می‌یابد و همچنین از طرفی با افزایش هزینه‌های وارداتی برحسب قیمت‌های داخلی، انگیزه برای واردات کاهش می‌یابد اما دست زدن به چنین عملی مستلزم وجود ساختار اقتصادی مناسب و سازوکارهای حساب شده است. به عبارتی هر کشوری و با هر وضعیت اقتصادی نمی‌تواند این سیاست را به کار گیرد. در کشوری مثل ایران چون کشوری وارد کننده می‌باشد و بسیاری از مواد اولیه، ماشین‌آلات و همچنین کالاهای مصرفی خود از طریق واردات تأمین می‌کند، با تورم وارداتی از این ناحیه روبه‌رو شده که باعث جهش نرخ تورم می‌شود؛ بنابراین، با افزایش نرخ ارز در ایران از یک سو به دلیل وابستگی کشور به واردات، تورم افزایش می‌یابد و از سوی دیگر نرخ ارز افزایش می‌یابد و عملاً چرخه باطلی شکل می‌گیرد که هم نرخ ارز و هم تورم افزایش می‌یابد. بنابراین افزایش نرخ ارز در ایران نمی‌تواند عامدانه بوده و توجیه اقتصادی داشته باشد و اگر هم عمداً به کار گرفته شود سیاستی نابودگر برای اقتصاد کشور خواهد بود. آنچه که مشخص است بیشتر کشورها خواهان ثبات و پایداری نرخ ارز هستند. یک ارز پایدار ارزی است که به طور موفقیت‌آمیزی عملکردهای خود را به عنوان یک وسیله مبادله، واحد اندازه‌گیری و محاسبه و وسیله ذخیره کرده به نحو مطلوب انجام دهد زیرا که قدرت خرید آن پایدار است. رایج‌ترین روش اندازه‌گیری در ارزش یک ارز قدرت خرید آن یا شاخص قیمت مصرف‌کننده است. یک ارز زمانی پایدار است که سطح کلی قیمت‌ها که بر اساس قدرت خرید اندازه‌گیری می‌شود بیش از حد متغیر نیست. در منطقه یورو این تغییرات کمتر از ۲ درصد در سال است. نامناسب بودن نرخ واقعی ارز و عدم تعادل‌های آن باعث نوسانات در بخش‌ها می‌گردد.

در بین اقتصاددانان و سیاست‌گذاران توافق روبه گسترشی وجود دارد که تثبیت نرخ واقعی ارز در سطح نامناسب، سبب کاهش چشمگیر در رفاه ملی می‌گردد. این عدم تعادل علایم نادرستی برای عوامل اقتصادی می‌فرستد و منجر به افزایش عدم ثبات اقتصادی می‌گردد. اگر ارزش پول ملی یک کشور برای یک دوره نسبتاً بلندمدت و پایدار کاهش پیدا کند مشکلات بزرگی را برای اقتصاد کشور ایجاد می‌کند، تورم افزایش پیدا می‌کند، فشار بر نرخ بهره افزایش می‌یابد و منابع توسعه اقتصادی متوقف می‌شوند. در چنین شرایط استقراری خارجی رواج می‌یابد که آنهم مشکل افزایش بدهی‌های خارجی را به دنبال دارد.

یکی از تبعات مشکل آفرین کاهش نرخ ارز، تورم است. وقتی یک پول ارزش خود را به طور مداوم و به شکل قابل ملاحظه از دست می‌دهد صحبت از تورم به میان می‌آید، تورم یک بیماری پولی است که به زندگی اقتصادی صدمه می‌زند. تورم به نحوی مخفی ارزش واقعی قراردادها و پس‌اندازها و دستمزدها را تغییر می‌دهد و منجر به توزیع مجدد درآمد و دارایی می‌شود و در واقع توزیع مجدد برنده‌ها و بازنده‌ها اتفاق می‌افتد. افرادی که سرمایه خود را به صورت اوراق بهادار یا پول نقد ذخیره کرده‌اند بازنده می‌شوند چرا که قدرت خرید سرمایه آنها از بین می‌رود. اما افرادی که وام با بهره کم یا با اقساط ثابت گرفته‌اند سود کرده‌اند.

تورم نه تنها به لحاظ آثار ناعادلانه است بلکه باعث کاهش کارایی اقتصادی نیز می‌شود. رشد اقتصادی را کاهش می‌دهد و توزیع درآمد را تغییر می‌دهد و اعتماد به نفس اقتصادی را از بین می‌برد. هنگامی که تورم به شدت بالا می‌برد و به سطوح شگفت‌انگیز می‌رسد و به عنوان هایپر تورم شناخته می‌شود به مانند آنچه که در آلمان در سال‌های ۱۹۲۲ و ۱۹۲۳ اتفاق افتاد، خلق پول افزایش می‌یابد و قیمت‌ها به سرعت افزایش می‌یابد. این شاید همین چیزی است که امروز ما در اقتصاد کشور با آن مواجه هستیم. بنابراین تقویت ارزش پول ملی به عنوان یک خواست ملی و مورد تأکید مقام معظم رهبری باید به عنوان اولویت و اصل اول اقتصاد کشور در دستور کار قرار گیرد.

در گفت‌وگو «صیانت پایدار» با دکتر محمد خوش‌چهره عنوان شد

مأموریت ویژه پدافند غیرعامل در حوزه اقتصادی

درگیر یک جنگ سرد با بلوک استکبار هستیم

ما در یک شرایط ویژه‌ای هستیم که آن شرایط اساساً از اوایل انقلاب بوده است اما رجزخوانی‌های دنیای سلطه و عیان‌شدن چهره‌های آنها در سال‌های اخیر افزایش یافته است و به خصوص اینکه در شرایط فعلی ما درگیر یک جنگ تمام‌عیار هستیم. در این شرایط پدافند غیرعامل جدا از مأموریت‌های متعارف خود مسئولیت‌های سنگین‌تری را خواهد داشت. این مأموریت‌های سنگین متناسب با شدت جریانات تخریبی و تهاجمی و افندی است که علیه کشور وجود دارد. ضمن آنکه در سال‌های اخیر تهدیدات ماهیت فناورانه نیز پیدا کرده‌اند و بر این مینا مقابله و مهار آنها نیز به شدت سخت‌تر و حساس‌تر شده است.

سوال: به نظر شما چرا برخی از مسئولان نسبت به رعایت الزامات پدافند غیرعامل کم‌کاری می‌کنند؟!

در یک نگاه تحلیلی جامع و اجمالی این نقص می‌تواند ریشه در سه جریان داشته باشد. اول عدم فهم صحیح از شرایط و ترفندهایی است که صورت می‌گیرد. بنابراین ساده‌انگاری یا عدم درک صحیح می‌تواند به یک نوع غفلت و جهالت منجر شود. در این مورد می‌توان به مقوله عدم باور اشاره کرد که چنین تهدیداتی را باور ندارند و آن را گزافه‌گویی و بزرگ‌نمایی تلقی می‌کنند. مورد دوم افرادی هستند باور دارند و سطوحی از مسئله را بدانند اما قبول ندارند و در عین حال که در مسئولیت هستند و تایید می‌کنند کار دیگری را انجام می‌دهند. این حالت نگران‌کننده‌تر است. ابتدا تاییدیه را قبول می‌کنند اما در عمل اقدام لازم را انجام نمی‌دهند که این می‌تواند سطوح مختلفی داشته باشد که از وابستگی و وادادگی و ... ناشی بشود.

سطوح سوم سطوحی از نامدیران هستند که شاید صفت انسان خوب را به آنها بدهیم ولی کننده‌کار نیستند. آدم‌های کم‌تلاشی هستند که توانایی لازم برای مأموریت‌های بزرگ و موضوعاتی که حساسیت ملی دارد و مسائل ملی را به خطر می‌اندازند را از پیش خوب برنمی‌آیند. به‌هرحال تقسیم‌بندی اینگونه هر سطحش را در نظر بگیریم نهایتش اشتراک موضوعی پیدا می‌کند که یک نوع عدم کارآمدی موضوعاتی است که مربوط به پدافند

گفت‌وگو از مهناز رضایی

دکتر محمد خوش‌چهره از چهره‌های برجسته علمی کشور در حوزه اقتصادی است. وی در هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی نیز نماینده بوده و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران است. خوش‌چهره دارای دکترای تخصصی توسعه و برنامه‌ریزی اقتصادی از دانشگاه استرکلاید انگلستان است. این اقتصاددان از اساتید شناخته‌شده درس «توسعه» در دانشگاه‌های مختلف است و بیش از ۱۰ سال سابقه تدریس در دوره دکتری مدیریت استراتژیک دارد و علاوه بر دانشگاه تهران سابقه تدریس در دانشگاه‌های شهید بهشتی، امام حسین (ع)، الزهرا (س) و دانشگاه عالی دفاع ملی را نیز در کارنامه خود دارد. خبرنگار «صیانت پایدار» در گفت‌وگویی با خوش‌چهره به بررسی وضعیت پدافند غیرعامل به ویژه در حوزه‌های اقتصادی پرداخته است که ماحصل آن تقدیم شما می‌گردد.

سوال: جناب دکتر، به عنوان سوال نخست اساساً پدافند غیرعامل چه اهمیتی در شرایط امروز کشور ما دارد؟!

پدافند غیرعامل برای اهل فن باین حوزه یک مأموریت‌های ذاتی و متعارف دارد. این مأموریت‌های ذاتی و متعارف در شرایط متفاوت، دارای شدت متفاوتی است. قطعاً

■ **در شرایط کنونی**
پدافند غیرعامل جدا از
ماموریت‌های متعارف
خود مسئولیت‌های سنگین‌تری را
خواهد داشت، این ماموریت‌های سنگین
متناسب با شدت جریان‌ات تخریبی،
تهاجمی و آفندی است که علیه کشور
وجود دارد
■ من حوزه اقتصاد را به عنوان یک
میدان پرمخاطره برای کشور قلمداد
می‌کنم چرا که دشمن تمام هم و غم و
خود را مصروف این بخش کرده است،
مطمئناً اگر ما نیز تمام تمرکزمان را بر
این حوزه معطوف داریم با الگوهای
پدافندی می‌توانیم صحنه و میدان
اقتصاد را به فضای شکست دشمن و
پیروزی جریان انقلاب تبدیل سازیم

غیرعامل می‌شود و باید در یک هم‌گرایی صورت گیرد. بنابراین این موضوع از این لحاظ حساسیت جدی دارد که با آسیب‌شناسی‌ها باید به آن دقت کرد و متناسب با آن در جهت رفع این مشکل اقدام کرد.

از نظر شما مهمترین تهدید پیش روی کشور ما در شرایط فعلی چیست و آیا مسئولان در برابر این تهدیدات واکنش به موقعی داشته‌اند؟

سطوح تهدید بستگی به نوع رویکردهایی دارد که بر مسئله تهدید سوار می‌شود. ما باید قائل شویم که در شرایطی هستیم که یک شباهت‌هایی با دوران جنگ سرد دارد. در دوران جنگ سرد یک جنگ تمام‌عیار بین دو قطب سلطه جهانی در قالب بلوک شرق و غرب وجود داشت و این جنگ سرد در تمامی زمینه‌ها به جز حوزه نظامی در جریان بود. البته در حوزه جنگ‌های نظامی هم جنگ‌های نیابتی وجود داشت. برای مثال در افغانستان نیروهای افغانی در پوشش حمایت آمریکا علیه ارتش سرخ شوروی کار می‌کردند. بنابراین جنگ تمام‌عیار سرد حتی در حوزه‌های ورزش که یک جریان برای هم‌گرایی و همبستگی جهانی است وجود داشت و ما شاهد تحریم المپیک مسکو و امثال آن بودیم. امروز نیز چنین جنگی علیه کشور ما وجود دارد و ما در همه سطوح در این تقابل قرار گرفته‌ایم اما نوع روش‌ها، نوع چهره‌ها، نوع نفوذ، نوع برخورد متفاوت است. گاهی اوقات به اسم انقلاب مخملی و گاهی اوقات به عنوان جنگ اقتصادی همه‌جانبه و غیره وجود دارد. متأسفانه غفلت و جهالت‌هایی داریم که بنده خدمت مقام رهبری ۱۵ سال گذشته اشاره کردم که ما در یک جنگ تمام‌عیار با دنیای سلطه قرار داریم. برخی از عزیزان نظام نیز که جبهه فرهنگی و دینی داشتند از ابتدا به درستی بحث تهاجم فرهنگی را مطرح کردند.

اگر ما آن تهاجم را قبول داشته باشیم به همان دلیل که عصر تهاجم است باید قبول کنیم که در سایر میادین هم تحت تهاجم هستیم. اگر ما فکر کنیم این تهاجم در حوزه اقتصادی و اجتماعی وجود ندارد قطعاً ضربه می‌خوریم. بنده بخاطر اقتضای رسته‌ام بشدت تاکید داشتم که تهاجم تمام‌عیار اقتصادی هم وجود دارد که ساده‌ترین تقسیم‌بندی آن می‌شود اول تولید ملی مورد هدف است و معاش مردم متعاقباً در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مورد هدف است. بیش از یک دهه است که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در نام‌گذاری سال‌ها حوزه اقتصاد را نام می‌برند.

در موقع جنگ تحمیلی حوزه امنیت اصلی‌ترین بود و اکنون به لطف قدرت دفاعی و نظامی حوزه اقتصاد حوزه بشدت مهم است. حوزه اقتصاد زیرساخت‌های اقتصادی دارد، نرم‌افزارهای اقتصادی دارد. حوزه اقتصاد به نظر من حوزه‌ای است که بایستی اولویت جدی‌تری را به آن داد. الان نیز در حوزه اقتصاد دشمن ارزش پول ملی را مورد هدف قرار گرفته است و اتخاذ سیاست‌های غلط در کشور و از طرف دیگر تمرکز دنیای سلطه و ایادی آنها فضایی را ایجاد کرده است که عملاً دشمن را به سمت تغییر نظام در ایران گرایش داده است. البته این برنامه آنها از ابتدای انقلاب بوده است و چیز تازه‌ای نیست اما به هر حال آنها ظرفیت لازم و توان بیرونی جهت چنین اقدامی را ندارند.

البته در داخل کشور نیز در همین مدت اخیر اقدامات مثبتی صورت گرفت و مردم در خصوص ترفندهای عملیات روانی دشمن برای تأثیرگذاری بر بازار ارز آگاه شدند. اما همچنان من حوزه اقتصاد را به عنوان یک میدان پرمخاطره برای کشور قلمداد می‌کنم چرا که دشمن تمام هم و غم و خود را مصروف این بخش کرده است. مطمئناً اگر ما نیز تمام تمرکزمان را بر این حوزه معطوف داریم با الگوهای پدافندی می‌توانیم صحنه و میدان اقتصاد را به فضای شکست دشمن و پیروزی جریان انقلاب تبدیل سازیم.

در پایان به نظر شما چگونه باید موضوع پدافند غیرعامل را در سطح کشور چه عموم مردم و چه خواص نهادینه‌سازی کرد؟

قطعاً دو سطح در این زمینه وجود دارد. یک نظام سیاست‌گذار، برنامه‌ریز و قانون‌گذار است که باید درک صحیحی از این تهاجم و روش‌ها داشته باشد که من خلاء جدی در آن می‌بینم. ضمن اینکه معتقدم سازمان پدافند غیرعامل تلاش‌هایی برای آگاه‌سازی عموم و خصوص در خصوص تهدیدات انجام داده است اما سطح آن کافی نبوده است. سازمان باید حوزه‌های تکمیلی مثل نخبگان، حوزه‌های تحقیقاتی و حوزه‌های رسانه‌ای را نیز تشکیل دهد و حسب تأثیرگذاری آنها باید از آنها بهره‌گیری کند. به نظر من سازمان پدافند غیرعامل باید از شبکه‌ها و سازمان‌های مردمی مثل شبکه مساجد بهره‌مند شود تا بتواند بر افکار عمومی و به تبع آن افکار خواص تأثیرگذار باشد. به نظر من مردم باید در خصوص ترفندهای دشمن در جنگ تمام‌عیار اقتصادی آگاه باشند و بدانند چگونه یک اقدام غلط می‌تواند معیشت آنها را تحت تأثیر قرار دهد.

با تشکر از شما که وقتتان را در اختیار ما قرار دادید.

من هم برای شما و مجموعه پدافند غیرعامل کشور آرزوی موفقیت دارم.

گفت‌وگو از سیدمرتضی نادری
یکی از اساسی‌ترین چالش‌های پیش روی کشور ما جنگ اقتصادی است که دشمن علیه کشور تحمیل کرده است. امروز یکی از شدیدترین تهدیدات اقتصادی علیه ایران اعمال شده است و در کنار آن بوق‌های تبلیغاتی دشمن نیز در حال ایجاد اختلال در فضای اقتصادی کشور ما هستند. برای بررسی هرچه بیشتر وضعیت و ماهیت این جنگ اقتصاد و توان داخلی برای پیروزی در این جنگ گفت‌وگویی را با دکتر سیدحمید میرمعینی کارشناس اقتصادی و اساتید دانشگاهی ترتیب دادیم که چکیده آن در ذیل تقدیم می‌گردد.

سوال: به نظر شما مهمترین تهدیدی که امروز پیش روی اقتصاد کشور ما است چیست؟

حساس‌ترین تهدیدهای پیش‌روی کشور کاهش فروش و صادرات نفت و کاهش صادرات غیرنفتی است. کشور ما از این مساله می‌تواند آسیب‌پذیر باشد و آسیب‌پذیری آن موجب شود که آسیب‌های بیشتری از لحاظ اجتماعی یا سیاسی به بار آورد. به عقیده من تحریم‌ها که عمده‌ها هم بحث صادرات نفت و محصولات نفتی را هدف گرفته است می‌تواند از بزرگ‌ترین مشکلاتی باشد که در آینده بر اقتصاد ایران اثر بگذارد. بعد از آن نیز بحث سیاست‌گذاری‌های خود دولت است. یعنی علی‌رغم محدودیت‌های تحریمی که وجود دارد اما سیاست‌گذاری‌های اقتصادی دولت هم به نحو مطلوبی در چند سال گذشته اجرا نشده است و اینها موجب شدند اقتصاد کشور آسیب ببیند. تقریباً این حوزه‌ها یک مقداری به سمت تورم و رکود و رکود تورمی پیش می‌روند. بنابراین به نظر می‌رسد برخی اقداماتی که دولت یا سیاست‌گذاری‌های غلط اثرات تحریم را تشدید می‌کند.

سوال: به نظر تان ما چگونه می‌توانیم یک اقتصاد تاب‌آور در برابر بحران‌های اقتصادی ایجاد کنیم؟

اقتصاد تاب‌آور اقتصادی است که به نحو مطلوبی بتواند از امکانات داخلی خود استفاده کند. ما کشوری هستیم که هم از منابع سرشاری برخورداریم و نیروی انسانی تحصیل کرده و با تجربه داریم و منابع مالی مناسبی نیز وجود دارد. ولی فقدان برنامه متناسب با دوره‌های بحران یا عدم اجرای صحیح موجب ضعف اقتصاد ما شده است. اگر ما مشکلات تحریمی را داریم باید بتوانیم از این امکانات داخلی که وجود دارد به طرز مطلوب استفاده کنیم. ما اساساً امکانات تولید مناسب را داریم اما در حال حاضر کارخانه‌های ما با حداقل ظرفیت در حال کار هستند. اینها به دلیل نبود مدیریت اقتصادی و سیاست‌گذاری درست اقتصادی و عدم حمایت جدی از سمت دولت است. این مسائل موجب شده نیروی کار به درستی به کار گرفته نشود و وضعیت اشتغال‌زایی روزانه کاهش پیدا کند، وقتی درآمد سرانه کاهش یابد، میزان تقاضا نیز کاهش می‌یابد. این یک چرخه نزولی است که همه درونش دست به دست هم داده که اقتصاد در بحران باشد و عامل اصلی آن هم عدم توجه دولت و عدم سیاست‌گذاری مناسب در جهت سرمایه‌گذاری و عدم بهره‌مندی از توانمندی‌های تولیدی است. برای ایجاد اشتغال و راه‌اندازی چرخه‌های اقتصادی نیازمند سرمایه‌گذاری و اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری و طرح‌های بنیانی هستیم. متأسفانه در سال‌های اخیر کمترین توجهی که در بودجه شده است به بودجه‌های عمرانی بوده و مبلغ قابل توجهی تخفیف نیز داده نشده است و اینگونه ضعف اقتصادی آثار روانی بر جامعه وارد می‌کند و موجب می‌شود مردم دنبال دارایی بگردند که حذف

ارزش بکند و عمدتاً به بازار ارز ورود پیدا می‌کند و این خود ناامنی اجتماعی و روانی ایجاد می‌کند و آثارش دیده می‌شود که حد سرمایه‌گذاری برخی به صفر رسیده است. سرمایه‌گذاری‌هایی که می‌توانست اشتغال‌زا باشد و آثار تحریم را کاهش دهد. اینها باعث شده که مردم به بازارهای کاذب و دلالی روی آورند که لااقل داراییهایشان حذف ارزش شود. بنابراین اگر بخواهیم از نو اقتصادمان را بازسازی و اصلاح کنیم می‌توان با یک برنامه‌ریزی مدون نه یک یا دوساله بلکه برنامه‌ای اقتصادی ۱۰ساله با افق روشن طراحی کنیم. سیاست‌گذاری اقتصادی متناسب با شرایط کشور را طراحی و تنظیم کنیم و به نوعی همه پایبند بر اجرای آن باشند. با تغییر هر دولت سیاست اقتصادی بلندمدت نباید تغییر کند. بنابراین چیزی که وجود دارد در حال حاضر ناامنی روانی جامعه است که حاصل بی‌برنامگی دولت‌ها بوده است. در این دولت هم علی‌رغم پشتوانه مردمی ولی با وعده‌هایی که داده شد چیزی محقق نشد و مردم از برنامه‌های اقتصادی ناامید شدند.

سوال: یکی از مهمترین ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی درون‌زا بودن آن است. شما این مفهوم را چگونه تحلیل می‌کنید؟

ما در اقتصاد شاخصی داریم به عنوان شاخص پیچیدگی اقتصادی. این شاخص پیچیدگی اقتصادی سطح پیچیدگی یک دولت را عنوان می‌کند و اینکه محصول نهایی که در یک کشور تولید می‌شود در طی چند فرایند نهایتاً به محصول تبدیل شده و نهایتاً به مصرف‌کننده نهایی خواهد رسید. در کشور ما به دلیل اینکه از ابتدا دنبال کپی‌کاری بودیم و محصول نهایی را وارد کنیم سعی نکردیم فرایندهای تولیدمان را تا محصول نهایی توسعه دهیم و تولیداتمان را برای همه کشورهای دنیا جذاب کنیم و این مساله موجب ضربه‌پذیری اقتصاد ما شده است. کشور سوئیس به عنوان کوچک‌ترین اقتصاد هم از لحاظ اقتصاد خدمات و هم اقتصاد تولید با ۶۴ پروژه و فرایند به تولید محصول رسیده‌اند. ما در فرایند تولید محصولاتمان حداکثر بین ۴ تا ۵ فرایند بیشتر نداریم. زیرا نهایتاً نفت را تبدیل به متانول می‌کنیم و آن را صادر می‌کنیم بنابراین فرایند تولیدمان پیچیده نیست. امیدواریم که به لحاظ تاب‌آوری بیشتر اقتصادمان را توانمند کنیم و سیستمی درون‌زا باشد و مقاوم‌سازی محصولاتمان باشد و وابستگی‌های تولیدیمان را کاهش دهیم.

سوال: به عنوان سوال آخر به نظر تان چگونه باید در مقابل جنگ اقتصادی که دشمن به ما تحمیل کرده است ایستادگی کنیم؟

برای مقابله با تمام جنگ‌های اقتصادی، نظامی، سیاسی و... بایستی اتحاد رویه وجود داشته باشد. یک دلی و یک رنگی وجود داشته باشد و همه بایکدیگر هم صدا هم‌گام باشند و معتقد باشند در جنگی که به وجود آمده است منافع کشور صدمه می‌بیند. ما متأسفانه الان به نوعی در داخل علایم تنازع بین گروه‌های مختلف را می‌بینیم و اینکه درک مشترکی در خصوص منافع ملی در فضای اقتصادی کشور وجود ندارد. تا زمانی که این مسئله وحدت و اتحاد راهبردی ایجاد نشود و به لحاظ سیاسی گروه‌های مختلف به یک دیگر نزدیک نشوند متأسفانه هر نکته و برنامه احتمالاً اگر قوی هم باشد نمی‌تواند نجات‌بخش باشد. لذا باید بر روی ایجاد این سرمایه اجتماعی کار کرد.

ممنون از اینکه وقتتان را در اختیار «صیانت پایدار» قرار دادید.
من هم از شما متشکرم.

□ اقتصاد تاب‌آور اقتصادی است که به نحو مطلوبی بتواند از امکانات داخلی خود استفاده کند

□ علی‌رغم محدودیت‌های تحریمی که وجود دارد اما سیاست‌گذاری‌های اقتصادی دولت هم به نحو مطلوبی در چند سال گذشته اجرا نشده است و اینها موجب شدند اقتصاد کشور آسیب ببیند

در گفت و گو «صیانت پایدار» با دکتر میر معین کارشناس اقتصادی عنوان شد

راهکارهای صیانت از منافع ملی در جنگ تمام عیار اقتصادی

«صیانت پایدار» و مروری بر گزارش هاے جهانے در خصوص تولید غذا

غذا کالایی راهبردی در جهانی مملو از تهدید

حسین جمشیدیان

امنیت غذایی از معیارهای توسعه انسانی بوده و دستیابی به آن از اهداف اصلی هر کشور به شمار می‌رود. موجود بودن و عرضه غذای سالم و کیفی، سهولت دسترسی و قدرت خرید از ارکان امنیت غذایی می‌باشد. امروزه خطراتی که امنیت و رفاه آینده جوامع بشری را تهدید می‌کند نه تنها خطرات سنتی چون برخوردهای بین‌المللی و تجاوز نظامی به وسیله یک قدرت خارجی است بلکه خطراتی ناشی از بی‌ثباتی‌های اقتصادی، فقر، گرسنگی و به‌ویژه عدم وجود امنیت غذایی می‌باشد. در حقیقت ناامنی غذایی با تحلیل کیفیت سرمایه انسانی و نارسایی در فرایند انباشت آن، ظرفیت اقتصاد و در نتیجه حجم کلی تولید بالقوه ملی را کاهش خواهد داد. قابل ذکر است که نزدیک به ۸۴۲ میلیون نفر در جهان (۱۲ درصد جمعیت جهان) دچار سوءتغذیه می‌باشند و اکثریت آنها در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند. رشد روزافزون جمعیت، تغییرات آب و هوایی، استفاده بی‌رویه از منابع طبیعی و روند روبه کاهش منابع غذایی منجر شده است به نحوی که امنیت غذایی به یکی از چالش‌های پیش روی جوامع بشری تبدیل شده است. اثرات تغییرات اقلیمی از جمله وقوع سیل‌های متوالی، خشکسالی‌های پیاپی، امواج گرمایی و سرمایای اتمسفری، طوفان‌های شدید، گرد و غبار پر دامنه، آتش‌سوزی‌های گسترده و امثال آن چنان که گزارش برنامه توسعه سازمان ملل متحد نیز نشان می‌دهد باعث افزایش سوءتغذیه در دنیا خواهد شد. خطر ناامنی غذایی، عامل و تسهیل‌کننده فقر، قحطی، گرسنگی و سبب تهدید جدی یک ملت می‌شود. ناامنی غذایی، ارزش‌های حیاتی و در نتیجه امنیت ملی یک کشور را به خطر می‌اندازد. ناامنی غذایی عزت نفس یک ملت، به عنوان ستون اصلی توسعه و استقلال ملی را تخریب و با ایجاد اختلال در انباشت سرمایه اجتماعی، کنش‌های جمعی را بسیار پرهزینه می‌کند و در نتیجه امکان وفاق و وحدت ملی را کاهش می‌دهد. امنیت غذایی سنگ بنای یک جامعه توسعه یافته و عنصر اصلی سلامت فکری، روانی و جسمی آن جامعه است. اجلاس جهانی غذا نیز در سال ۱۹۹۶ آخرین تعریف امنیت غذایی را به شرح زیر اعلام نمود: امنیت غذایی آنگاه وجود دارد که همه مردم در تمامی ایام به غذای کافی، سالم و مغذی دسترسی فیزیکی و اقتصادی داشته و غذای در دسترس نیز نیازهای یک رژیم تغذیه‌ای سازگار با ترجیحات آنان را برای یک زندگی فعال و سالم فراهم آورد. از نظرگاه جهانی امروزه وضعیت تامین غذا چندان مناسب نمی‌باشد. تقاضای جهانی برای غذا از افزایش جمعیت جهان پیروی می‌کند و روزبه‌روز در حال افزایش است و شواهد نشان می‌دهد عرضه مواد غذایی در جهان همپای نیاز به آن نیست. سازمان خواربار جهانی (فائو) تولید غلات در جهان را برای سال ۲۰۱۸ حدود ۲۵۸۰ میلیون تن برآورد کرده است که حدود ۶۴ میلیون تن کمتر از تولید سال ۲۰۱۷ جهان پیش‌بینی می‌شود و در آن طرف میزان مصرف مورد نیاز جهان در سال ۲۰۱۸ بیش از ۲۶۴۰ میلیون تن خواهد بود. تولید جهانی گندم به عنوان مهمترین غله در سال ۲۰۱۸ حدود ۷۳۶ میلیون تن برآورد گردیده که نسبت به سال قبل ۲ درصد کاهش یافته است. این کاهش برای تولید ذرت جهانی ۳،۷ درصد پیش‌بینی شده شده است. قسمت زیادی از این کاهش مربوط به تغییرات اقلیمی جهان و کاهش بارش‌ها در برخی مناطق است. حجم تجارت جهانی غلات نیز ۴۰۵ میلیون تن برای سال ۲۰۱۸ پیش‌بینی می‌گردد. همچنین مصرف جهانی شکر در کشورهای در حال توسعه در حال

■ سازمان خواربار جهانی (فائو) تولید غلات در جهان را برای سال ۲۰۱۸ حدود ۲۵۸۰ میلیون تن برآورد کرده است که حدود ۶۴ میلیون تن کمتر از تولید سال ۲۰۱۷ جهان پیش‌بینی می‌شود و در آن طرف میزان مصرف مورد نیاز جهان در سال ۲۰۱۸ بیش از ۲۶۴۰ میلیون تن خواهد بود. تولید جهانی گندم به عنوان مهمترین غله در سال ۲۰۱۸ حدود ۷۳۶ میلیون تن برآورد گردیده که نسبت به سال قبل ۲ درصد کاهش یافته است

افزایش است و برزیل اصلی‌ترین تولیدکننده و سیاست‌گذار این حوزه است در زمینه گوشت مصرف جهانی آن افزایش یافته است و میزان آن ۳۳۶ میلیون تن بوده است که ۱,۷ میلیون تن بیشتر از سال ۲۰۱۷ بوده است همچنین تولید شیر جهانی در همین سال ۸۲۲ میلیون تن بوده است که ۲ درصد نسبت به سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است و حجم تجارت جهانی آن ۷۳ میلیون تن بوده است.

موضوع امنیت غذایی در جمهوری اسلامی ایران بسیار مهمتر از جنبه جهانی این قضیه است. ایران یکی از کشورهای مهم تولیدکننده محصولات کشاورزی در جهان است و در ردیف ۲۰ کشور برتر این حوزه قرار دارد. در تولید گندم در رده ۱۱ جهان قرار دارد و در زمینه تولید سبزیجات در رتبه ششم جهان قرار دارد. بخش کشاورزی ایران درآمدی برابر ۴۷,۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ داشته است که گندم بیشترین ارزش را به خود اختصاص داده است. یکی از مسائل مهم در ارتباط با کشاورزی در کشور ما این است که بخش کشاورزی ایران وابسته به واردات است زیرا تقاضا برای محصولات کشاورزی بیش از واردات آن است. با وجودی که در زمینه گوشت و شکر ایران یک واردکننده است در زمینه گندم به خودکفایی رسیده است و چشم انداز آن نیز مثبت است. علاوه بر داشتن منابع و ذخیره آنها صنعت غذایی و مدرن بودن آن نیز در تشریح امنیت غذایی مهم است. صنایع غذایی صنعتی پر اهمیت در امنیت غذایی کشور محسوب می‌شود. سهم حدود ۲ درصدی صنایع غذایی کشور از تولید ناخالص داخلی و سهم ۷ درصدی از ارزش افزوده بخش صنعت، ۱۵ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی و ۲۰ درصد از صادرات محصولات کشاورزی بیانگر اندازه و اثرگذاری بخش صنایع غذایی در اقتصاد کشور است. از دیگر مباحثی که در ارتباط با امنیت غذایی و در راستای اصول پدافند غیر عامل در این زمینه در کشور ما قابل ذکر است جلوگیری از اسراف و کاهش هدر رفت مواد غذایی است که متأسفانه آمار آن بسیار نگران‌کننده است. طبق آمار سازمان فائو در زمینه اتلاف منابع غذایی در ایران می‌توان به ۳۰ درصد ضایعات در نان، ۳۰-۲۵ (و حتی ۵۰) درصد ضایعات در میوه‌ها و سبزیجات، ۱۰ درصد ضایعات در برنج، ۲۵ درصد ضایعات در خرما و... اشاره کرد و این یعنی از ۱۰۰ میلیون تن محصول کشاورزی تولیدی در کشور ۳۵ میلیون تن در سال دور ریخته می‌شود.

علاوه بر موضوع مهم مدیریت مصرف و بالا بردن بهره‌وری برای نیل به امنیت غذایی در کشور ما و احراز جایگاهی با ثبات در این زمینه، ضمن بالا بردن توان تولید کشور در زمینه محصولات استراتژیک باید بر روی مباحثی مانند صنایع تبدیلی و فراوری نیز تأکید کرد. بدون تردید ایجاد صنایع تبدیلی یکی از سودمندترین راه ارتباطات بین دو بخش صنعت و کشاورزی است. این صنایع از میزان بیکاری‌های دایمی و فصلی در مناطق روستایی می‌کاهد. همچنین زمینه مناسب جهت توسعه بخش کشاورزی را فراهم آورده و به افزایش تولیدات، بهره‌وری، ایجاد فرصت‌های شغلی، تأمین نیازهای اساسی، پیوند با دیگر بخش‌های اقتصادی و کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای منجر خواهد شد. لذا اینگونه صنایع می‌توانند پیش‌نیاز استراتژی صنعتی شدن و تأمین‌کننده امنیت غذایی در کشور باشد. صنایع غذایی بیش از ۵۸ درصد صنایع تبدیلی و تکمیلی مربوط به بخش کشاورزی را تشکیل می‌دهد و با توجه به آثار مستقیم و غیرمستقیم این صنایع از نظر تولید و اشتغال که در بخش کشاورزی بر جای می‌گذارد و موجب رشد و شکوفایی، در سطح کلان اقتصاد می‌شود. اهمیت صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی را زمانی بیشتر در می‌یابیم که توجه کنیم بعد از صنایع سنگین، صنایع غذایی از نظر وسعت و گستردگی، دومین مقام را در جهان دارا هستند. صنایع غذایی استراتژیک، غلات، قند، لبنیات و روغن را نیز در بر می‌گیرد. یکی دیگر از ظرفیت‌های صنعت غذایی در کشور ما که می‌تواند در بحث ارز آوری و اتکا به صادرات بسیار کارآمد و راهگشا باشد بحث غذای حلال است که یک فرصت بی‌نظیر تلقی می‌شود. این بازار هم‌اکنون حدود ۴۴۰ میلیارد دلار ارزش دارد و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۵ بازار جهانی مواد غذایی حلال به حدود ۷۴۰ میلیارد دلار برسد که این موضوع ناشی از افزایش جمعیت کشورهای مسلمان‌نشین است. چراکه جمعیت مسلمان جهان از ۲۳ درصد در شرایط فعلی به حدود ۳۰ درصد در سال ۲۰۳۰ افزایش یابد. با توجه به این ظرفیت می‌توان برنامه‌ریزی برای در اختیار گرفتن سهمی قابل توجه از این بازار را در دستور کار قرار داد.

برگزاره کارگروه روان شناسی و پدافند غیرعامل
در دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال

احصاء تهدیدات نوین در حوزه های روان شناسانه

در دومین نشست کارگروه روانشناسی و علوم شناختی این واحد که با حضور دکتر خالدی ریاست واحد، مهمانانی از سازمان پدافند غیرعامل، اعضای کارگروه روانشناسی و علوم شناختی و مسئولین برخی کارگروه های دیگر برگزار شد، نظام موضوعات و چالش های این حوزه به بحث و تبادل نظر گذاشته شد.

ایشان، ضمن اشاره به این موضوع که ماموریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال در برنامه علمی دانشگاه، حوزه پدافند غیرعامل است، گفت: ما در راستای فعال کردن ظرفیت علمی- پژوهشی واحد تاکنون ۱۰ کارگروه علمی در حوزه های مختلف را تشکیل داده ایم که یکی از این کارگروه ها، کارگروه روانشناسی و علوم شناختی است.

وی ضمن برشمردن اهمیت این حوزه و نیاز به تلاش مضاعف اعضای این کارگروه برای احصاء چالش ها و نظام موضوعات مربوطه، گفت: پدافند غیرعامل در حوزه علوم شناختی و روانشناسی قرار است چالش هایی را بررسی کند که ناشی از تهدیدات این حوزه های جدید است. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، در ادامه با ذکر نمونه های متعددی به ارتباط علوم شناختی با سایر علوم و نقش علوم شناختی در حل چالش های آن حوزه ها پرداخت.

دکتر خالدی پس از تشریح کاربرد علوم شناختی در حوزه هایی از قبیل: درمانی؛ شناخت اجتماعی و روانشناسی سیاسی؛ روانشناسی تحلیل اطلاعات و رسانه های گروهی؛ حوزه های دفاعی؛ اقتصاد شناختی؛ مهندسی شناختی و تشخیص و درمان ویژگی های نهفته و درونی انسان،

سازمان جهانی بهداشت اعلام کرد

۱۰ تهدید جدی برای سلامت بشر در سال ۲۰۱۹

این در حالی است که ۱۵ میلیون نفر از افرادی که به دلیل ابتلا به بیماری غیرمسمری جان خود را از دست می دهند بین ۳۰ تا ۶۹ سال سن دارند. مصرف سیگار، عدم فعالیت جسمی، مصرف الکل، رژیم غذایی نامناسب و آلودگی هوا پنج عامل موثر در افزایش بیماری های غیرمسمری هستند.

شیوع آنفلونزا در سطح جهان

سازمان جهانی بهداشت بر این باور است که جهان با شیوع آنفلونزا روبه رو خواهد شد. با این حال زمان و گستردگی شیوع آن مشخص نیست. نهاد وابسته به سازمان ملل متحد به طور منظم ویروس های پخش شده در سطح جهان را تحت نظر دارد.

موقعیت های شکننده و آسیب پذیر

سازمان جهانی بهداشت تخمین می زند که یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون نفر از ساکنان کره زمین در مناطقی زندگی می کنند که مناقشات سیاسی و اجتماعی و ضعف خدمات پزشکی، آنها را از خدمات اولیه و اساسی بهداشتی محروم کرده است.

مقاومت ضد میکروبی

مقاومت بدن در برابر داروهای مقابله با مالاریا، ضد ویروسی و ضد میکروبی یکی از ۱۰ خطر اصلی برای بهداشت ساکنان کره زمین محسوب می شود. مقاومت در برابر داروهای ضد میکروبی ممکن است بار دیگر

سازمان جهانی بهداشت از مقابله با آلودگی هوا، چاقی مفرط و عدم تمایل به واکسیناسیون به عنوان سه اولویت خود در سال جدید میلادی (۲۰۱۹) خبر داد.

این نهاد وابسته به سازمان ملل متحد همچنین ۱۰ تهدید بهداشتی را که از نظر این سازمان باید در ۱۲ ماه آینده به آنها به طور ویژه توجه کرد اعلام کرد. در این فهرست بیماری های غیر مسمری مانند ناراحتی های قلبی و عروقی، دیابت و سرطان در کنار بیماری واگیردار عفونی همچون ابتلا به «اچ آی وی» و ویروس ابولا قرار گرفته اند. در این گزارش نگاهی به عواملی انداخته ایم که سازمان جهانی بهداشت از آنها به عنوان تهدید در سال جدید میلادی یاد کرده است.

آلودگی هوا و تغییرات آب و هوایی

از هر ۱۰ فرد ساکن کره زمین ۹ نفر هر روز هوای آلوده تنفس می کنند. سازمان جهانی بهداشت آلودگی هوا را مهمترین تهدید برای سلامت افراد از نظر زیست محیطی تشخیص داده است. سالانه هفت میلیون نفر به دلیل ابتلا به بیماری های مرتبط با آلودگی هوا جان خود را از دست می دهند.

بیماری های غیرمسمری

منشاء بیش از ۷۰ درصد موارد مرگ و میر در جهان ابتلا به بیماری های غیرمسمری مانند دیابت، سرطان و ناراحتی های قلبی عروقی است.

گفت: دغدغه اصلی احصاء چالشهای روانشناسی و علوم شناختی در حال حاضر جهان پیشرو است با نگاه حداقل کردن تهدیدات است.

وی گفت: اساتید صاحب نظر تاکنون در جنبه های فیزیولوژیک مغز مطالعات و پژوهش های فراوانی انجام داده اند ولی با توجه به شتاب و رشد روزافزون تغییرات و بحران ها، هنوز کارهای زیادی در این حوزه وجود دارد که باید انجام شود.

دکتر خالدي در ادامه افزود: ما به دنبال راه اندازی یک مرکز تحت عنوان «مرکز پردازشگر جامعه» در واحد تهران شمال هستیم و اگر این اتفاق بیافتد، در این مرکز به جمع آوری و تحلیل داده های مختلف خواهیم پرداخت و سعی خواهیم کرد که با تحلیل داده ها، برای حل مسائل و چالش های اساسی کشور راهکار و نقشه راه طراحی و تدوین کنیم. وی خطاب به اعضای این کارگروه، ادامه داد: در صورت راه اندازی این مرکز ما علاوه بر نیاز به طراحی و تهیه زیرساخت های لازم، به همکاری جدی متخصصین این حوزه نیاز داریم که ان شاء الله با حضور و تلاش شما عزیزان و سایر سرمایه های علمی واحد، این نیاز اساسی به نحو احسن مرتفع خواهد شد.

در ادامه دکتر علی ملازمانی از متخصصین حوزه روانشناسی سازمان پدافند غیرعامل کشور، یکی از اهداف پدافند غیرعامل را ایمن سازی کشور در برابر تهدیدات دانست و گفت: امروزه ما با گونه هایی از اقدامات خصمانه دشمنان مواجه هستیم که علاوه بر آثار تخریبی و زیانبار خود، آثار مخربی هم بر روح و روان جامعه دارند تا حدی که در مواقعی، وقتی به عنوان کردن برخی از این اقدامات

خصمانه می پردازیم، گروهی آن را توهم توطئه تلقی می کنند. وی ارائه آموزش های لازم برای ایجاد آمادگی روحی و روانی در مردم، هنگام بروز مشکلاتی مانند شیوع بیماری های واگیردار، زلزله، نشر شایعات با هدف ایجاد التهاب روانی در جامعه و مسائلی از این دست را از نمونه هایی دانست که در حوزه علوم شناختی و روانشناسی باید به آن پرداخت. در ابتدای این جلسه دکتر لاله فرهنگ متین، مدیر برنامه های علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، بر لزوم بررسی و احصاء چالش های این حوزه، لزوم داشتن برنامه زمانی مشخص و مدون و برگزاری جلسات منظم داخلی تاکید کرد. دکتر سیدعلی حسینی المدنی، رئیس کارگروه علوم شناختی و روانشناسی نیز در این جلسه به تشریح عملکرد این کارگروه پرداخت و اظهار امیدواری کرد تا دو ماه آینده کتابچه نظام موضوعات این حوزه تدوین گردد.

بشر را در موقعیت عدم دسترسی به درمان موثر برای درمان عفونت ها قرار دهد. عدم امکان مقابله با عفونت ها می تواند عمل های جراحی و شیمی درمانی برای مقابله با سرطان را دشوار کند.

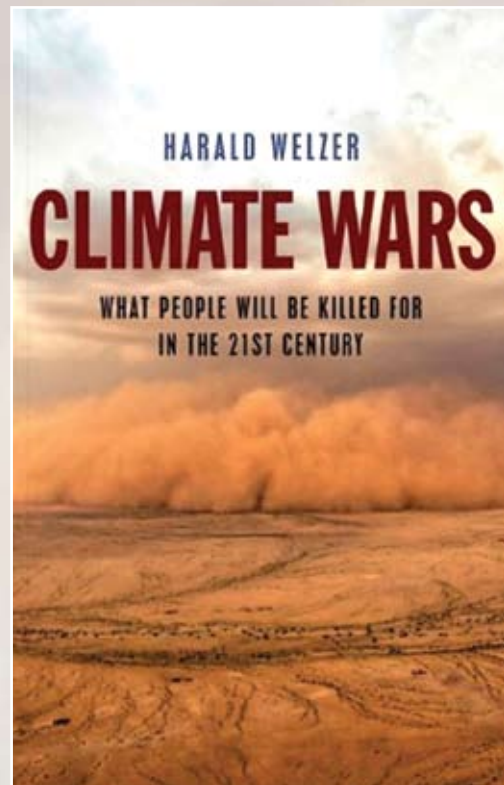
ابولا و دیگر ویروس های بیماری زا

جمهوری دموکراتیک کنگو در سال ۲۰۱۸ با دو مورد از شیوع ویروس ابولا روبرو شد. هر دو مورد از شیوع ویروس ابولا به شهرهای پر جمعیت گسترش یافت. سازمان جهانی بهداشت هشدار می دهد که برای بسیاری از ویروس های بیماری زا درمان و واکسن مناسب وجود ندارد. ضعف اولیه خدمات پزشکی، عدم تمایل به واکسیناسیون، تب دنگی و ابتلا به «اچ آی وی» از دیگر تهدیدهایی است که سازمان جهانی بهداشت نسبت به پیامدهای آنها در سال ۲۰۱۹ هشدار داده است.

مرویه بر کتاب هارالد ولزر استاد دانشگاه فلنسبورگ آلمان

جنگ‌های اقلیمی؛ چرا مردم در قرن ۲۱ کشته می‌شوند؟!

عبارت مربوط به هارالد ولزر استاد دانشگاه فلنسبورگ آلمان نویسنده کتاب «جنگ‌های آب و هوایی؛ چرا مردم در قرن ۲۱ کشته می‌شوند» می‌باشد که در سال ۲۰۱۲ منتشر شده است. ولزر در این کتاب جنگ شورشیان دارفور در غرب سودان را به عنوان اولین جنگ آب و هوایی قلمداد می‌کند و تغییرات آب و هوایی که باعث قحطی و خشکسالی و در نتیجه رقابت بین گله‌داران و کشاورزان بر سر منابع محدود شد را نقطه شروع جنگ در این منطقه می‌داند. وی حتی جنبش‌ها و انقلاب‌هایی را که تحت عنوان بهار عربی از آنها یادآوری می‌کند بی‌ارتباط با مسائل اقلیمی و بالارفتن قیمت منابع غذایی نمی‌داند. او یادآوری می‌کند که چگونه استراتژیست‌های جنگ نیز از تغییرات اقلیمی رنج می‌برند و گرفتار شدن ارتش ایالات متحده در طوفان‌های شن و ماسه در افغانستان را مثال می‌زند. همچنین اختلاف بین ایران و افغانستان بر سر حقایق و تغییر مسیر رودخانه‌ها را نمونه‌ای از تنش‌های آب و هوایی ذکر می‌کند. وی متذکر می‌شود که خشونت ناشی از تغییرات آب و هوایی لزوماً جنگ بین دولت‌ها و تهدید تمامیت ارضی آنها نیست بلکه در قالب کمبود آب آشامیدنی، مواد غذایی از دست رفتن سلامتی و شیوع بیماری‌ها و کیفیت پایین زندگی در سراسر جهان نمود پیدا می‌کند. ولزر در این کتاب سناریویی را مجسم می‌کند که در اثر تغییرات اقلیمی و فشار ناشی از کمبود منابع مهاجرت‌های گسترده در دستور کار مردم قرار می‌گیرد و این موج‌های عظیم مهاجرتی باعث ایجاد فشار بر مناطق مقصد مهاجران و ایاد آثار نامطلوب بر زندگی آنها خواهد شد که همین امر مداخله نظامی و دولتی را در پی خواهد داشت و بی‌ثباتی سیاسی اجتماعی و امنیتی را در سراسر جهان به دنبال خواهد داشت. ولزر در مصاحبه سال ۲۰۱۷ با نشریه آمریکایی وکس در تشریح کتاب خود می‌گوید: در قرن بیستم جنگ‌ها بر سر سرزمین اقتصاد و دین بود اما سرشت جنگ‌های قرن بیست و یکم کاملاً متفاوت خواهد بود و تغییرات آب و هوا بانی آنهاست. وی بیان می‌کند که پیام او در این کتاب بسیار ساده و روشن است وقتی که شرایط بقای گروه‌ها در معرض تهدید قرار می‌گیرد درگیری‌های خشونت‌آمیز رخ خواهد داد. شما این را می‌توانید در زمانی که حوادث در حال وقوع هستند مشاهده کنید؛ مانند درگیری‌های ناشی از بیابان‌زایی و یا اختلاف بر سر منابع اما به خاطر داشته باشید که این ارتباط بین آب و هوا و درگیری به‌ندرت مستقیم و اغلب با واسطه است. بسیاری از درگیری‌ها ممکن است دلیلی ایدئولوژیک

ترجمه و تالیف: محمد علی‌زاده

«اعتقاد من بر آن است که ما شاهد انقلابی در علل دگیری‌ها و خشونت‌ها در قرن ۲۱ خواهیم بود و بسیاری از اختلافات و تنش‌ها از تغییرات آب و هوایی به وجود خواهند آمد». این

■ «اعتقاد من بر آن است که ما شاهد انقلابی در علل درگیری‌ها و خشونت‌ها در قرن ۲۱ خواهیم بود و بسیاری از اختلافات و تنش‌ها از تغییرات آب و هوایی به وجود خواهند آمد». این عبارت مربوط به هارالد ولزر استاد دانشگاه فلنسبورگ آلمان نویسنده کتاب «جنگ‌های آب و هوایی؛ چرا مردم در قرن ۲۱ کشته می‌شوند» می‌باشد که در سال ۲۰۱۲ منتشر شده است

آب و هوا پستندام عنوان می‌کند که بلایای طبیعی منتج از تغییر اقلیم یک پتانسیل مخرب است. وی می‌گوید بلایای طبیعی به طور مستقیم موجب وقوع جنگ نیستند اما خطر درگیری را افزایش می‌دهند. در واقع این کتب و گزارش‌ها باعث شد که برای اولین بار هیئت بین‌الدول تغییرات اقلیمی در سال ۲۰۱۳ فصلی را در گزارش خود به بحث امنیت و تهدیدات امنیتی ناشی از تغییر اقلیم اختصاص دهد و در نوامبر همان سال موسسه تحقیقات صلح کنفرانسی را در اسلو به همین مناسبت و در رابطه با موضوع امنیتی تغییر اقلیم برگزار کرد.

به هر حال امروزه جنگ اقلیمی یک واقعیت است. زمین به سرعت گرم می‌شود آب دریاها بالا می‌آید و برخی اقتصادهای ساحلی و تاسیسات گردشگری را در خود فرو می‌برد. اقیانوس‌ها نسبت به ۵۰ سال گذشته بسیار گرم‌تر شده‌اند. سیلاب‌های مکرر در مناطق ساحلی اتفاق می‌افتد. تعداد طوفان‌ها و هوریکن‌ها و سونامی‌ها بیشتر و بیشتر شده است و میلیون‌ها نفر در معرض ناامنی غذایی ناشی از تغییر اقلیم هستند. علاوه بر این وضعیت نسبتاً طبیعی باید به دستکاری‌های اقلیمی و زیست محیطی نیز اشاره کرد که به عنوان ابزارهای فشار در آینده‌ای نه‌چندان دور به کار گرفته خواهند شد. در رابطه با همین موضوع ایالات متحده که از تمامی پیمان‌های آب و هوایی خارج شده مرکز تغییرات آب و هوایی و امنیت ملی را در درون سازمان سیا در سال ۲۰۰۹ تاسیس کرد و بودجه‌های هنگفتی را به آن اختصاص داده و به اذعان آلن روبوک استاد دانشگاه نیوجرسی سیا می‌خواهد دانش کنترل اقلیمی را به سلاحی برای جنگ‌های اقلیمی بدل کند. قطعاً اگر امکانی باشد این سلاح را قبل از همه علیه ایران به کار خواهد گرفت و شواهد متعددی در دست است که برای ایجاد خشکسالی و بیابانی کردن ایران از هیچ تلاشی فروگذار نخواهند کرد. در این زمینه لازم است که قبل از همه چیز ما جنگ اقلیمی را نه یک تخیل بلکه یک واقعیت بدانیم و پس از پذیرش و اجماع بر سر آن، آنگاه برنامه‌ها و طرح‌ریزی‌های واقع‌بینانه را برای مقابله با این جنگ داشته باشیم. جنگ اقلیمی بی‌تردید ابعاد و دامنه گسترده‌ای دارد و تنها دستکاری ابرها و بارورسازی و یا انحراف در مسیر آنها نیست. بلکه شامل شاخه‌های گوناگونی مانند در معرض نابودی قرار دادن، منقرض کردن گونه‌های گیاهی و جانوری، آلوده کردن آب و خاک و اکوسیستم اکوتورزیسم و پایین آوردن انعطاف‌پذیری محیط زیست، شیوع بیماری در مواد غذایی و غلات و چندین و چند ابزار دیگر نیز می‌شود.

داشته باشند اما ایدئولوژی همیشه یک توجیه سطحی از درگیری‌هاست. اگر به عمق ماجرا نزدیک شویم پی می‌بریم که کشمکش بر سر منابع و محدودیت‌های آنهاست. ولز در این مصاحبه در پاسخ به سوالی در رابطه با امکان تغییر نگرش جامعه لیبرال غربی که بر اساس سیستم حریص افزایش رشد و بهره‌وری پیش می‌رود وجود دارد یا خیر پاسخ می‌دهد که این بزرگترین سوال قرن بیست و یکم است. در اینجا یک پارادوکس وجود دارد لیبرال دموکراسی مدرن در بهبود زندگی افراد و جوامع موفق بوده اما این سیستم بر مبنای بهره‌برداری بی‌رحمانه از محیط زیست قرار دارد و فکر می‌کنم ما نیازمند یک نظریه جدید مدرنیته هستیم. یک مدل اجتماعی که قادر به کنار آمدن با این همه مشکلات اکولوژیکی روی میز باشد.

کتاب و نظریه هارالد ولز تنها نمونه‌ای از اظهارنظرهای نگران‌کننده درباره احتمال رخداد کشمکش‌های اقلیمی در آینده‌ای نزدیک است. در حقیقت شاهد طغیان یک سری کتاب و نوشته با عناوین نسبتاً مشابه در ارتباط با گرمایش جهانی و تغییر اقلیم هستیم که همگی دیدگاه‌هایی شبیه به آخرالزمان را به تصویر می‌کشند. به نظر می‌رسد جنگی

که از آن با عناوین مختلفی مانند جنگ جهانی غذا، جنگ جهانی گرما، جنگ اقلیمی، جنگ نهنگ‌ها و ... از آن یاد می‌شود هم‌اکنون شروع شده است. در شرق آفریقا این جنگ محسوس‌تر است و در این منطقه که تا سال ۲۰۵۰ جمعیت آن دو برابر خواهد شد جنگ تشدید خواهد شد. جریان‌های مهاجرتی از این مناطق به سمت اروپا و آسیا موید همین نکته است. کلو پاسکال از موسسه سلطنتی امور بین‌الملل لندن پیش‌بینی می‌کند که سیل، طوفان، موسمی‌های هند و تخریب کشاورزی‌ها پیامدهای عظیم ژئوپلیتیک اقتصادی و امنیتی برای همه جهان به همراه خواهد داشت. به همین نحو جفری مزو از موسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک لندن عنوان می‌کند که تغییرات اقلیمی یک تهدید واقعی است و دولت‌هایی که درگیر درگیری‌های داخلی هستند باید به مراتب بیشتر از آن بترسند. روزنامه ایندپندنت نیز در گزارش مفصلی را در سال ۲۰۱۶ به این موضوع پرداخت. در این گزارش دکتر کارل اسلوسنر از موسسه تحقیقات آلودگی

«صیانت پایدار» گزارش می‌دهد

پلاسکو و درس‌هایی که نباید فراموش شود

سامان ولی‌نوری - دکتری برنامه‌ریزی شهری

دومین سالگرد فاجعه پلاسکو بهانه‌ای است که یاد و نام آتش‌نشانان غیور را گرامی بداریم و مراتب احترام و سپاس خود را به روح بزرگ آنها تقدیم نماییم و نیز در پس این اندوه بزرگ تحلیلی گذرا به این موضوع داشته باشیم. ساختمان بلند پلاسکو که روزگاری نماد ارتفاع، استواری، تجدد و گذار به مدرن شدن شهرسازی در کشور به شمار می‌رفت با عمری بیش از پنجاه سال در ساعت ۱۱،۳۰ دقیقه روز پنج‌شنبه ۳۰ دیماه ۱۳۹۵ فرو ریخت. حریق در طبقه دهم این برج شانزده طبقه دقایقی قبل از ساعت هشت صبح به وقوع پیوست و پس از دو سه ساعت آتش‌سوزی بخاطر بار حریق بالا ناشی از انبارها و کارگاه‌های پارچه ابتدا سقف طبقات فوقانی و به فاصله‌ای تمام ساختمان فرو ریخت. فاجعه‌ای دردناک که روح جامعه ما را خراشید و جمعی از آتش‌نشان شجاع کشورمان در زیر هزاران تن آتش و آهن و خاکستر مدفون شدند. از آن زمان تاکنون تحلیل‌های بسیاری در این خصوص

■ **فروریختن پلاسکو حاصل نادیده‌انگاری و قصور در زمینه ایمنی شهری است که چندین سال و چندین دهه بر روی هم انباشت شده بود، ریختن پلاسکو نشان داد که ما می‌توانیم فجایع طبیعی و انسانی را تا قبل از وقوع به کلی نادیده بگیریم و وضعیت را کاملاً ایمن و عادی جلوه دهیم اما حادثه روزی قانونمندی خود را اثبات خواهد کرد و پرده‌ها را خواهد افکند**

■ **اگر با رویکردی سیستمی و توأم با تخصص و تعهد و همکاری و هم‌افزایی به یاری تهران بشتابیم و راه آینده توسعه پایتخت دویست ساله ایران را هموار کنیم می‌توانیم از ساعت ۱ و ۳۰ دقیقه روز پنج‌شنبه ۳۰ دیماه ۱۳۹۵ ضمن پاسداشت روح بزرگ آتش‌نشانان قهرمان، به مثابه یک نقطه مهم برای چرخشی عظیم در سیاستگذاری‌های ایمنی شهری یاد کنیم**

می‌دهد که سطح آگاهی عمومی حداقل در برابر حریق در کشور بسیار پایین است. بنابراین گزارش پیمایش‌ها نشان می‌دهد که فقط ۷٫۶ درصد منازل به سیستم اعلام حریق هوشمند مجهز هستند و شیلنگ آتش‌نشانی فقط در ۵٫۴ درصد منازل نصب است. این‌درحالی است که سیستم‌های هشدار حریق موضوعی بسیار حیاتی است. به عنوان مثال دپارتمان آتش‌نشانی ایالات متحده در گزارش سال ۲۰۱۵ خود نوشته است که در این سال آتش‌سوزی منجر به مرگ ۳۲۸۰ نفر شده است. آمار درصد تلفات نشان داده است که سه پنجم مرگ و میر در آتش‌سوزی‌های خانگی در منازلی اتفاق افتاده است که زنگ هشداردهنده دود آنها کار نمی‌کرده است. آموزش عمومی برای مردم توسط مربیان متخصص در این زمینه بسیار راهگشاست. باید به شهروندان آموزش داده شود که چگونه می‌توانند با تغییر در رفتار خود و نیز تغییر در محیط ساختمانی که در آن قرار دارند می‌توانند به مقابله با آتش‌سوزی بپردازند. به عنوان مثال نصب و تعبیه زنگ‌های هشداردهنده حساس به بو، صدا و نور مربوط به آتش‌سوزی در داخل ساختمان و اتاق‌ها و اتصال این زنگ‌ها به گوشی‌های تلفن همراه در این زمینه بسیار موثر است. موضوع دیگر در زمینه آموزش اینست که باید اولویت را به افراد و اقشار آسیب‌پذیر در برابر آتش‌سوزی مانند بزرگسالان و کودکان بدهیم و به هر گروه سنی آموزش مختص به خود او داده شود. یک دستور کار آموزشی برای همه گروه‌های سنی نمی‌تواند مناسب باشد. آموزش باید منطبق بر شرایط و نیاز افراد باشد. حتی آموزش مقابله با آتش‌سوزی برای شهرهای مختلف نیز باید متفاوت باشد. نوع آتش‌سوزی در یک کلانشهر با یک شهر کوچک بسیار متفاوت است. شواهد نشان می‌دهد که ساختمان‌های بالای ۳۰ سال سن در تهران بسیار زیاد هستند و بافت فرسوده ۳ هزار هکتاری در تهران وجود دارد که نیازمند توجه است و چنانچه عزم جدی برای بهبود شرایط آنها وجود نداشته باشد پلاسکوهای دیگری از راه خواهند رسید. این اوصاف مرمت بافت‌های فرسوده شهری و احیای آنها باید دستاورد جامعه تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر عرصه شهری از حادثه پلاسکو باشد. آتش‌سوزی و فروپاشی ساختمان پلاسکو نشانه جدی از زوال هسته مرکزی شهر تهران به عنوان بخش اصلی هویت و شخصیت تهران بزرگ است که نیازمند جان‌بخشی مجدد است. اصولاً بخش مرکزی شهرها قلب تپنده آن هستند و حیات و مرگ شهرها از این ناحیه شروع می‌شود. ناپایداری، آشفتگی بصری، رکود اجتماعی و انحطاط کالبدی که در این قسمت از تهران وجود دارد سال‌هاست که هشدار چنین روزی را می‌داد. واقعیت اینست که قلب تهران بیمار است و به عمل جراحی نیاز دارد چرا که ۳۷ درصد از بافت‌های منطقه ۱۲ که به نوعی هسته اولیه تهران است فرسوده می‌باشد. اگر با رویکردی سیستمی و توأم با تخصص و تعهد و همکاری و هم‌افزایی به یاری تهران بشتابیم و راه آینده توسعه پایتخت دویست ساله ایران را هموار کنیم می‌توانیم از ساعت ۱ و ۳۰ دقیقه روز پنج‌شنبه ۳۰ دیماه ۱۳۹۵ ضمن پاسداشت روح بزرگ آتش‌نشانان قهرمان، به مثابه یک نقطه مهم برای چرخشی عظیم در سیاستگذاری‌های ایمنی شهری یاد کنیم.

نوشته شده و از دریچه‌های مختلفی قضیه را کندوکاو کرده‌اند که نگاه مد نظر ما در اینجا نگاه آینده‌نگرانه و مبتنی بر پدافند غیرعامل است. پلاسکو بخشی از تاریخ شهرسازی کشور و برشی مقطعی از تحولات شهری تهران بود که بر سر مردم این شهر آوار شد. به نظر می‌رسد این ساعت و تاریخ را باید دقیق‌تر به خاطر بسپاریم. تجربیات جهانی نشان می‌دهد که حوادثی این‌چنینی بسیاری در شهرها رخ داده؛ از آتش‌سوزی بزرگ لندن در ۱۶۶۶ گرفته تا آتش‌سوزی مسکو در ۱۷۵۶ تا آتش بزرگ شیکاگو در سال ۱۸۷۱ که ۷۰ هزار ساختمان در آن سوختند و آتش‌سوزی فورت مک موری در آلبرتای کانادا در سال ۲۰۱۶ که منطقه‌ای به وسعت ۴۰۰ مایل مربع اتفاق افتاد. همچنین آتش‌سوزی‌هایی که در شهرهای کشورهای روبه توسعه رخ داده است از جمله آتش بزرگی که در بخش سکونتگاه‌های غیررسمی شهر مانیل فیلیپین در سال ۲۰۰۴ رخ داد و ۲۲ هزار نفر را آواره کرد و آتش‌سوزی در داکا بنگلادش و سان‌پائولو برزیل همه و همه از این دست حوادث بوده‌اند اما جدای از واکنش‌های اولیه آنچه که مهم است نگاه انتقادی به قضیه و بهره گرفتن از یک تجربه اندوهبار برای آینده و گشودن افق‌هایی برای آینده است. آتش‌سوزی پلاسکو برای ما نشان‌دهنده ضعف در مدیریت پیش از بحران و حین بحران و البته قوت و قدرت و تعصب و همیاری و همبستگی پس از بحران است. فروریختن پلاسکو حاصل نادیده‌انگاری و قصور در زمینه ایمنی شهری است که چندین سال و چندین دهه بر روی هم انباشت شده بود. ریختن پلاسکو نشان داد که ما می‌توانیم فجایع طبیعی و انسانی را تا قبل از وقوع به کلی نادیده بگیریم و وضعیت را کاملاً ایمن و عادی جلوه دهیم اما حادثه روزی قانونمندی خود را اثبات خواهد کرد و پرده‌ها را خواهد افکند. در اینجا ما از کاستی‌های ناشی از ایمنی، نادیده گرفتن قوانین معماری و سازه، قصور در زمینه تعمیر و نگهداری سیستم‌های اطفای حریق، مسائل حقوقی و مالکیتی ساختمان و ابعاد مهندسی این فاجعه عبور می‌کنیم هر چند که همه این ابعاد بسیار مهم هستند و در کنار همدیگر و در ارتباط با هم منجر به بروز این حادثه شده‌اند اما بعد دیگر قضیه آینده‌نگری و عبرت گرفتن است. این همان نگرشی است که در کشورهای پیشرفته از آن بهره‌مندند و راه تکرار چنین حوادثی را می‌بندند. این موضوع حتی در مورد حوادث طبیعی نیز صادق است. به عنوان مثال بعد از سونامی ۱۰ متری مارس ۲۰۱۱ در فوکوشیما که طی آن ژاپن چند متر به سمت شرق جابجا شد و پس از آتش‌سوزی در نیروگاه اتمی در حال تبدیل شدن به یک فاجعه انسانی و زیست محیطی برای ژاپن بود گزارشی ۲۲۰ صفحه‌ای درباره حادثه و ارزیابی آن، شرح حادثه، تلاش‌ها برای مهار، ملاحظات ایمنی نیروگاه، پاسخ اولیه ژاپن به حادثه، آمادگی برای شرایط اضطرار، مدیریت بحران، گذار از مرحله اضطرار به مرحله بازسازی، عواقب رادیولوژیک حادثه و ریکواری بعد از حادثه ارائه شد و سپس این گزارش برای ژاپن به ایده‌پردازی در مورد شهرهایی مقاوم ختم شد که طرح‌های اولیه آنها در خلیج توکیو طراحی شده و قرار است ۱۰ ریشتر زلزله را تحمل کنند. گزارش هیات ویژه گزارش ملی بررسی حادثه ساختمان پلاسکو نشان

جلسه بررسی مطالعات کلان پدافند غیرعامل استان آذربایجان شرقی با حضور مهندس پوربرات معاون فنی و نظامات سازمان پدافند غیرعامل کشور، مهندس خسرو جردی مدیر هماهنگی و ستادی امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل و مهندس علیرضا کریمی مدیر کل پدافند غیرعامل استان آذربایجان شرقی برگزار شد.

در این جلسه مهندس پوربرات اظهار داشت: طرح‌های جامع پدافند غیرعامل کشور در سه سطح حوزه‌ای، منطقه‌ای و دستگاهی در حال توسعه می‌باشند و در سطح منطقه‌ای دو دسته طرح‌های جامع استانی و شهری تعریف شده

معاون فنی و نظامات سازمان پدافند غیرعامل کشور عنوان کرد

مصون سازی دارایی‌های حیاتی هدف طرح‌های جامع پدافند غیرعامل

در شرایط بحران و حادثه و همچنین افزایش آستانه تحمل و تاب‌آوری مردم و زیرساخت‌های خدمات‌رسان مطالعه شود.

مهندس پوربرات همچنین به تنوع و پیچیدگی تهدیدات دشمن اشاره کرده و تاکید کرد: اقدامات ما در سازمان پدافند غیرعامل بایستی متناسب با روش‌های تهدید دشمن باشد. وی با اشاره به اینکه جمع‌آوری اطلاعات نادرست منجر به نتایج اشتباه در مطالعه طرح جامع پدافند غیرعامل استان خواهد شد و خسارات جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت از شرکت‌های مهندسی مشاور درخواست کرد با حضور در استان و صحت‌سنجی دارایی‌ها در یک ماه آینده، نسبت به تکمیل مطالعات استان آذربایجان شرقی اقدام نموده و نتایج را مطابق الگوهای ارائه شده سازمان در حوزه‌های چهارده گانه تدوین و ارائه نمایند.

مهندس خسرو جردی نیز از همکاری اداره کل پدافند غیرعامل استان و از اقدامات انجام شده در راستای مطالعات طرح جامع پدافند غیرعامل استان تقدیر کرده و افزود: سازمان با بررسی دقیق نتایج مطالعات پدافند غیرعامل استان‌ها، هرگونه انحراف از شرح خدمات و ضعف‌های احتمالی را احصاء کرده و رفع آنها را پیگیری می‌نماید.

است. وی هدف از اجرای طرح پدافند غیرعامل استان‌ها را شناسایی دارایی‌ها و زیرساخت‌های حائز اهمیت و تهدیدات و آسیب‌پذیری‌های دارایی‌ها عنوان کرد و افزود: خروجی طرح بایستی برای مسئولین و مدیران استانی کاربردی و قابل استناد باشد.

معاون فنی و نظامات سازمان پدافند غیرعامل کشور با توضیح اینکه هدف اصلی مطالعات طرح جامع پدافند غیرعامل شهری، بیشتر ایمنی و مصون‌سازی جمعیت آن شهرها می‌باشد، اضافه کردند: در طرح‌های شهری بایستی اقدامات لازم برای آمادگی مقابله با تهدیدات دشمن، تدوین نقشه و برنامه راه برای در امان ماندن شهروندان

■ **مهندس پوربرات: در طرح‌های شهری بایستی اقدامات لازم برای آمادگی مقابله با تهدیدات دشمن، تدوین نقشه راه برای در امان ماندن شهروندان در شرایط بحران و حادثه و همچنین افزایش آستانه تحمل و تاب‌آوری مردم و زیرساخت‌های خدمات‌رسان مطالعه شود**

یادداشت تخصصی

شهرسازی بر مبنای اصول پدافند غیر عامل

سیامک کاکاوند، کارشناس ارشد شهرسازی و معماری

پدافند غیر عامل را نوعی دفاع غیر نظامی می‌دانند که به جنگ‌افزار نیاز ندارد و اجرای آن، از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تاسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیر نظامی و منابع انسانی جلوگیری می‌کند یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش می‌دهد. در واقع پدافند غیر عامل به معنای کاهش آسیب‌پذیری در هنگام بحران، بدون استفاده از اقدامات نظامی و صرفاً با بهره‌گیری از فعالیت‌های غیر نظامی، فنی و مدیریتی است.

در طرح‌ها و برنامه‌های فرادست کشور (طرح آمایش - طرح‌های ناحیه‌ای و منطقه‌ای) مهمترین موضوع در راستای تامین اهداف و استراتژیک و همچنین مانند کشورهای پیشرفته در زمان وقوع تهاجمات و نگردد، وجود مراکز پر شمار حاکمیت و مدیریت کشور بادی، زمین گرمایشی، به بیان دیگر پدافند جغرافیای کشور، استحکامات امن اعلام هشدار و خبر جابه‌جایی و تحرک، تمامی موارد یاد شده می‌زن آسیب‌پذیری (بیرونی) تمرکز دلی چنلچبه‌جلی با ظرفیت ۲۵۰ مگاواتی گردد. در این اقدام مگلی استقله‌میلیم نیروگاه‌ها کاهش سخت نمودن

پدافند غیر عامل دارای اصولی از قبیل مکان‌یابی و انتخاب عرصه‌های ایمن در ایجاد پراکندگی و تمرکز دلی در توزیع عملکردها، مقاوم‌سازی و ایجاد دفاعی و پناهگاهی، اقدامات فریب، استتار و نامرئی‌سازی، کوچک‌سازی، اولیه، چندمنظوره‌سازی، متنوع‌سازی منابع، عمق بخشی لایه‌های دفاعی، صیانت از مردم و سرمایه انسانی و... است. دارای ماهیت غیر عاملی است. بدین مفهوم که بدون استفاده از سلاح، انسانی، تاسیسات و تجهیزات) را کاهش می‌دهد. برای مثال، در پراکندگی و احداث یک نیروگاه بزرگ ۲۵۰۰ مگاواتی در یک شهر، ۱۰ نیروگاه کوچکتر احداث و آن را در فضای سرزمینی یک استان در چند شهر توزیع و پراکنده بدون آنکه از تسلیحات خاصی برای دفاع از نیروگاه حجیم و بزرگ ۲۵۰۰ به‌صورت غیر عاملی با ایجاد پراکندگی و کوچک‌سازی میزان آسیب‌پذیری داده می‌شود، ضمن اینکه این اقدام موجب تحمیل هزینه بیشتر به دشمن، دسترسی وی به این مراکز و در نتیجه موجب افزایش بازدارندگی در

آنها می‌گردد. برنامه‌ریزی و مدیریت در شهر - پراکنش متعادل و متوازن کاربری‌ها و فعالیت عدم تمرکز مراکز مهم حکومتی، مدیریتی، برنامه‌ریزی و ستادها. در کانون‌ها و محورهای محدود شهری و پراکنش این مراکز در سطح شهر از مهمترین راهبردهای پدافند غیر عامل است. متأسفانه شهر تهران با ایجاد پردیس حکومتی و یا شکل‌گیری مراکز مهم در محورهای مشخص شهری مانند خیابان طالقانی... این راهبرد اصولی و اساسی را نادیده انگاشته است. برنامه‌ریزی و طراحی شهری چند کانونی در شهرهای بزرگ و همچنین پراکنش کاربری‌ها و فعالیت مهم و استراتژیک در سطح شهر از مهمترین اصول مورد توجه در پدافند غیر عامل است.

در اصل تمرکز دلی و بهره‌برداری از منابع متنوع و متعدد باید تلاش گردد واحدهای مختلف اعم از مسکونی، صنعتی، تجاری، خدماتی حتی الامکان مستقل از شبکه سراسری کشور انرژی خود را تامین نمایند. در گام‌های نخستین برنامه‌ریزی تامین بخشی از انرژی مورد نیاز از دیگر منابع مانند توربین‌های بادی، باتری‌های خورشیدی، نیروگاه‌های زمین گرمایشی و... می‌تواند مورد نظر قرار گیرد. هر آنچه استقلال واحدها از منابع سراسری تامین انرژی بیشتر باشد وضعیت و عملکرد بهتر و مناسب‌تری را در حوزه پدافند غیر عامل خواهیم داشت. بهره‌برداری از طیف گسترده منابع تامین انرژی به فراخور اقتضات مکانی، اعتباری و مالی، اقلیمی و پیشرفت‌های تکنولوژیک از مهمترین ارکان نظام برنامه‌ریزی و مدیریت پدافند غیر عامل است.

ساخت و ساز سریع و ارزان روش‌ها و شیوه‌های ساخت و ساز در کشور بسیار قدیمی، پرهزینه، زمانبر و... است و این خود از مهمترین ضعف‌های مادر تامین اهداف پدافند غیر عامل است. نظام ساخت و ساز کشور باید قادر باشد با انتخاب و معرفی شیوه‌های نو، کم‌هزینه و با سرعت بالا اجرا، قدرت و توانایی کشور را در بازسازی‌های ناشی از حوادث غیر مترقبه بهبود و ارتقا بخشد و مجموعه نیروهای مرتبط، توان و تشکیلات خود را معطوف به آموزش و اجرای شیوه‌های موثر و کارآمد و متعاقباً افزایش توانمندی‌ها و مهارت در آن روش‌ها و شیوه‌ها کنند.

اجرای ساختمان درجا، سنگین، پرهزینه، ناپایدار و ... علاوه بر ائتلاف منابع و سرمایه‌های کشور در حال توسعه مانند ایران موجبات استیصال و فاصله از اهداف و راهبردهای پدافند غیر عامل می‌گردد.

طیف گسترده موضوعات مرتبط با پدافند غیر عامل در تمام حوزه‌ها نیاز به تدوین برنامه‌های راهبردی و عملیاتی را بیش از پیش یادآور می‌شود.

لازم و ضروری است لایه‌های مرتبط با پدافند غیر عامل در کنار دیگر لایه‌ها و ملاحظات نظام برنامه ریزی و مدیریت کلان و خرد کشور تعریف و تنظیم و با ارتقا و بهبود اسناد مذکور وضعیت مناسب و مطلوب‌تری را برای کشور ترسیم و تجسم نماید.

دکتر نادر حق در گفت و گو با «صیانت پایدار» تشریح کرد بیمارستان لقمان میزبان مانور پدافند شیمیایی در قلب تهران

وضعیت موجود برای رسیدن به مدلی برتر و الگویی کشوری است، افزود: طبق برنامه ریزی های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی این مانورها به صورت قطبی در دانشگاه ها انجام می شوند. دکتر نادر حق، رئیس بیمارستان لقمان در همین زمینه در پاسخ به سوالات خبرنگار ماهنامه «صیانت پایدار» در مورد جزئیات نخستین مانور شیمیایی در حوزه بیمارستانی در بیمارستان لقمان حکیم، می گوید: در راستای ضرورت آمادگی کارکنان نظام سلامت در مواجهه و واکنش سریع به حوادث متعارف و نامتعارف در کشور این مانور، به همت مسئولان این بیمارستان، ستاد پدافند غیرعامل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان پدافند غیر عامل کشور برگزار شد.

سوال: چرا بیمارستانها در زمینه پدافند شیمیایی حائز اهمیت هستند و چرا بیمارستان لقمان حکیم به این منظور انتخاب شد؟

مراکز درمانی، مسئولیت ارائه خدمات به همه مراجعان را دارند. حال ممکن است این مشکل، مسمومیت یا آلودگی شیمیایی باشد و افراد در هنگام مواجهه با چنین مواردی بیمارستان ها نخستین محل مراجعه آنهاست.

برخی بیمارستان ها و مراکز درمانی مانند بیمارستان لقمان به صورت تخصصی به مسمومیت ها می پردازد، حال نکته مهم این است که خدماتی که ما در چنین مواقعی انجام می دهیم، خدمات اولیه است ولی اگر زمانی بحث حملات یا آلودگی های شیمیایی مطرح شود چه باید کرد؟ از همین رو بیمارستان ها باید قدرت پاسخگویی را هم به بیماران آلوده شده انجام دهند و هم به وضعیت بیمارانی که رفع آلودگی شده اند، رسیدگی کنند.

این نگاه درست است که بیمارستان ها باید بخش هایی داشته باشند که چه به لحاظ ساختاری و یا اضافه شونده، بتواند مراقبت های رفع آلودگی را به بهترین شکل انجام دهند و اقدام پس از رفع

گفت و گو با احمد رضا آل طاهر

چندی پیش اولین مانور شیمیایی در حوزه بیمارستانی در بیمارستان لقمان حکیم، در راستای ضرورت آمادگی کارکنان نظام سلامت در مواجهه و پاسخ به حوادث متعارف و نامتعارف در کشور، به همت مسئولان این بیمارستان، ستاد پدافند غیرعامل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان پدافند غیرعامل کشور برگزار شد. نفیسه میرکتولی، رئیس دبیرخانه پدافند غیرعامل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان این مطلب گفت: این مانور اولین مانوری است که در مقیاس واقعی در حوزه سلامت در سطح کشور برگزار شد. وی هدف از برگزاری این مانور را ارتقای حوزه سلامت در پاسخگویی به حوادث cbrne (شیمیایی، میکروبی، پرتویی و هسته ای) عنوان کرد و گفت: با توجه ظرفیت علمی و مرجعیت بیمارستان لقمان در حوادث شیمیایی، این مانور برای ارتقای مباحث آموزشی و سیستم های پاسخگویی به حوادث شیمیایی در این بیمارستان برگزار شد. میرکتولی با بیان این که هدف ما از برگزاری این مانور آمادگی و ارتقای

ردپای مواد شیمیایی بیماری‌زا در لوازم روزمره

امروزه تماس با مواد شیمیایی موسوم به polyfluoroalkyl و Per با علامت اختصاری (PFAS) بخشی از زندگی روزمره انسان‌ها شده و این مواد آب‌گریز و چربی‌گریز در بسیاری از محصولات از ظروف فست فود گرفته تا انواع خاصی از پارچه‌ها وجود دارند. افراد هم‌چنین ممکن است از طریق آب یا حتی خاک آلوده نیز در معرض این مواد قرار بگیرند. برای مثال حتی استفاده از نخ دندان که از کارهای معمول روزانه برای بسیاری از افراد است نیز می‌تواند دندان‌ها را در معرض این مواد شیمیایی بالقوه خطرناک قرار دهد. طبق اعلام آژانس حفاظت محیط زیست ایالات متحده (EPA) موضوع نگران‌کننده این است که این مواد بدون تجزیه در بدن انسان نیز به تجمع خود ادامه می‌دهند. قرار گرفتن مداوم انسان‌ها در برابر PFASها دانشمندان را بر آن داشته تا تأثیرات آنها را بر سلامتی بررسی کنند. تاکنون نتایج تحقیقات ارتباط این ترکیبات را با مشکلات سلامتی نظیر کلسترول بالا، سرطان کلیه و بیماری‌های تیروئیدی نشان داده است. به تازگی متخصصان آمریکایی در یک مطالعه جدید به بررسی رفتارها و کارهای روزانه و متداول افراد پرداختند تا دریابند کدام یک باعث قرار گرفتن بیشتر انسان در معرض PFASها می‌شود. در این مطالعه محققان به بررسی ۱۷۸ زن میانسال پرداختند. بخشی از هدف این مطالعه مشخص کردن اثر مواد شیمیایی زیست محیطی و دیگر مواد بر بیماری‌هاست. متخصصان برای انجام این مطالعه از زنان شرکت‌کننده بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ نمونه‌های خونی گرفتند. سپس نمونه‌های خونی این افراد را به لحاظ سطوح ۱۱ نوع PFAS بررسی کردند. آنها هم‌چنین از این زنان در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ سوالاتی در مورد رفتارهای مرتبط با قرار گرفتن در معرض PFASها پرسیدند. در این سوالات موضوعاتی از جمله مصرف مواد غذایی، استفاده از نخ دندان و نیز استفاده از فرش‌ها و مبلمان مقاوم در برابر لکه مورد توجه قرار گرفتند. برجسته‌ترین مشاهده در این مطالعه نخ دندان‌های خاصی بودند که سطوح PFAS را افزایش می‌دهند. محققان این آزمایش را با ۱۸ نوع نخ دندان مختلف فلئوئوردار و بدون فلئوئور صورت دادند و نتیجه هر بار بررسی حاکی از افزایش سطوح PFAS در فرد بود. یافته‌های دیگر نشان داد افرادی که غذاهای آماده و فست فود بیشتری مصرف می‌کردند، به دلیل قرار گرفتن بیشتر در معرض مواد موجود در بسته‌بندی آنها سطوح بیشتری از PFAS را در خون خود دارند. زندگی در مناطقی که منابع آبی آن آلوده PFASها باشد یا زندگی در خانه‌ای که فرش و مبلمان آن در برابر لکه‌ها مقاوم هستند نیز سطوح PFAS را در خون افراد افزایش می‌دهد. بنابر گزارش سایت تخصصی مدیکال نیوز تودی، به گفته متخصصان این مطالعه برای نخستین‌بار استفاده از برخی انواع نخ دندان نیز می‌تواند موجب افزایش سطح این ماده شیمیایی در بدن شود. از آن جایی که مواد شیمیایی PFAS خطرناک بوده و تأثیراتی منفی بر سلامتی دارند، افراد باید از نخ دندان‌هایی که حاوی این مواد نیستند استفاده کنند و مصرف‌کنندگان می‌توانند نخ دندان‌های فاقد PFAS را انتخاب نمایند. هم‌چنین شرکت‌های سازنده مواد بهداشتی دهان و دندان نیز باید از استفاده از این مواد مضر در محصولات خود منع شوند.

آلودگی را نیز دنبال کنند.

سوال: هدف از برگزاری این مانور چه بود؟

هدف ارتقای حوزه سلامت در پاسخگویی به حوادث cbrne (شیمیایی، میکروبی، پرتویی و هسته‌ای) است.

سوال: چه نهادهایی در اجرای این مانور مشارکت داشتند؟

برای اولین بار سازمان پدافند غیرعامل، بیمارستان لقمان، ستاد پدافند غیرعامل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت بهداشت، کمیته پدافند وزارت کشور و پژوهشکده‌های نظامی و وزارت دفاع یک مانور جامع را در زمینه کسب آمادگی جهت موارد احتمالی حملات شیمیایی برگزار کردند.

سوال: این مانور از چه جهتی حائز اهمیت است؟

با برگزاری این مانور ضمن آمادگی و ارتقای وضعیت موجود، به مدلی برتر و الگوی کشوری دست خواهیم یافت. این مانور از آن جهت اهمیت دارد که در بیمارستان لقمان که هنوز ساختار لازم را برای رفع آلودگی شیمیایی و مواردی از این دست وجود ندارد، فرآیندهایی شکل بگیرد که از آن برای ایجاد مرکز اورژانسی مجهز بهره بگیریم تا در هنگام بروز حملات یا آلودگی‌های شیمیایی، رفع آلودگی در خود بیمارستان انجام شود.

سوال: آیا تجهیزات لازم برای مانور پدافند شیمیایی از سوی بیمارستان لقمان حکیم تامین شد؟

ا توجه به نبود تجهیزات لازم در بیمارستان، امکانات از سوی نهادهای پدافندی تامین و آموزش‌های لازم نیز در چند جلسه به همکاران ما ارائه شد.

سوال: جزئیات بیشتری از برگزاری مانور ارائه نمایید.

این مانور در روز جمعه ۲۲ دی ماه در مدت زمان دو ساعت و نیم و با حضور ۴۵ نفر به عنوان بیمار آلوده شیمیایی برگزار شد. به این صورت که ۳۰ بیمار باید در بیمارستان رفع آلودگی می‌شدند و ۱۵ بیمار نیز توسط اورژانس در مبدأ رفع آلودگی شده بودند و برای مراقبت به بیمارستان منتقل شدند. این مانور به خاطر تعداد بیماران بالا، در نوع خود مانور قابل توجهی به شمار می‌رود. با توجه به سناریوهای مختلف، این مانور در چند بخش برگزار و با موفقیت به انجام رسید تا بتوانیم براساس دستاوردها و تجاربی که کسب کردیم، اقدامات مراقبتی مناسب را در صورت لزوم انجام دهیم.

در این مانور به جز ۴۵ مصدوم، حدود ۲۰۰ نفر شامل ۱۱۰ نفر پرسنل عملیاتی بیمارستان لقمان، تعدادی پرسنل ستادی و حدود ۴۰ نفر پرسنل عملیاتی وزارت دفاع حضور داشتند.

سوال: در حال حاضر مراکز درمانی ما در زمینه پدافند شیمیایی با چه خلأهایی روبه‌رو است؟

ما برای مقابله با تهدیدات شیمیایی در درجه اول نیازمند ساختار فرآیندی هستیم و در درجه دوم، تجهیزات مورد نیاز است که باید در اورژانس موجود باشد. این تجهیزات شامل لباس مناسب، شبکه لوله‌کشی مناسب و دوش‌های مخصوص رفع آلودگی است. در درجه بعد آموزش نیروی انسانی قرار دارد تا بتواند در صورت لزوم، پاسخگوی نیازها باشد.

در پایان اگر صحبتی دارید بفرمایید.

من از سازمان پدافند غیرعامل، وزارت بهداشت و وزارت دفاع که همکاری خوبی با ما داشتند و سبب شدند کار تیمی خوبی انجام شود قدردانی می‌کنم و امیدوارم این راه ادامه داشته باشد تا سایر مراکز درمانی را نیز برای مواقع لزوم، آماده کنیم.

یادداشت وارده

نابودی می‌کند، حوادث شیمیایی ناشی از انفجار، اشتعال و حتی انتشار مواد شیمیایی سمی، دفعتاً رخ می‌دهد. در این شرایط، مدیریتی موفق است که بر اساس آنچه از قبل پیش‌بینی، تدارک و مهیا می‌شود، اقدام نماید. چرا که در صورت فوت وقت، گریزی از افزایش تلفات انسانی، گسترش حادثه و آسیب به سرمایه‌ها نخواهد بود.

باید توجه داشت واکنش قرارگاه استانی پس از وقوع یک حادثه شیمیایی به اقداماتی نظیر پیشگیری از گسترش حادثه و آسیب به سایر سرمایه‌ها، رفع آلودگی، امداد و درمان مصدومین یا رسیدگی به وضعیت فوت‌شدگان و نهایتاً بررسی ابعاد و دلایل وقوع حادثه محدود می‌گردد.

به‌هرحال وقوع حوادث شیمیایی متعدد در حوزه‌های صنعتی، خدماتی، حمل و نقل، تولیدات بدون مجوز و بدون نظارت بر استفاده از مواد شیمیایی خطرناک یا قاچاق کالاهای پرخطر شیمیایی و عرضه آن در بازار، ناهماهنگی‌های ستادی و عملیاتی در مدیریت حوادث، غافلگیری‌ها، ناآگاهی‌های عمومی و تخصصی نسبت به تهدیدات شیمیایی و موارد مشابه، همه نشان‌دهنده ضعف و نقص در این زمینه حتی در مبحث آموزش و فرهنگ‌سازی بوده و دلیلی بر این واقعیت است که اقدامات فعلی کافی نبوده و نیاز به یک عزم و برنامه‌ریزی جدی در حوزه پدافند شیمیایی وجود دارد.

خلائی که امید است به یاری خداوند متعال، با راه‌اندازی و فعال‌سازی قرارگاه پدافند شیمیایی استان و کارگروه‌های تخصصی آن در جهت تأمین چرخه پدافند شیمیایی، با تأکید بر پایش تهدیدات و مصون‌سازی سرمایه‌ها، مرتفع گردد.

نقش پررنگ قرارگاه‌های استانی در کاهش آسیب‌های ناشی از تهدیدات شیمیایی

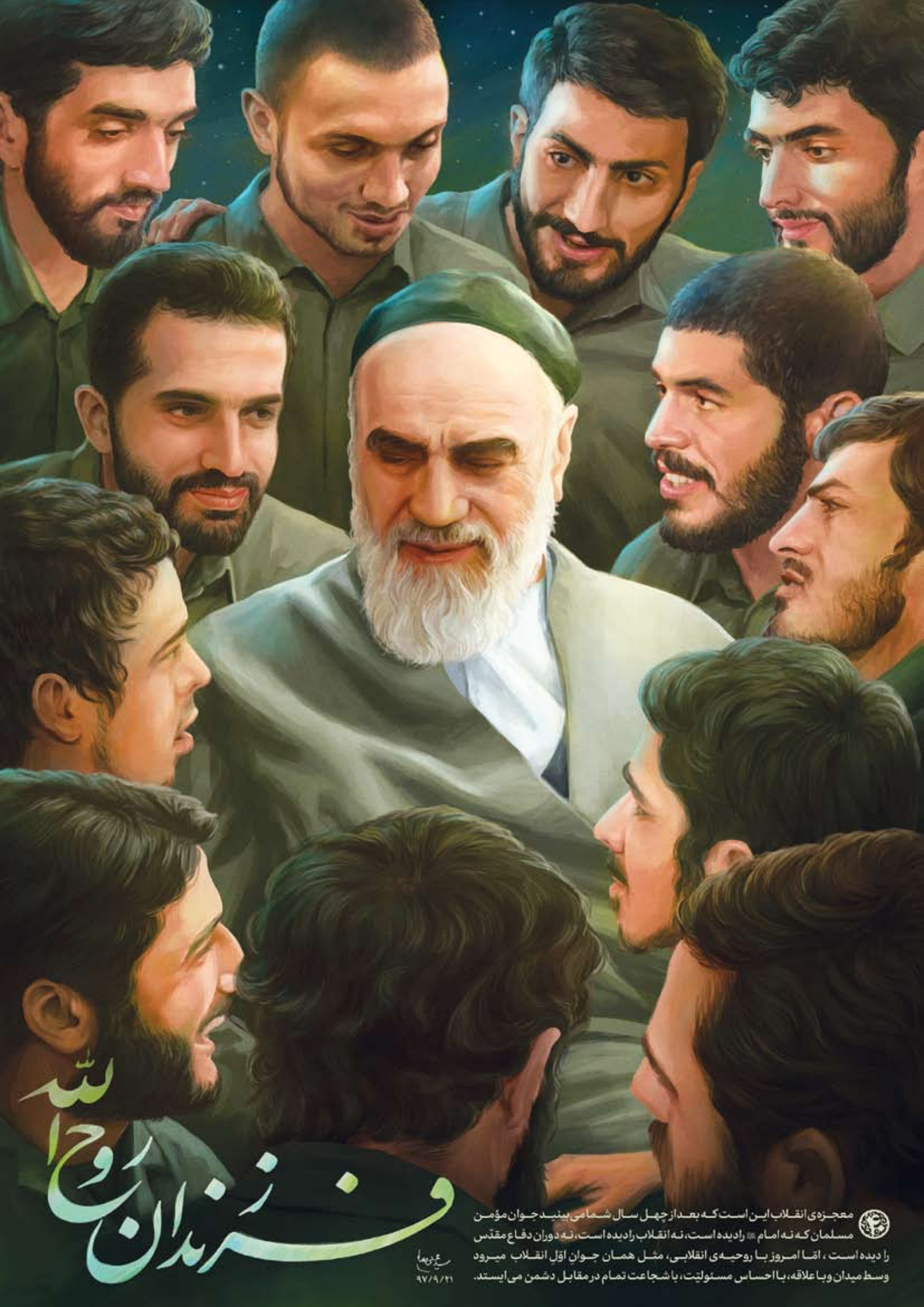
معاونت اطلاع‌رسانی قرارگاه پدافند شیمیایی کشور

یکی از اولویت‌های قرارگاه پدافند شیمیایی کشور، طراحی و راه‌اندازی قرارگاه‌های پدافند شیمیایی استانی است. قرار بر این است تا این قرارگاه با استفاده از ظرفیت‌های موجود استان در قالب کارگروه‌های تخصصی و واحدهای سازماندهی شده عملیاتی، پوشش دهنده مأموریت‌های پدافند غیرعامل در سطح استان‌ها باشند. از آنجا که رویکرد و مبنای اقدامات پدافند غیرعامل، پیشگیرانه و در راستای کاهش وقوع تهدیدات و حوادث است، بنابراین اقداماتی که منجر به دستیابی به این اهداف می‌گردد، قاعدتاً باید در شرایط عادی یعنی قبل از وقوع حوادث انجام گیرد.

قاعدتاً مدیریت صحیح و پاسخگوی مخاطرات شیمیایی، محصول اقدامات هماهنگی، سازماندهی و ارتقای آمادگی‌هایی است که قبل از حادثه و در شرایط عادی شکل گرفته باشد. شناخت محیط اعم از سرمایه‌های انسانی، مادی و معنوی، شناسایی و احصای تهدیدات متصور بر سرمایه‌ها، تعیین نقاط قوت و ضعف و آینده‌پژوهی در این خصوص، مصون‌سازی، آموزش، تجهیز، تمرین و رزمایش در جهت آمادگی، اقداماتی است که الزاماً باید در شرایط عادی اجرا گردد.

در پدافند شیمیایی، باید توجه داشت که فارغ از برخی مباحث مانند تهدیدات ناشی از پسماند و آلودگی‌های شیمیایی صنعتی و مواردی از این دست که به تدریج سرمایه‌های انسانی، منابع طبیعی و محیط زیست را تهدید به آسیب و

یکی از اولویت‌های قرارگاه پدافند شیمیایی کشور، طراحی و راه‌اندازی قرارگاه‌های پدافند شیمیایی استانی است. قرار بر این است تا این قرارگاه با استفاده از ظرفیت‌های موجود استان در قالب کارگروه‌های تخصصی و واحدهای سازماندهی شده عملیاتی پوشش دهنده مأموریت‌های پدافند غیرعامل در سطح استان‌ها باشند

روزگار فرزندان

معجزه‌ی انقلاب این است که بعد از چهل سال شماری پدید جوان مؤمن
مسلمان که نه امام را دیده است، نه انقلاب را دیده است، نه دوران دفاع مقدس
را دیده است، اما امروز با روحیه‌ی انقلابی، مثل همان جوان اولی انقلاب می‌رود
وسط میدان و با علاقه، با احساس مسئولیت، با شجاعت تمام در مقابل دشمن می‌ایستد.

عید
۹۷/۹/۲۱

در راستای توسعه علمی پدافند غیرعامل صورت می گیرد

هم‌افزایی سازمان پدافند غیرعامل کشور و دانشگاه آزاد اسلامی

در راستای توسعه علمی پدافند غیرعامل، دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال و سازمان پدافند غیرعامل کشور سند تفاهم و همکاری امضا کردند. این تفاهم‌نامه به امضای سردار دکتر غلامرضا جلالی رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور و دکتر سید محمودرضا آقامیری رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران رسید. در همین راستا دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان قطب پدافند غیرعامل و علوم و فناوری‌های همگرا معرفی شده است که تحت برنامه پایش، نظام موضوعات حوزه پدافند غیرعامل را در کمیته برنامه علمی واحد احصا کرده است. در همین زمینه ۹ کارگروه ویژه در موضوع پدافند غیرعامل در دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال ایجاد شده است که این کارگروه‌ها شامل علوم زیستی، شیمی و نانو، زیربنایی و فنی، علوم کامپیوتر و فضای سایبری، اقتصاد و مدیریت، علوم انسانی و فرهنگ اجتماعی، روانشناسی و علوم شناختی، حقوق و روابط بین‌الملل، علوم سیاسی و آینده‌پژوهی می‌باشند.